

บทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด
ตามความเห็นของผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการและเจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการ
ในสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด

ปริญญานิพนธ์

ของ

พิพัทธ์ เกสัชชา

27 พ.ย. 2533

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา

กุมภาพันธ์ 2533

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คณะกรรมการที่ปรึกษา

[Handwritten signature]

(ผศ. ไพรัตน์ นวตแสง)

.....

(รศ.ดร.วิจิตร วุฒิบางกูร)

คณะกรรมการสอบ

[Handwritten signature]

(ผศ. ไพรัตน์ นวณตง)*

(ผศ.ไพรัตน์ นวณต)
.....

(รศ.ดร.วิจิตร วรอุทตฺต)

.....

(ผศ.จิราภรณ์ บุญส่ง)

มัตริศคหิหารมณมัตริศให้รับปริญญาบัตรฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามมัตริศคหิหาร
ปริญญาการศึกษาตามมัตริศคหิหาร วิชาเลือกการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

John De la

คณะนักจิตวิทยา

(ก.ตร.สมพร บัวทอง)

วันที่ .. ๗... เดือน .. สิงหาคม... พ.ศ. ๒๕๓๓.

ประกาศคุณประการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี ด้วยความกรุณาอย่างยิ่งจากรองศาสตราจารย์
ดร. วิจิตร วรุตมางกูร ผู้ช่วยศาสตราจารย์ไพรัตน์ นวลแสง และผู้ช่วยศาสตราจารย์
จิราภรณ์ บุญส่ง ที่อาจารย์ทั้งสามท่านได้กรุณาให้คำแนะนำในการศึกษากันว่า ตลอดจนปรับ
เปลี่ยนสำนวนภาษาในการเขียนเป็นอย่างดี ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาครั้งนี้ ไกร์ขอกราบ
ขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่งไว้ ณ ที่นี้ด้วย

ผู้วิจัยขอขอบคุณท่านศึกษาธิการจังหวัด ผู้ช่วยศึกษาธิการจังหวัด เจ้าหน้าที่ฝ่ายบริหาร
งานทั่วไป เจ้าหน้าที่บริหารงานการเงินและบัญชี และนักวิชาการศึกษา ที่ทำหน้าที่หัวหน้าฝ่ายทุกท่าน
ที่ได้กรุณาตอบแบบสอบถาม ทำให้ได้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ และขอขอบคุณ คุณสุเทพ เมฆ และ
คุณพิศมัย เกล็ดชชา ที่ช่วยตรวจทานต้นฉบับในการทำวิจัยครั้งนี้ด้วย

คุณค่าที่พึงมีจากการหาปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบแด่บิดามารดา คณาจารย์ทุกท่าน และ
ผู้มีพระคุณที่ช่วยส่งเสริมและส่งเสริมให้ผู้วิจัยได้พบกับความสำเร็จด้วยดี

พิศมัย เกล็ดชชา

กุมภาพันธ์ 2533

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
จุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	4
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	5
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	7
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	10
แนวคิดเกี่ยวกับบทบาท	10
บทบาทที่เป็นจริง	13
บทบาทที่คาดหวัง	14
บทบาทของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด	15
บทบาทหน้าที่ของนักวิชาการศึกษาประจำสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ...	16
งานข้อมูล แผนงานและโครงการ	20
งานตรวจติดตามและประเมินผล	22
งานกิจกรรมการศึกษา	23
งานกิจการพิเศษ	24
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องภายในประเทศ	24
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่างประเทศ	26
สมมุติฐานของการศึกษาค้นคว้า	27

3	วิธีดำเนินการศึกษากันคว้า	29
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	29
	เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล	32
	ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ	32
	วิธีรวบรวมข้อมูล	34
	การวิเคราะห์ข้อมูล	34
	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	35
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	38
	สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	38
	การเสนอผลในการวิเคราะห์ข้อมูล	39
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	40
5	สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	91
	ความมุ่งหมายของการศึกษากันคว้า	91
	กลุ่มตัวอย่าง	91
	การรวบรวมข้อมูล	91
	วิธีดำเนินการศึกษากันคว้า	92
	การวิเคราะห์ข้อมูล	92
	สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล	94
	อภิปรายผล	95
	ข้อเสนอแนะ	101

บทที่

หน้า

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการวิจัย 102

บรรณานุกรม 103

ภาคผนวก 108

บทกวีย่อ 121

ประวัติผู้วิจัย 122

บัญชีตาราง

ตาราง

หน้า

1	แสดงขนาดของประชากรและกลุ่มตัวอย่างโดยจำแนกตามเขตการศึกษา	31
2	แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามกลุ่มต่าง ๆ	40
3	ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับการปฏิบัติตามบทบาทที่เป็นจริง ทั้ง 4 ด้านของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ตาม ความคาดหวังของผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการ และเจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการ	41
4	ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับการปฏิบัติ ตามบทบาทที่เป็นจริง ของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดตามความเห็นของ ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการ และเจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการ ด้านงานข้อมูล แผนงานและโครงการ เป็นรายชื่อ	43
5	ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับการปฏิบัติตามบทบาทที่เป็นจริง ของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดตามความเห็นของ ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการและเจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการ ด้านงานตรวจ ติดตามและประเมินผล เป็นรายชื่อ	45
6	ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับการปฏิบัติตามบทบาทที่เป็นจริง ของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดตามความเห็นของ ของผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการและเจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการ ด้านงานกิจกรรม การศึกษา เป็นรายชื่อ	49

7	ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับการปฏิบัติตามบทบาทที่เป็นจริง ของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ตามความเห็นของ ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการและเจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการ ด้านงาน กิจการพิเศษ เป็นรายชื่อ	53
8	ค่าเฉลี่ย และความเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับบทบาทที่คาดหวังทั้ง 4 ด้าน ของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการ และเจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการ	57
9	ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับบทบาทที่คาดหวังของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ตามความเห็นของผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการ และ เจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการ ด้านงานข้อมูลแผนงานและโครงการ เป็นรายชื่อ ..	58
10	ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับบทบาทที่คาดหวังของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ตามความเห็นของผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการและ เจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการ ด้านงานตรวจติดตามและประเมินผล เป็นรายชื่อ ..	62
11	ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับบทบาทที่คาดหวังของนักวิชาการ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ตามความเห็นของผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการและ เจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการ ด้านงานกิจกรรมการศึกษา เป็นรายชื่อ	66
12	ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับบทบาทที่คาดหวังของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ตามความเห็นของผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการและ เจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการ ด้านงานกิจการพิเศษ เป็นรายชื่อ	69
13	การเปรียบเทียบความเห็นของผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการ และเจ้าหน้าที่ ฝ่ายวิชาการ ที่มีต่อการปฏิบัติตามบทบาทที่เป็นจริงของนักวิชาการศึกษา ด้านข้อมูลแผน งานและโครงการ	72

14 การเปรียบเทียบความเห็นของผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการ และเจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการ ที่มีต่อการปฏิบัติตามบทบาทที่เป็นจริงของนักวิชาการศึกษา ด้านงานตรวจติดตามและประเมินผล	73
15 การเปรียบเทียบความเห็นของผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการ และเจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการ ที่มีต่อการปฏิบัติตามบทบาทที่เป็นจริงของนักวิชาการศึกษา ด้านงานตรวจติดตามและประเมินผล	74
16 ผลการเปรียบเทียบความเห็นของผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการ และเจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการ ที่มีต่อการปฏิบัติตามบทบาทที่เป็นจริงของนักวิชาการศึกษา ด้านกรรมการศึกษา เป็นรายชื่อ	75
17 การเปรียบเทียบความเห็นของผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการ และเจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการ ที่มีต่อการปฏิบัติตามบทบาทที่เป็นจริง ของนักวิชาการศึกษา ด้านงานกิจกรรมการศึกษา	76
18 ผลการเปรียบเทียบความเห็นของผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการ และเจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการ ที่มีต่อการปฏิบัติตามบทบาทที่เป็นจริง ของนักวิชาการศึกษา ด้านงานกิจกรรมการศึกษา	77
19 การเปรียบเทียบความเห็นของผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการ และเจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการ ที่มีต่อบทบาทที่คาดหวังของนัก เรียนศึกษา ด้านงานข้อมูลแผนงานและโครงการ	78
20 ผลการเปรียบเทียบความเห็นของผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการ และเจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการ ที่มีต่อบทบาทที่คาดหวังของนักวิชาการศึกษา ด้านงานข้อมูลแผนงานและโครงการ เป็นรายชื่อ	79

21 การเปรียบเทียบความเห็นของผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการ และเจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการ ที่มีต่อบทบาทที่คาดหวังของนักวิชาการศึกษา ด้านงานตรวจติดตามและประเมินผล	80
22 ผลการเปรียบเทียบความเห็นของผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการ และเจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการ ที่มีต่อบทบาทที่คาดหวังของนักวิชาการศึกษา ด้านงานตรวจติดตามและประเมินผล เป็นรายกลุ่ม	81
23 การเปรียบเทียบความเห็นของผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการ และเจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการ ที่มีต่อบทบาทที่คาดหวัง ของนักวิชาการศึกษา ด้านงานกิจกรรมการศึกษา	82
24 ผลการเปรียบเทียบ ความเห็นของผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการ และเจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการ ที่มีต่อบทบาทที่คาดหวังของนักวิชาการศึกษา ด้านงานกิจการศึกษา เป็นรายกลุ่ม	83
25 การเปรียบเทียบความเห็นของผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการ และเจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการ ที่มีต่อบทบาทที่คาดหวังของนักวิชาการศึกษา ด้านงานกิจการพิเศษ	84
26 ผลการเปรียบเทียบ ความเห็นของผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการ และเจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการ ที่มีต่อบทบาทที่คาดหวังของนักวิชาการศึกษา ด้านงานกิจการพิเศษ เป็นรายกลุ่ม	85
27 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความถี่เห็นของผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการ และเจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการ ที่มีต่อบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังของนักวิชาการศึกษาในแต่ละด้านทั้ง 4 ด้าน	86
28 แสดงความเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ตอบแบบสอบถาม ในการปรับปรุงบทบาทนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด	87

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเป็นสำนักงานการศึกษา เคมีมีหน้าที่รับผิดชอบงานการศึกษา ตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษา ประถมศึกษา มัธยมศึกษา และการศึกษาออกโรงเรียน ทั้งยังมีหน้าที่ รับผิดชอบงานการศึกษา ศาสนา ศิลปและวัฒนธรรม งานพลศึกษา ลูกเสือเนตรนารี และงานกิจกรรมพิเศษ ที่ผู้ว่าราชการจังหวัดมอบหมาย โดยมีหน่วยศึกษานิเทศก์กรมสามัญศึกษาประจำจังหวัดเป็นหน่วยงาน ที่ปรึกษา และปฏิบัติงานวิชาการของจังหวัด ต่อมาได้โอนงานการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาไป สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2523 เป็นต้น นั้น ได้โอนหน่วยศึกษานิเทศก์กรมสามัญศึกษาประจำจังหวัด ไปสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติด้วย เป็นเหตุให้สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดขาดหน่วยงานและ บุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านวิชาการโดยสิ้นเชิง สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการจึงได้ขอกำหนดค่า เบื้องนักวิชาการศึกษา เพื่อปฏิบัติงาน ณ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด และ ได้รับอนุมัติตำแหน่ง นักวิชาการศึกษาจาก ก.พ. จังหวัดละ 1 ตำแหน่งตั้งแต่ปีงบประมาณ 2524 โดยปฏิบัติหน้าที่ตาม มาตรฐานการกำหนดตำแหน่ง ซึ่ง ก.พ. ได้กำหนดไว้เมื่อ 9 กันยายน 2518 แก้ไขเพิ่มเติมเมื่อ 1 กรกฎาคม 2523 คือ ให้มีหน้าที่ปฏิบัติงานทางวิชาการศึกษาซึ่งมีลักษณะงานที่ปฏิบัติเกี่ยวกับ การ วิเคราะห์ วิจัย และพัฒนาหลักสูตรแบบเรียนทุกระดับที่อยู่ในความควบคุมของทางราชการ ปรับปรุง มาตรฐานของสถานศึกษาและอาชีพ การจัดและควบคุมพิธีภัณฑ์การศึกษา การบริการและส่งเสริม การศึกษา โดยใช้เทคโนโลยีทางการศึกษา การจัดเก็บและวิเคราะห์ข้อมูลสถิติทางการศึกษา การวางแผนการศึกษา การวิจัยทางการศึกษา การส่งเสริมและเผยแพร่การศึกษา และปฏิบัติหน้าที่ อื่นที่เกี่ยวข้อง

จากนโยบายของรัฐบาลในการพัฒนาประเทศ ซึ่งได้ให้ความสำคัญของการพัฒนาชนบทตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการบริหารการพัฒนาชนบท พ.ศ. 2524 ได้เน้นระบบการวางแผนมาใช้เพื่อให้เกิดความร่วมมือกันระหว่างสาขาและทุกระดับของการพัฒนาชนบท คือ ระดับตั้งแต่หมู่บ้าน ตำบล อำเภอ จังหวัด และระดับชาติ กระทรวงศึกษาธิการก็เป็นหนึ่งใน 4 กระทรวงหลักที่เป็นแกนนำในการพัฒนาจังหวัด การวางแผนพัฒนาจังหวัดในปัจจุบันได้พัฒนามาจากแนวความคิดนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2527 : 24) สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดจึงเป็นหน่วยงานกลางในการประสานการจัดทำแผนด้านการศึกษา ศาสนา ศิลปและวัฒนธรรมในระดับจังหวัด เพราะมีศึกษาธิการจังหวัดเป็นผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการในระดับจังหวัด กระทรวงศึกษาธิการได้ตระหนักถึงภาระกิจด้านการวางแผนมาก และได้กำหนดแนวทางในการพัฒนาสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ส่วนภูมิภาค เพื่อให้เกิดเอกภาพและคล่องตัวในการบริหารงาน และอำนวยความสะดวก อำนาจหน้าที่ และโครงสร้างการบริหารงานในสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด เพื่อให้สามารถสนองงานของกระทรวงศึกษาธิการได้อย่างเต็มที่และมีประสิทธิภาพ ในฐานะผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการในภูมิภาค โดยให้นับหนักในลักษณะศูนย์สามศูนย์ ได้แก่ ศูนย์บริการและประสานงาน ศูนย์ข้อมูลสถิติและวางแผน และศูนย์ติดตามและประเมินผล โดยให้เริ่มปฏิบัติงานตามโครงสร้างดังกล่าวตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2527 เป็นต้นมา (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. 2527 : 16) จากโครงสร้างดังกล่าวสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดได้เพิ่มหน่วยงานขึ้นจากเดิมสองฝ่าย คือ ฝ่ายแผนงานและวิชาการ และฝ่ายประสานงานและกิจกรรมการศึกษา และได้เพิ่มตำแหน่งนักวิชาการจากเดิมจังหวัดละ 1 ตำแหน่ง เป็นจังหวัดละ 12 ตำแหน่ง ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2531 พร้อมกับกำหนดตำแหน่งนักวิชาการศึกษาประจำสำนักงานศึกษาธิการเขต และสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ ทุกแห่งด้วย ในปีงบประมาณ 2531 สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการได้บรรจุบุคคลเข้าดำรงตำแหน่งนักวิชาการศึกษา เพื่อปฏิบัติงาน ณ สำนักงานศึกษาธิการเขต สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด และสำนักงานศึกษาธิการอำเภอต่าง ๆ จำนวน 400 คน (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. 2530 : 16)

ภายใต้โครงสร้างการบริหารงานใหม่ของสำนักงานปลัดกระทรวง ในส่วนภูมิภาค สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (2530 : 8) ได้กำหนดบทบาท หน้าที่ความรับผิดชอบของ นักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ให้ปฏิบัติหน้าที่ในฝ่ายและงานดังนี้

1. ฝ่ายแผนงานและวิชาการ ซึ่งมีงานในความรับผิดชอบของฝ่ายนี้ 2 งาน คือ
 - 1.1 งานข้อมูลแผนงานและโครงการ
 - 1.2 งานตรวจติดตามและประเมินผล
2. ฝ่ายประสานงานและกิจการการศึกษา มีงานในความรับผิดชอบของฝ่ายนี้ 2 งาน
 - 2.1 งานกิจการการศึกษา
 - 2.2 งานกิจการพิเศษ

จากการปฏิบัติงานในหน้าที่ของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด เท่าที่ผ่านมา ได้พบกันปัญหาอุปสรรคหลายประการ สรุปได้ดังนี้

1. การกำหนดบทบาทหน้าที่นักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด กำหนดไว้ไม่ชัดเจน เช่น ก.พ. ได้กำหนดมาตรฐานการกำหนดตำแหน่งไว้ว่า ให้นักวิชาการศึกษาศึกษาปฏิบัติงานทางวิชาการศึกษา มีลักษณะงานที่ปฏิบัติเกี่ยวกับการวิเคราะห์ วิจัย การพัฒนา หลักสูตร แบบเรียน การปรับปรุงมาตรฐานของสถานศึกษาและอาชีพ การจัดและควบคุมพิธีการทางการศึกษา การบริการ และส่งเสริมการศึกษาโดยใช้เทคโนโลยีทางการศึกษา การจัดเก็บและวิเคราะห์ข้อมูลทางการศึกษา การวางแผนการศึกษา การวิจัยทางการศึกษา การส่งเสริมและเผยแพร่การศึกษา นอกจากนี้ กระทรวงศึกษาธิการยังได้กำหนดหน้าที่เพิ่มเติมจากที่ ก.พ. กำหนดอีกเป็นจำนวนมาก
2. มีบุคลากรไม่เพียงพอ จะเห็นได้จากการกำหนดตำแหน่งนักวิชาการศึกษาในจังหวัดละ 1 คน เข้าปฏิบัติงานแทน ศึกษาพิเศษกรมสามัญศึกษาประจำจังหวัด ซึ่งโอนไปปฏิบัติงานในสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด นอกจากนี้ นักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเหล่านี้ยังได้รับมอบหมายให้ทำงานอื่น ๆ นอกเหนือจากงานที่ระบุไว้ในบทบาทหน้าที่ ทำให้การปฏิบัติงานด้านวิชาการโดยเฉพาะการวางแผนขาดการต่อเนื่อง และทำได้ไม่เต็มที่ (สำนักงานคณะกรรมการ

การศึกษาแห่งชาติ. 2527 : 54)

3. ปัญหาด้านคุณภาพของบุคลากร สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (2525 : 2) ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับเรื่องนี้ว่า จากการรับย้ายและรับโอนข้าราชการมาดำรงตำแหน่งนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดในรุ่นที่ 1 ซึ่งให้จังหวัดที่ได้รับจัดสรรอัตราตำแหน่งได้สรรหาบุคคลเพื่อเข้าสู่ตำแหน่งเหล่านั้น พบว่า ข้าราชการที่ได้รับย้ายหรือโอนมาส่วนใหญ่คุ้นเคยกับงานและการยังขาดประสบการณ์ทางวิชาการ จึงไม่สามารถปฏิบัติงานในหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และจากผลการวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2527 : 54) ก็พบว่า นักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ซึ่งมีอยู่อย่างจำกัดนี้ ยังขาดความรู้และประสบการณ์ด้านการวางแผน และมีปัญหาในการที่จะนำความรู้ซึ่งได้รับจากการฝึกอบรมไปสู่การปฏิบัติจริงด้วย

ปัญหาและข้อจำกัดดังกล่าว แม้ว่าจะได้รับการปรับปรุงแก้ไขมาโดยตลอดก็ตาม ยังมีได้แก่ ปัญหาให้สำเร็จได้ทุกประการ ทั้งนี้ เพราะภารกิจที่กำหนดไว้กว้าง ๆ ที่นักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดยังอยู่ในภาวะที่จะต้องตัดสินใจปฏิบัติงานในขอบเขตที่กว้าง ทั้งยังต้องปฏิบัติงานตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาที่มอบหมายให้อีกด้วย อนึ่งการเพิ่มและบรรจุบุคคลเข้าดำรงตำแหน่งนักวิชาการศึกษา ในส่วนภูมิภาค จำนวน 400 ตำแหน่ง ตั้งแต่เดือน ตุลาคม 2530 เป็นต้นมานั้น นักวิชาการศึกษาเหล่านี้ได้มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานตามมอบหมายนั้นเป็นเวลา 3 ปีเศษแล้ว ผู้วิจัยเห็นว่าน่าจะได้มีการศึกษา วิจัยและทบทวนบทบาทนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดตามความเห็นของผู้บังคับบัญชาเบื้องต้นตลอดจนเพื่อนร่วมงานในสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดและตัวนักวิชาการศึกษาเอง เพื่อนำผลการวิจัยไปปรับปรุงการปฏิบัติงานของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ให้สอดคล้องกับความต้องการและความคาดหวังของผู้ร่วมงานต่อไป

มุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการ และเจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการ

เกี่ยวกับการปฏิบัติตามบทบาทที่เป็นจริง และบทบาทที่คาดหวังของนักวิชาการศึกษา สำนักงาน
ศึกษาธิการจังหวัด

2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการ และเจ้าหน้าที่ฝ่าย
วิชาการ เกี่ยวกับการปฏิบัติตามบทบาทที่เป็นจริงของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด

3. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการ และเจ้าหน้าที่ฝ่าย
วิชาการ เกี่ยวกับบทบาทที่คาดหวังของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด

4. เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างบทบาทที่เป็นจริง และบทบาทที่คาดหวังของ
นักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดตามความเห็นของผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการและ
เจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการ

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด
ที่จะได้ทราบถึงบทบาทและความคาดหวังของนักวิชาการศึกษาจากผู้บังคับบัญชาและเพื่อน
ร่วมงานในสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ซึ่งจะเป็แนวทางให้นักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการ
จังหวัด นำไปปรับปรุงการปฏิบัติงานให้เหมาะสมยิ่งขึ้น นอกจากนี้ ผู้บริหารการศึกษาที่เกี่ยวข้องของ
กระทรวงศึกษาธิการสามารถนำผลการศึกษาค้นคว้าไปใช้ในการบรรยายงานและปรับปรุงบทบาทหน้าที่
ของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ได้ด้วย

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ขอบเขตของเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาถึงการปฏิบัติตามบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวัง ตามความ
เห็นของผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการ และเจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการในงานด้านต่าง ๆ 4 ด้าน คือ

1.1 ด้านงานข้อมูลแผนงานและโครงการ

1.2 ด้านงานตรวจติดตามและประเมินผล

1.3 ด้านงานกิจกรรมการศึกษา

1.4 ด้านงานกิจการพิเศษ

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร แบ่งเป็น 3 ฝ่าย คือ

2.1 ฝ่ายบริหาร ได้แก่ ศึกษาธิการจังหวัดและผู้ช่วยศึกษาธิการจังหวัดทั่วประเทศ ปี พ.ศ. 2531 จำนวน 166 คน

2.2 ฝ่ายธุรการ ได้แก่ เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป และเจ้าหน้าที่บริหารงานการเงินและบัญชี ในสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดทั่วประเทศ รวม 144 คน

2.3 ฝ่ายวิชาการ ได้แก่ นักวิชาการศึกษาที่ทำหน้าที่หัวหน้าฝ่ายแผนงานและวิชาการ และหัวหน้าฝ่ายประสานงานและกิจกรรมการศึกษา รวม 144 คน

รวมประชากรทั้งสิ้น 454 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษครั้งนี้ คือ

ฝ่ายบริหาร ได้แก่ ศึกษาธิการจังหวัด และผู้ช่วยศึกษาธิการจังหวัด จำนวน 121 คน

ฝ่ายธุรการ ได้แก่ เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป และเจ้าหน้าที่บริหารงานการเงินและบัญชี จำนวน 108 คน

ฝ่ายวิชาการ ได้แก่ นักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดที่ทำหน้าที่หัวหน้าฝ่ายแผนงานและวิชาการ และหัวหน้าฝ่ายประสานงานและกิจกรรมการศึกษา จำนวน 108 คน

รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 337 คน

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ สถานภาพของบุคลากรกลุ่มตัวอย่าง คือ

3.1.1 ผู้บริหาร

3.1.2 เจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการ

3.1.3 เจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการ

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ การปฏิบัติตามบทบาทที่เป็นจริง และบทบาทที่คาดหวังของ นักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ตามความเห็นของผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการ และเจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการ ทั้ง 4 ด้าน คือ

- 3.2.1 ด้านงานข้อมูลแผนงานและโครงการ
- 3.2.2 ด้านงานตรวจ ติดตามและประเมินผล
- 3.2.3 ด้านงานกิจกรรมการศึกษา
- 3.2.4 ด้านงานกิจการพิเศษ

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

1. นักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด หมายถึง บุคคลผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งจาก สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ให้ดำรงตำแหน่งนักวิชาการศึกษา ปฏิบัติงาน ณ สำนักงาน ศึกษาธิการจังหวัด

✓ 2. บทบาทที่เป็นจริง หมายถึง การปฏิบัติภารกิจตามบทบาทหน้าที่ของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ตามหน้าที่ทั้ง 4 ด้าน ซึ่งสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการกำหนดไว้

✓ 3. บทบาทที่คาดหวัง หมายถึง ความคาดหวังจากผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการ และ เจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการ ในสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ต้องการให้นักวิชาการศึกษา สำนักงาน ศึกษาธิการจังหวัด ปฏิบัติ

4. ผู้บริหาร หมายถึง บุคลากรผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งจากสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ให้ดำรงตำแหน่งศึกษาธิการจังหวัด และผู้ช่วยศึกษาธิการจังหวัด ทั่วประเทศ

5. เจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการ หมายถึง บุคคลผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งจากสำนักงานปลัดกระทรวง ศึกษาธิการให้ดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป และเจ้าหน้าที่บริหารงานการเงินและบัญชี ในสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ทั่วประเทศ

6. เจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการ หมายถึง บุคคลผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งจากสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ให้ดำรงตำแหน่งนักวิชาการศึกษา หัวหน้าหัวหน้าฝ่ายแผนงานและวิชาการ และหัวหน้าฝ่ายประสานงานและกิจกรรมการศึกษา ทั่วประเทศ

7. บทบาทของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด หมายถึง ภารกิจที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดให้สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดปฏิบัติใน 2 ฝ่าย คือ

1. ฝ่ายแผนงานและวิชาการ แบ่งออกเป็น 2 งาน ได้แก่

1.1 งานข้อมูลแผนงานและโครงการ งานด้านนี้ ได้แก่ การสำรวจรวบรวม จัดเก็บข้อมูลและวิเคราะห์สถิติทางการศึกษา ศาสนา และศิลปวัฒนธรรม บริการสนเทศ การพัฒนาบุคลากร การจัดประชุมเพื่อดำเนินงาน การจัดทำแผนพัฒนาระยะสั้นและระยะยาวของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด การประสานงานและโครงการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การพัฒนาหลักสูตรและแบบเรียน การจัดทำโครงการแนะแนวการศึกษาและอาชีพ การปฏิบัติงานและพัฒนา ศูนย์ข้อมูลสถิติและงานแผน ศูนย์บริการและประสานงาน และศูนย์ติดตามและประเมินผลการวิเคราะห์งบประมาณ และจัดทำข้อตั้งงบประมาณ และการจัดทำโครงการส่งเสริมคุณธรรม

1.2 งานตรวจติดตามและประเมินผล ได้แก่ การนิเทศการจัดการศึกษา ศาสนาและศิลปวัฒนธรรมทุกระดับ ทุกประเภท การติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตรทุกระดับ การตรวจสอบคุณภาพการศึกษา การติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของหน่วยงานตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ การติดตามและรายงานการใช้จ่ายเงินตามโครงการของส่วนราชการและสถานศึกษา รายงานผลการปฏิบัติงานของสถานศึกษา การรายงานผลการดำเนินงานโครงการของหน่วยงานทางการศึกษา ศาสนาและศิลปวัฒนธรรม

2. ฝ่ายประสานงานและกิจกรรมการศึกษา แบ่งออกเป็น 2 งาน คือ

2.1 งานกิจกรรมการศึกษา ได้แก่ การจัดการแข่งขันกีฬา กรีฑาทุกประเภท การฝึกอบรมเยาวชน ประชาชนและครู เกี่ยวกับการพลศึกษา การเสนอขอจัดตั้งและถอดถอนผู้บังคับบัญชาลูกเสือ การขอตั้งกองลูกเสือ การทำทะเบียน การเสนอขอเหรียญลูกเสือเนตรนารี และยุวภาษา การจัดอบรมเกี่ยวกับลูกเสือ เนตรนารี และยุวภาษา การจัดกิจกรรมเกี่ยวกับลูกเสือ

เทรนารี และบุคลากร การฝึกอบรมและการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับลูกเสือชาวบ้าน การส่งเสริม
อาหารสุขภาพขั้นมูลฐาน การดำเนินงานสารวัตรนักเรียน การดำเนินงานเกี่ยวกับทุนการศึกษา การ
ดำเนินงานวันเด็กแห่งชาติ การดำเนินงานศิลปวรรณกรรม ส่งเสริมวัฒนธรรมประเพณี

2.2 งานกิจการพิเศษ ได้แก่ งานพัฒนาชนบทของกระทรวงศึกษาธิการ การป้องกัน
และแก้ไขการใช้สารเสพติด งานความมั่นคงแห่งชาติ (อพบ.ศธ.) งานป้องกันและแก้ปัญหากการก่อ
ความไม่สงบในสถานศึกษา งานประชาสัมพันธ์และบริการ งานที่กระทรวง กรม และผู้ว่าราชการ
จังหวัดมอบหมาย การปฏิบัติงานและเสนอข้อมูลเพื่อพัฒนาศูนย์ 3 ศูนย์ ได้แก่ ศูนย์บริการและ
ประสานงาน ศูนย์ข้อมูลสถิติและวางแผน และศูนย์ติดตามและประเมินผล

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษารังนี้ ผู้วิจัยได้เรียบเรียงเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องความล่าช้าข้อ
ดังต่อไปนี้

1. แนวความคิดเกี่ยวกับบทบาท
 - 1.1 บทบาทที่เป็นจริง
 - 1.2 บทบาทที่คาดหวัง
2. สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด บทบาทของบุคลากรกลุ่มต่าง ๆ
3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 3.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 3.2 งานวิจัยในต่างประเทศ

แนวคิดเกี่ยวกับบทบาท

ความหมายของคำว่า บทบาท (Role) ได้มีผู้ให้ความหมายไว้หลายทัศนะ เช่น เกรซ. ครัชฟิลด์ และบอลลาจี (Krech, Crutchfield and Ballechey. 1962 : 338) ได้ให้คำจำกัดความไว้ว่า "บทบาท คือ แบบแผนของความต้องการ เป้าหมาย และความเชื่อ ความรู้ เจตคติ คำนิยม และการกระทำที่สมาชิกคาดหวังว่า ควรจะเป็น ตามลักษณะของตำแหน่งที่มีอยู่ว่า ควรปฏิบัติอย่างไร" ส่วนเซกอร์ดและแบคแมน (Secord and Backman. 1964 : 454) ได้ให้ความหมายของบทบาทไว้ว่า "บทบาท หมายถึง ปฏิสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมที่คาดหวังของผู้ดำรงตำแหน่ง และบุคคลที่เกี่ยวข้องกับตำแหน่งนั้น ๆ" สำหรับ เดวิส (Davis. 1962 : 45) ได้กล่าวถึง สัมพันธภาพระหว่างบทบาทหน้าที่ กับ ความรับผิดชอบ ว่า การที่บุคคลจะดำรงตำแหน่งหนึ่งตำแหน่งใด ต้องมีบทบาทหน้าที่ และความรับผิดชอบที่กำหนดไว้ควบคู่กับตำแหน่งเสมอ

บทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบที่กำหนดไว้จะต้องเป็นที่รู้และเข้าใจกัน ระหว่างผู้ดำรงตำแหน่งและผู้ที่เกี่ยวข้อง

นักจิตวิทยาสังคม ยอมรับว่าฐานะตำแหน่งและบทบาทนั้น เป็นสิ่งที่มีอยู่แล้วก่อนที่จะตัวคนจะเข้าไปสวมตำแหน่ง โสกา ฐิติกุลชัย และ อรทัย ชื่นมณฺญ์. (2515 : 130) เห็นว่าทุกตำแหน่งหรือชั้นจะถูกสมาชิกในชุมชนคาดหวังไว้ระดับหนึ่งว่า พฤติกรรมของผู้ที่อยู่ในตำแหน่งนั้นควรจะต้องทำอะไร มีพฤติกรรมอย่างไร คือ บทบาทของแต่ละคนที่อยู่ในตำแหน่งหนึ่ง ๆ ควรจะมีอะไรบ้างนั่นเอง บางทีบทบาทอาจจะครอบคลุมไปในแง่ที่ว่า เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับหน้าที่หรือพันธะของตำแหน่งนั้น ๆ นักจิตวิทยาถือว่า ตำแหน่งเป็นแต่เพียงระบบของการคาดหวังบทบาท (System of role expectation) พฤติกรรมของคนจริง ๆ ที่ปรากฏนั้นเป็นผลเนื่องมาจากการปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัว กับ บทบาท หน้าที่ที่ตน ๆ หนึ่งทราบว่าตนถูกคาดหวังว่า จะแสดงบทบาท คน ๆ นั้นก็จะเกิดการคาดหวังบทบาทจากผู้ที่เกี่ยวข้องที่มีพฤติกรรมต่อ ซึ่งเรียกว่า คาดหวังบทบาทปฏิริยา ดังนั้น พฤติกรรมของคนเราจะเป็นไปได้ถูกต้องหรือไม่ ขึ้นอยู่กับสิ่งต่อไปนี้

1. ความถูกต้องแน่นอนของความคาดหวังบทบาท ซึ่งขึ้นอยู่กับการคาดการณ์ของตำแหน่งและผู้ที่มีปฏิริยาร่วมด้วย
2. ความสันทัดในการดำเนินบทบาท ซึ่งขึ้นอยู่กับประสบการณ์ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับเหตุการณ์ในขณะที่มีปฏิริยา
3. ลักษณะนิสัยของคน ๆ นั้น ซึ่งหมายถึงจิตใจ อารมณ์ในขณะที่มีปฏิสัมพันธ์ซึ่งเป็นผลต่อการคาดหวังบทบาทและความสันทัดในการดำเนินบทบาท

ปิญโญ สาร. (2523 : 259) ได้กล่าวถึงบทบาทว่า สิ่งที่ถูกผู้ดำรงตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่งถูกคนอื่นคาดหวังให้เขาทำ เรียกว่า บทบาทหน้าที่ ซึ่งกำหนดไว้ควบคู่กับตำแหน่งที่ถูกกลั่นกรองอยู่ บทบาทหน้าที่ หมายถึงถึง หน้าที่หรือเงื่อนไขที่ต้องกระทำและบรรดาสิทธิต่าง ๆ ที่ได้มาพร้อมกับตำแหน่ง สิทธิและหน้าที่ที่ประจำตำแหน่งแต่ละตำแหน่งเกี่ยวข้องกับสิทธิและหน้าที่ของตำแหน่งอื่นที่เกี่ยวข้องกัน ภายในระบบสังคมเดียวกัน ซาร์บิน (Sarbin. 1975 : 72) มีความเห็นเกี่ยวกับเรื่องบทบาทว่า พฤติกรรมของผู้ดำรงตำแหน่งหนึ่งตำแหน่งใดก็ตาม มักจะอาศัยการคาด

เห็นว่า ผู้อื่นเขาหวังที่จะเห็นผู้ดำรงตำแหน่งนั้น ควรจะปฏิบัติเช่นไรเป็นแนวทาง ส่วนมากผู้ดำรงตำแหน่งหนึ่งมักจะสังเกตผู้ดำรงตำแหน่งอื่น แล้วมากำหนดหน้าที่ให้กับตำแหน่งของตนเองตามนั้น ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างตำแหน่ง การสังเกตและคาดคะเนว่า ผู้อื่นอยากให้ตนทำอะไร ไม่จำเป็นจะต้องตรงกับความต้องการของผู้อื่นเสมอไป ในกรณีที่มีการคาดคะเนไม่ตรงกัน ผู้ดำรงตำแหน่งมักจะไม่สามารถเข้าใจ

จิตยา สุวรรณะชัย. (2527 : 43) ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับบทบาทไว้ ดังนี้

1. มีฐานะตำแหน่งอยู่ในสังคมก่อนที่ตนเข้าไปครอง
2. มีบทบาทที่ควรจะเป็นประจำอยู่ในแต่ละตำแหน่ง
3. วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีในแต่ละสังคม มีความสำคัญต่อการกำหนด

ฐานะตำแหน่งและบทบาทหน้าที่ที่ควรจะเป็นในสังคม

4. การที่บุคคลจะทราบถึงฐานะตำแหน่งและบทบาทหน้าที่ในสังคมนั้น ต้องได้มาจากการสังสมในสังคมนั้น ๆ

5. บทบาทที่ควรจะเป็นไม่ว่าจำเป็นต้องเหมือนกับบทบาทที่ปฏิบัติจริง เพราะการปฏิบัติจริงเป็นผลจากการปฏิสัมพันธ์กันระหว่างผู้ดำรงตำแหน่งนั้นกับสภาพสังคมนั้น

ในทางทฤษฎี บทบาทถูกกำหนดรูปแบบมาจากขนบธรรมเนียมประเพณี กฎหมายและบรรทัดฐานทางสังคมดังกล่าวมาแล้ว ทุกคนน่าจะแสดงบทบาทเหมือนกัน เมื่อมีสถานการณ์เดียวกัน แต่ในทางปฏิบัติลักษณะภาพของแต่ละคนมีอิทธิพลต่อแบบของบทบาทแตกต่างกันได้

ปัญหาเกี่ยวกับบทบาทตามความเห็นของ สะอบ นະมาตร์. (2524 : 44) มีอยู่ 3 ประการ คือ

1. ปัญหาเกิดจากผู้สวมบทบาท (Role impairment) ปฏิบัติบทบาทได้ไม่ดี แม้จะกำหนดบทบาทไว้ชัดเจนและแน่นอนแล้วก็ตาม ถ้าผู้สวมบทบาทรู้สึกว่าคุณสมบัติ ขาดความสามารถ ขาดความสันทัดและไม่เข้าใจในบทบาท ต้องแสดงบทบาทที่ตนไม่ชำนาญ ย่อมจะนำความเสียหายแก่ตนเอง ทั้งยังส่งผลกระทบต่อองค์การด้วย

2. ปัญหาเกิดจากการสับสนของบทบาท (Role confusion) อาจเกิดจากกำหนดบทบาทไว้ไม่ดี เช่น กำหนดบทบาทไว้ไม่ชัดเจน มีความขัดแย้งระหว่างบทบาทหรือการที่สังคมไม่ได้กำหนดบทบาทเฉพาะไว้ให้ ทำให้ผู้เข้าสวมบทบาทตัดสินใจไม่ถูกว่า จะแสดงบทบาทนั้นอย่างไร หรือมากน้อยเพียงใด

3. ปัญหาเกิดจากการละเมิดบทบาท (Role violation and other role and melices) หมายถึง การที่คนไม่ปฏิบัติตามบทบาทอันชอบของตน แต่เลือกปฏิบัตินอกบทนอกแบบ เช่น การประกอบอาชีพไม่สุจริตซึ่งขัดกับบรรทัดฐานของสังคม

บทบาทที่เป็นจริง

บทบาทที่เป็นจริง หมายถึง พฤติกรรมที่แต่ละคนกระทำจริง ๆ ในการตอบสนองต่อข้อกำหนดต่าง ๆ ตามตำแหน่งที่กำลังครองอยู่ โดยปกติมีช่องว่างที่เป็นความแตกต่างระหว่างบุคคลหรือแบบแผนในบทบาทที่เป็นจริงเสมอ กอร์ดอน (Gordon. 1963 : 375) ส่วนไพลูสย์ พุนทิทซ์ (2523 : 21) เห็นว่า บทบาทที่แท้จริงที่ผู้ดำรงตำแหน่งแสดงออก ซึ่งอาจจะเรียกว่าเป็นการแสดงบทบาทที่มีความแตกต่างกันไปตามลักษณะของแต่ละบุคคล จะเห็นได้ว่า บุคคลผู้ดำรงตำแหน่งเดียวกันอาจจะแสดงบทบาทแตกต่างกันไป ถึงแม้บุคคลเหล่านี้จะมีองค์ประกอบพื้นฐานเกี่ยวกับความคาดหวังในบทบาทไม่แตกต่างกันก็ตาม ส่วนไพลูสย์ ช่างเรียน (2516 : 29) ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับบทบาทที่บุคคลในสังคมแสดงออกมา ขึ้นอยู่กับสถานะภาพที่ตนครองอยู่และคุณสมบัติส่วนตัว ดังนั้น จากบทบาทของบุคคลซึ่งแตกต่างกันไปตามลักษณะนิสัย ความนึกเห็น ความรู้ ความสามารถ เป็นมูลเหตุจูงใจให้แสดงพฤติกรรมออกมา พอสรุปหลักการได้ดังนี้

1. บทบาทนี้มีอยู่ทุกสถานภาพของสังคม
2. วัฒนธรรมและชนบทธรรมเนียมประเพณีในสังคมเป็นสิ่งสำคัญอย่างหนึ่งในการกำหนดบทบาท
3. คนเราจะทราบถึง ฐานะ ตำแหน่ง และบทบาทได้นั้น ต้องเกิดจากการสังเกตรับรู้ในอ้อม

4. บทบาทที่ปฏิบัติจริงที่บุคคลแสดงออกนั้น ไม่จำเป็นเสมอไปว่าจะเหมือนกับบทบาทที่คาดหวังหรือบทบาทที่ควรจะเป็น เพราะบทบาทที่ปฏิบัติจริงนั้น เป็นผลของการปฏิสัมพันธ์อันเกิดจากบุคลิกภาพของบุคคล สภาพแวดล้อม รวมทั้งระยะเวลาและสถานที่ที่บุคคลนั้น ๆ จะแสดงบทบาทด้วย ดังนั้น บทบาทที่เป็นจริงย่อมขึ้นอยู่กับสิ่งต่อไปนี้

1. ผลสืบเนื่องมาจากการฝึกอบรม การได้รับการศึกษาโดยเฉพาะ เรื่องที่เกี่ยวกับงานในหน้าที่

2. บุคลิกภาพของบุคคลผู้เข้าสวมบทบาท

3. ความต้องการของผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงานในขณะที่ปฏิบัติงาน

บทบาทที่เป็นจริงของนักวิชาการศึกษาลงหมายถึง การที่นักวิชาการศึกษาได้นำเอาบทบาทที่กำหนดไว้โดยกระทรวงศึกษาธิการมาใช้ในการปฏิบัติงาน

บทบาทที่คาดหวัง

บทบาทที่คาดหวังนี้ การ์ดเนอร์ (Gardner. 1959 : 220) ได้ให้ความหมายไว้ว่า คือ พฤติกรรมที่คาดหวังจากบุคคลหรือองค์การโดยกำหนดให้เป็นสิทธิและหน้าที่ หรือ พฤติกรรมที่บุคคลอื่นคาดหวังในตัวบุคคลหรือองค์การ ความคาดหวังในแบบแผนพฤติกรรมของผู้ดำรงตำแหน่งหนึ่งจากบุคคลที่เกี่ยวข้อง ความคาดหวังนี้อาจจะเป็นทั้งข้อปฏิบัติและข้อห้ามไม่ให้ปฏิบัติในสิ่งหนึ่งสิ่งใดที่เกี่ยวกับงานในบทบาทนั้น และมีระเบียบปฏิบัติเพื่อยึดถือปฏิบัติแตกต่างกันออกไป นับตั้งแต่สิ่งที่ผู้ดำรงตำแหน่งมีอิสระในการวินิจฉัยว่า จะปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติก็ได้เป็นประการแรก สิ่งที่ต้องปฏิบัติเป็นประการที่สอง และสิ่งที่จะต้องปฏิบัติเป็นประการสุดท้าย อย่างไรก็ตาม เนื่องจากบทบาทที่คาดหวังเป็นบทบาทผสมอย่างน้อยสองบทบาทดังกล่าวยังตัน บทบาทที่คาดหวังจึงประกอบด้วย ความปรารถนาส่วนตัวของผู้ดำรงตำแหน่งประการหนึ่ง และเป็นความคาดหวังในพฤติกรรมของผู้ดำรงตำแหน่งจากผู้ที่เกี่ยวข้องอีกประการหนึ่ง ส่วน ซาร์บินและแอลเลน (Sarbin and Allen 1975 : 497) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของความคาดหวังว่า ประกอบด้วยสิทธิและหน้าที่ของผู้ดำรงตำแหน่งทางสังคมในการที่จะมีความสัมพันธ์กันกับผู้อื่นในสังคมนั้น ซึ่งบุคคลในสังคมช่วยกันสั่งสมมา

ดังนั้น ความคาดหวังในบทบาทนั้นจึงได้มาจากการสะสมความรู้ ความถนัด ความเชื่อ ที่มีติดต่อกันมา ช้านาน อันจะเป็นแนวทางแก่ผู้ดำรงตำแหน่งต่าง ๆ ทางสังคมว่า ตนเองควรแสดงบทบาทอย่างไร จึงจะเหมาะสมกับบทบาทของผู้ดำรงตำแหน่งนั้น ๆ นอกจากนี้ วิทยุ โสธร (2523 : 259) ได้กล่าวถึงอิทธิพลของความคาดหวังของบุคคลที่มีต่อตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่ง มิได้มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานของผู้ครองตำแหน่งเพียงอย่างเดียว แต่มีอิทธิพลต่อความต้องการ ความมุ่งหมาย ความเชื่อ ความรู้สึก และทัศนคติของผู้ดำรงตำแหน่งนั้น ๆ ด้วย

ดังนั้น บทบาทที่คาดหวังของนักวิชาการการศึกษา จึงเป็นบทบาทที่นักวิชาการการศึกษา เพื่อนร่วมงาน รวมทั้งผู้บังคับบัญชาต้องการจะให้ นักวิชาการศึกษานำปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติ บทบาทนี้จึงเป็นความปรารถนาของผู้คาดหวัง ซึ่งต่างก็ได้รับอิทธิพลมาจากการศึกษาอบรม การสั่งสมมาจากสังคม ตลอดจนการได้รับรู้จากการจัดสรรให้ ตามอำนาจหน้าที่ของนักวิชาการการศึกษา เป็นต้น

บทบาทของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด เป็นหน่วยงานในส่วนภูมิภาคมีศึกษาธิการจังหวัด และผู้ช่วยศึกษาธิการจังหวัด เป็นผู้บังคับบัญชามีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษา การศาสนา และการวัฒนธรรมในจังหวัด สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดได้แบ่งงานในความรับผิดชอบออกเป็น 4 ฝ่าย ได้แก่ ฝ่ายบริหารงานทั่วไป ฝ่ายการจัดบัญชีและพัสดุ ฝ่ายแผนงานและวิชาการ และฝ่ายประสานงานและกิจกรรมการศึกษา ในแต่ละฝ่ายมีหน้าที่รับผิดชอบดังนี้

1. ฝ่ายบริหารงานทั่วไปมีหน้าที่รับผิดชอบปฏิบัติงานเกี่ยวกับงานธุรการและงานการเจ้าหน้าที่ของกรมต่าง ๆ ในกระทรวงศึกษาธิการ ทั้งในส่วนที่มีกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับ คำสั่ง กำหนดให้เป็นหน้าที่ปฏิบัติเป็นปกติ รวมทั้งงานพิเศษที่กระทรวง กรม เขตการศึกษาและจังหวัด มอบหมาย

2. ฝ่ายการเงิน บัญชี และพัสดุ มีหน้าที่เกี่ยวกับการขอตั้งงบประมาณการรับส่ง เบิกจ่าย ผาก ถอนเงิน การควบคุม การตรวจสอบ แนะนำการเงิน การบัญชี การพัสดุ แก่สถานศึกษา การทำรายงานและการปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ รับผิดชอบ 2 ส่วน คือ

ส่วนแรกในฐานะผู้ดำเนินการเอง กับส่วนที่เป็นฝ่ายตรวจสอบ ภูแล ความคุม ให้คำปรึกษาของกรมต่าง ๆ ซึ่งมีหน่วยงานอยู่ในจังหวัดและได้มอบอำนาจให้ผู้ว่าราชการจังหวัด

3. ฝ่ายแผนงานและวิชาการ มีหน้าที่ในการประมวลและวิเคราะห์ข้อมูลสถิติทางการศึกษา การศาสนา และวัฒนธรรม และสถิติที่เกี่ยวข้องและจำเป็นในการวางแผนการศึกษา ดำเนินการตรวจสอบคุณภาพทางการศึกษา ติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตร... รายงานผลการปฏิบัติงานของศึกษาธิการจังหวัด ศึกษาธิการอำเภอ และงานของสถานศึกษา ติดตามผลการดำเนินงานตามแผนงานและโครงการตามแผนพัฒนาการศึกษา

4. ฝ่ายประสานงานและกิจกรรมการศึกษา มีหน้าที่รับผิดชอบส่งเสริมสนับสนุนการใช้ทรัพยากรของกระทรวงศึกษาธิการภายในจังหวัดร่วมกัน เป็น อาคารสถานที่บุคลากร วัสดุอุปกรณ์ และงบประมาณ เป็นต้น การให้บริการทางวิชาการ เช่น ข่าวสาร ข้อมูลทางการศึกษา การศาสนา และวัฒนธรรมแก่ประชาชนทั่วไป การปฏิบัติงานพิเศษของกระทรวงศึกษาธิการที่ประสานงานกับหน่วยงานอื่น ๆ เช่น กระทรวงมหาดไทย กระทรวงสาธารณสุข กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน สำนักงานตามโครงการพระราชดำริ การป้องกันและแก้ปัญหาความไม่สงบในสถานศึกษา ยาเสพติดให้โทษในสถานศึกษา การส่งเสริมสาธารณสุขขั้นพื้นฐาน ประชาสัมพันธ์งานของกระทรวงศึกษาธิการ รวมทั้งงานที่ผู้ว่าราชการจังหวัดมอบหมาย

บทบาทหน้าที่ของนักวิชาการศึกษาประจำสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด

นักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด เป็นข้าราชการพลเรือนสามัญ สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ปฏิบัติงาน ณ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด

ตำแหน่งนักวิชาการแตกต่างจากตำแหน่งทางวิชาการ (ทิพาวดี เสงี่ยมวงศ์, 2530 : 10) กล่าวคือ ตำแหน่งนักวิชาการ เป็นตำแหน่งในสายงานซึ่งบรรจุผู้สำเร็จการศึกษา... ระดับปริญญาตรี หรือเทียบเท่าขึ้นไป ซึ่งอาจเป็นตำแหน่งนักวิชาการในระดับควม 3 - 5 หรือเป็นตำแหน่งหัวหน้าหรือรองหัวหน้าหน่วยงานระดับต่าง ๆ เช่น หัวหน้างาน หัวหน้าฝ่าย หัวหน้ากอง ผู้อำนวยการกอง เป็นต้น ซึ่งตำแหน่งเหล่านี้จะไม่กำหนดให้ว่า ต้องมีความชำนาญการ ความเชี่ยวชาญ

ความรู้ ความสามารถ และความชำนาญอย่างสูงเฉพาะบุคคล เช่น ตำแหน่งทางวิชาการ

ลักษณะงานโดยทั่วไปของนักวิชาการศึกษาตามมาตรฐานการกำหนดตำแหน่งซึ่ง ก.พ. ได้กำหนดไว้เมื่อวันที่ 9 กันยายน 2518 แก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ 1. เมื่อ 1 กรกฎาคม 2523 คือ สายงานนี้คลุมถึงตำแหน่งต่าง ๆ ที่ปฏิบัติงานทางวิชาการศึกษาซึ่งมีลักษณะงานที่ปฏิบัติเกี่ยวกับการวิเคราะห์ วิจัย และพัฒนาหลักสูตร แบบเรียนทุกระดับที่อยู่ในความควบคุมของทางราชการ ปรับปรุงมาตรฐานของสถานศึกษาและอาชีพ การจัดและควบคุมพิธีภัณฑ์การศึกษา การบริการและส่งเสริมการศึกษา โดยใช้เทคโนโลยีทางการศึกษา การจัดเก็บและวิเคราะห์ข้อมูลสถิติทางการศึกษา การวางแผนการศึกษา การวิจัยทางการศึกษา การส่งเสริมและเผยแพร่การศึกษา เป็นต้น และปฏิบัติหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้อง มีชื่อและระดับตำแหน่ง ตั้งแต่ นักวิชาการศึกษา 3 ระดับ 3 ถึง ตำแหน่งนักวิชาการศึกษา 10 ระดับ 10 ซึ่งมีลักษณะงานที่ปฏิบัติ หน้าที่ และความรับผิดชอบตลอดจน คุณสมบัติเฉพาะตำแหน่ง และความรู้ความสามารถที่ต้องการแตกต่างกันไปตามตำแหน่งและระดับ นอกจากนี้ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (2524 : 7) ได้กำหนดแนวในการปฏิบัติงานของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด เพิ่มเติมจากหน้าที่ของนักวิชาการศึกษาทั่วไป ดังนี้

งานประจำเต็มพื้นที่ ได้แก่ การจัดเอกสารเกี่ยวกับการศึกษาของจังหวัด การจัดทำแผนภูมิ และสถิติทางการศึกษา การจัดสำนักงานและการติดต่อประสานงาน งานสถิติการศึกษาทุกสังกัดในจังหวัด การวางแผนการศึกษาของจังหวัด และจัดทำแผนปฏิบัติงาน ส่วนงานงบประมาณให้มีหน้าที่ จัดตั้งงบประมาณประจำปี การประเมินผลการปฏิบัติงานตามแผนปฏิบัติการและรายงานผลการปฏิบัติงานตามแผนปฏิบัติการของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดและสำนักงานศึกษาธิการอำเภอด้วย

สำหรับข้อเรื่อง วุฒิจันทร์ (2524 : 3) ได้กล่าวถึงความเป็นมา และหน้าที่ของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ไว้ว่า "กระทรวงศึกษาธิการต้องการให้นักวิชาการศึกษาเป็นเจ้าหน้าที่วางแผนการศึกษาที่จังหวัด ได้ขออนุมัติให้ใช้ชื่อว่า นักวางแผนระดับจังหวัด แต่ ก.พ. ไม่อนุมัติ จึงได้ใช้ชื่อนี้และขอให้นักวิชาการการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดได้ตระหนักในหน้าที่นี้ให้ดี มิฉะนั้น การอาจเป็นไปอย่างอื่น ทั้งนี้เพราะตัวนักวิชาการศึกษาเอง หรือ เพราะ ศึกษาธิการจังหวัด หรือเพราะเจ้าหน้าที่อื่นในสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด หรือในจังหวัดที่ต้องปฏิบัติ

งานอยู่ร่วมกันนั้นได้ บุคคลหน้าที่ของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ต้องปฏิบัติ ดังต่อไปนี้

1. การวางแผนทุกแผนให้อุทิศและครบถ้วนตามกระบวนการวางแผน
2. จัดทำงบประมาณ การติดต่อประสานงานเกี่ยวกับงบประมาณ ให้เป็นไปตามแผนและตามกำหนดการของกรม และส่วนราชการในส่วนกลาง ซึ่งต้องดำเนินการร่วมกับเจ้าหน้าที่ฝ่ายการเงินและบัญชีและพัสดุ ในสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด
3. เป็นเจ้าหน้าที่ให้ศึกษาธิการจังหวัดใช้ควบคุม กำกับ เร่งรัดให้มีการดำเนินการตามแผนที่วางไว้
4. ติดตามผล ประเมินผลการศึกษาและวัฒนธรรมในจังหวัด
5. การรวบรวมสถิติและข้อมูลทางการศึกษา การศาสนาและวัฒนธรรม ตามความต้องการในการปฏิบัติงานของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด จังหวัด กระทรวง กรม หรือส่วนราชการอื่น ๆ

6. งานเกี่ยวกับการวิจัยด้านการศึกษา ศาสนา ศิลปและวัฒนธรรม ทั้งเพื่อการวางแผนของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด จังหวัด หรือเพื่อผู้ที่เกี่ยวข้อง

7. งานอื่น ๆ ทั้งที่เกี่ยวข้องกับแผน และไม่เกี่ยวข้อง

ตามที่กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดให้สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดทุกแห่งเริ่มปฏิบัติงานตามมทพทอานาจนหน้าที่ ตามโครงสร้างใหม่ ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2527 เป็นต้นมา โดยให้ปฏิบัติงานในลักษณะเป็นศูนย์ 3 ศูนย์ ในระดับจังหวัด คือ ศูนย์บริการและประสานงาน ศูนย์ข้อมูลสถิติและวางแผน และศูนย์ติดตามและประเมินผล

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด แบ่งงานภายในออกเป็น 4 ฝ่าย และในแต่ละฝ่ายแบ่งออกเป็นงาน ดังนี้

1. ฝ่ายบริหารงานทั่วไป มีเจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป เป็นหัวหน้าฝ่าย แบ่งงานในฝ่ายนี้ออกเป็น 2 งาน คือ

1.1 งานธุรการ

1.2 งานการเจ้าหน้าที่

2. ฝ่ายการเงินบัญชีและพัสดุ มีเจ้าหน้าที่บริหารการเงินและบัญชี เป็นหัวหน้าฝ่าย แบ่งงานในฝ่ายนี้ออกเป็น 2 งาน คือ

2.1 งานการเงิน

2.2 งานการพัสดุ

3. ฝ่ายแผนงานและวิชาการ มีนักวิชาการศึกษา เป็นหัวหน้าฝ่าย แบ่งงานในฝ่ายนี้เป็น 2 งาน คือ 3.1 งานข้อมูลแผนงานและโครงการ

3.2 งานตรวจติดตามและประเมินผล

4. ฝ่ายประสานงานและกิจการการศึกษา มีนักวิชาการศึกษา เป็นหัวหน้าฝ่าย แบ่งงานในฝ่ายนี้เป็น 2 งาน คือ

4.1 งานกิจการการศึกษา

4.2 งานกิจการพิเศษ

จากโครงสร้างของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนี้ นักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดต้องรับผิดชอบงานด้านวิชาการซึ่งปรากฏในฝ่ายแผนงานและวิชาการและฝ่ายประสานงานกิจการการศึกษา ซึ่งมีรายละเอียดของงานในความรับผิดชอบ ดังนี้

ฝ่ายแผนงานและวิชาการ นักวิชาการศึกษาในฝ่ายนี้มีงานที่จะต้องรับผิดชอบจำนวน 2 งาน

1. งานข้อมูลแผนงานและโครงการ ได้แก่ การประมวลและวิเคราะห์ข้อมูล สถิติทางการศึกษา ศาสนาและศิลปวัฒนธรรม การวางแผนการศึกษา โครงการปฏิบัติงาน การวางแผนจัดตั้งศูนย์ รวม สถานศึกษา การดำเนินงานทางศาสนาและวัฒนธรรม การวิเคราะห์งบประมาณเพื่อจัดสรรให้แก่หน่วยงานตามข้อมูลจากการวางแผน เพื่อเสนอกรมและกระทรวงพิจารณาจัดสรร วิจัยปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคม ที่มีผลกระทบต่อการศึกษาในท้องถิ่น วิเคราะห์ความต้องการทางด้านการเรียน การสอน การใช้สื่อการเรียนการสอน และปัญหาการบริหารการศึกษาในจังหวัดเพื่อนำผลไปใช้เป็นประโยชน์ในการวางแผนการศึกษาระดับจังหวัด การประสานงานทางวิชาการ การคัดเลือกแบบเรียน การแนะแนวการศึกษาและอาชีพ

2. งานตรวจติดตามและประเมินผล ได้แก่ การติดตามผลและประเมินผลการใช้หลักสูตร ติดตามและประเมินผลการเรียนการสอนให้เป็นไปตามหลักสูตร การตรวจสอบคุณภาพการศึกษา การติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของหน่วยงานตามนโยบายของกระทรวง ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามโครงการที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ติดตามและรายงานผลการใช้เงินตามโครงการของส่วนราชการและสถานศึกษา รายงานผลการปฏิบัติงานของศึกษาธิการจังหวัดและศึกษาธิการอำเภอ และรายงานการปฏิบัติงานตามแผนปฏิบัติการของสถานศึกษา

ฝ่ายประสานงานกิจกรรมการศึกษา นักวิชาการศึกษาในฝ่ายนี้จะมีงานที่จะต้องรับผิดชอบจำนวน 2 งาน คือ

1. งานกิจกรรมการศึกษา ได้แก่ การรับนักเรียน นักศึกษา การพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม การใช้ทรัพยากรทางการศึกษาร่วมกัน การส่งเสริมวัฒนธรรมและประเพณีของท้องถิ่น การส่งเสริมและการแข่งขันกีฬาและกรีฑานักเรียน และประชาชน การจัดอบรมลูกเสือ ยุวกาชาด เนตรนารี สมาชิกผู้บำเพ็ญประโยชน์ การคัดเลือกนักเรียนเข้ารับทุนทุกกรณี งานเยาวชนสัมพันธ์และกิจการที่เป็นส่วนรวมของจังหวัด

2. งานกิจการพิเศษ ได้แก่ การพัฒนาชนบทและชนบทยากจน การศึกษาเพื่อความมั่นคงของชาติ การป้องกันและแก้ปัญหายาเสพติดให้โทษในสถานศึกษา และการดำเนินงานในโครงการตามพระราชดำริ พระราชปราชญ์ งานเกี่ยวกับความมั่นคงของชาติ เช่น ลูกเสือชาวบ้าน หส.ปช. ศูนย์อพยพ การป้องกันและแก้ปัญหาคาการก่อความไม่สงบในสถานศึกษา งานป้องกันอุบัติเหตุและสาธารณสุขขั้นพื้นฐาน งานสารวัตรนักเรียน งานประชาสัมพันธ์และบริการ งานที่ผู้ว่าราชการจังหวัดมอบหมาย หรือ งานที่กระทรวง กรม เขตการศึกษา หรือ จังหวัดมอบหมาย

สรุปได้ว่า นักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด มีงานในความรับผิดชอบ 4 ด้าน คือ งานข้อมูลแผนงานและโครงการ งานตรวจติดตามและประเมินผล งานกิจกรรมการศึกษา และงานกิจการพิเศษ

ความสำคัญของงานในแต่ละด้าน มีดังนี้

1. งานข้อมูลแผนงานและโครงการ

ข้อมูล หมายถึง จำนวนหรือกลุ่มตัวเลข หรือข้อเท็จจริงแต่ละอย่าง ซึ่งเป็นข้อมูลดิบ ยังไม่มีการจัดกระทำเพื่อให้ความสัมพันธ์ใด ๆ ถ้ามีการนำข้อมูลมาทำการวิเคราะห์ แจกแจง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สามารถใช้ประกอบการตัดสินใจของผู้บริหาร เรียกว่า สารสนเทศ (ณรงค์ บุญมี. 2525 : 11) ส่วนอุทัย บุญประเสริฐ (2522 : 142) ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับข้อมูลและสารสนเทศ ไว้ว่า ระบบการเก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการบริหาร ให้เป็นหมวดหมู่ ทำการแปลงข้อมูลเหล่านั้นให้เป็นสารสนเทศ ด้วยวิธีการใด ๆ เพื่อให้ข้อมูลเหล่านั้น บอกผู้บริหารว่า สิ่งเหล่านั้นมีความหมายว่าอย่างไร เพื่อใช้ในการตัดสินใจ

ความสำคัญของข้อมูลและสารสนเทศ ณรงค์ บุญมี (2522 : 32) ได้ให้ความเห็นว่า ในการบริหารงานนั้นสิ่งที่ผู้บริหารต้องทำ คือ การวางแผน การตัดสินใจ การควบคุมและการประเมินผลงาน ผู้บริหารต้องวางแผนให้รัดกุม ตัดสินใจได้อย่างถูกต้อง แม่นยำเหมาะสมกับเหตุการณ์ มีการควบคุมและประเมินผลงานอย่างมีประสิทธิภาพ การที่ผู้บริหารจะทำอย่างนั้นได้ต้องมีข้อมูลและระบบสารสนเทศที่ดี ถูกต้องและแม่นยำ และเป็นปัจจุบัน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2530 : 2) ได้กล่าวถึงกระบวนการสำคัญในการกระจายอำนาจจากส่วนกลางไปสู่ภูมิภาคว่า นอกจากการร่วมมือกันระหว่างผู้ร่วมงาน หรือ องค์คณะบุคคลในระดับจังหวัดแล้ว ระบบคลังข้อมูลและสารสนเทศทางการศึกษาในจังหวัดซึ่งมีความสำคัญยิ่งต่อการวางแผนและควบคุมการศึกษาของจังหวัด ขณะเดียวกันก็จะเป็นจุดประสานในเรื่องการวางแผน ระบบคลังข้อมูลและระบบสารสนเทศทางการศึกษาในจังหวัด ทั้งภายในหน่วยงานการศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องภายในจังหวัด ทั้งนี้อาจจะเป็นรูปแบบที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ

แผนงานและโครงการ แผนงานกับโครงการมีความสัมพันธ์กันจนไม่สามารถแยกออกจากกันได้ (ประชุม รศกประเสริฐ. 2529 : 3) กล่าวคือ ในแผนงานหนึ่ง ๆ จะประกอบไปด้วยโครงการหลายโครงการ แผนงานและโครงการมีความสำคัญต่อการบริหาร หรือ การดำเนินการมาก (เกตุมา ปรีดีกลล (2529 : 203) ได้ให้ความเห็นไว้ว่า แผนงานเปรียบดังเข็มทิศ ช่วยชี้ช่องทางให้การดำเนินงาน ถ้าไม่มีการวางแผนและการติดตามผลงานที่ดีแล้ว โอกาสที่จะประสบความสำเร็จมีได้น้อยมาก เช่นเดียวกับ ธงชัย สันติวงศ์ (2519 : 94) และ สมพงษ์ เกษมสิน (2523 : 27) มีความเห็นสอดคล้องกันว่า แผนเป็นเรื่องของผู้บริหารจะต้องกระทำในลักษณะที่ต่อ

เนื่องกันไป การวางแผนเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับการคิด การตัดสินใจ เป็นเรื่องละเอียดอ่อน และต้องได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่าย โดยเฉพาะฝ่ายปฏิบัติจะต้องเป็นผู้รู้เรื่องราวและเข้าใจปัญหาอย่างแท้จริง ทั้งนี้ การวางแผนที่ดี มีประสิทธิภาพหรือไม่ขึ้นอยู่กับ ความจริง ข้อมูลและระบบสารสนเทศ ด้วย

2. งานบดตรวจติดตามและประเมินผล

งานนิเทศการศึกษา หมายถึง งานที่เกี่ยวกับการช่วยเหลือในการปรับปรุงกระบวนการทำงานให้ดีขึ้น ซึ่งมีความจำเป็นต่อการปรับปรุงคุณภาพของการศึกษา เพื่อลดความสูญเสียทางการศึกษา (วิจิตร วรุตบางกูร. กาญจนนา ศรีภาพสินธุ์ และสุพิชญา อีระกุล. 2519 :

1 - 4) ให้ความเห็นว่า ผู้ที่ทำหน้าที่นิเทศการศึกษาไม่จำเป็นต้องเป็นศึกษานิเทศก์เท่านั้น ผู้ใดก็ตามที่มีส่วนช่วยให้ครูทำการปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้น เช่น ผู้ให้การสนับสนุน ให้ความช่วยเหลือ และมีส่วนร่วมในการปรับปรุงการเรียนการสอน ก็เรียกได้ว่า เป็นงานนิเทศการศึกษาเช่นเดียวกัน ฮาร์ริส (Harris. 1963 : 13 - 14) ให้แบ่งงานนิเทศการศึกษออกเป็น 10 ประการ คือ

1. งานพัฒนาหลักสูตร พิจารณาปรับปรุงหลักสูตรให้เหมาะสมที่จะก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้ใช้ และผู้เรียน
2. งานดำเนินการเกี่ยวกับการเรียนการสอนให้ได้ผลดี
3. การเลือกสรรคนทำงาน เพื่อให้มีคุณสมบัติครบถ้วน ในการดำเนินงานที่มีความรู้ ความสามารถ
4. การอำนวยความสะดวก จัดให้มีเครื่องมือ วัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอนอย่างพอเพียงและมีประสิทธิภาพ
5. การเลือกวัสดุ อุปกรณ์ เพื่อใช้ประโยชน์ในการเรียนการสอน
6. การฝึกอบรมประจำการ เพื่อเพิ่มพูนความรู้ความสามารถให้แก่ครู ให้รับรู้วิทยาการใหม่ ๆ หันต่อเหตุการณ์
7. การบูรณนิเทศ เพื่อช่วยเหลือครูบรรจุนใหม่ ให้สามารถปรับตัว ให้มีความพร้อมที่จะปฏิบัติงานได้เป็นอย่างดี

8. งานที่เกี่ยวกับการพัฒนาหลักการ นโยบายในการปฏิบัติงาน ให้เหมาะสมกับสถานการณ์และสภาพแวดล้อมต่าง ๆ

9. การติดต่อกับชุมชน เพื่อเชื่อมความสัมพันธ์และความเข้าใจอันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

10. งานประเมินผล เพื่อทราบผลการดำเนินงาน และเป็นข้อมูลในการปรับปรุงการปฏิบัติงานให้ดียิ่งขึ้น

การติดตามผล หมายถึง กระบวนการตรวจสอบวิธีปฏิบัติและผลงานที่ได้ปฏิบัติไปแล้วว่าเป็นอย่างไร มีปัญหาและอุปสรรคประการใดบ้าง เพื่อจะได้ปรับปรุงแก้ไขให้บรรลุวัตถุประสงค์ (สวง กาญจนการ. 2527 : 203) วิธีการติดตามผลที่นิยมใช้กันอยู่ทั่วไป ได้แก่ การตรวจราชการ ซึ่งหมายถึง การตรวจติดตามประเมินผล เร่งรัด แนะนำ สอบข้อเท็จจริง สืบสวน สังเกตการณ์ รวมไปถึงการเสนอแนะและการติดต่อประสานงาน เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปตามนโยบาย แผนงาน โครงการที่วางไว้ อีกวิธีหนึ่ง คือ การประเมินผลงาน ซึ่งหมายถึง การนำเอาผลงานที่ได้ปฏิบัติไปแล้วมาวิเคราะห์เปรียบเทียบกับเป้าหมาย วัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ว่า ได้ผลมากน้อยเพียงใด มีปัญหาและอุปสรรคอย่างไรบ้าง

ประโยชน์ของการติดตามประเมินผล รวมทั้งการนิเทศงาน สมพงษ์ เกษมสิน (2526 : 318) ว่า จะช่วยให้ผู้บริหารใช้คนได้เหมาะกับงาน ลดค่าใช้จ่ายและเวลา ลดความขัดแย้ง และช่วยเสริมสร้าง ความสามัคคี เกิดขวัญและกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติ ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของ สวง กาญจนการ (2527 : 203) ว่า การตรวจนิเทศและประเมินผลงานเป็นปัจจัยเกื้อหนุนต่อระบบคุณธรรมอย่างมาก ช่วยปลูกความยุติธรรมและบำรุงขวัญและกำลังใจให้ผู้ปฏิบัติงานซึ่งจะมีผลต่อการให้คนให้โทษแก่ผู้ปฏิบัติงานด้วย

3. งานกิจกรรมการศึกษา

งานกิจกรรมการศึกษา ได้แก่ งานที่เกี่ยวกับงานประสานงานการใช้ทรัพยากรร่วมกันระหว่างหน่วยงาน/สถานศึกษา ชุมชนและท้องถิ่น เป็นการส่งเสริมสนับสนุนการจัดกิจกรรมทางการศึกษา ศาสนาและศิลปวัฒนธรรม กิจกรรมเสริมหลักสูตร เช่น การกีฬา นันทนาการ ลูกเสือ ยุวกาชาด เนตรนารี รวมทั้งการจัดฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากรในกิจกรรมการศึกษา การ

ประชาสัมพันธ์ และการประสานงานตามแผนงาน โครงการที่เกี่ยวกับกิจกรรมการศึกษาอีกด้วย

งานด้านนี้ กระทรวงศึกษาธิการ (2527 : 17) ถือว่าเป็นภาระกิจหลัก สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดในฐานะที่เป็นหน่วยงานกลางตัวแทนกระทรวงศึกษาธิการในระดับจังหวัดที่จะประสานงาน และให้บริการในการดำเนินงานของหน่วยงานจากกรมต่าง ๆ เพื่อเอื้ออำนวยให้หน่วยงานทางการศึกษา ศาสนาและศิลปวัฒนธรรมสามารถบริการและรับผิดชอบงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตามนโยบาย และแผนงานของกระทรวง กรมที่ลงสู่พื้นที่ในจังหวัดนั้น ๆ

4. งานกิจการพิเศษ

งานกิจการพิเศษ ได้แก่ งานพัฒนาชนบท การศึกษาเพื่อความมั่นคง การป้องกันและแก้ปัญหาคาการติดยาเสพติดให้โทษในสถานศึกษา การดำเนินโครงการตามพระราชดำริ พระราชปราชญ์ งานเพื่อความมั่นคงของชาติ การป้องกันและแก้ปัญหาคาการก่อความไม่สงบในสถานศึกษา งานป้องกันอุบัติเหตุ งานสารวัตรนักเรียน งานประชาสัมพันธ์และบริการ และงานอื่นที่ผู้ว่าราชการจังหวัด กระทรวง กรมและเขตการศึกษามอบหมาย

ตามปกติการพัฒนาทุกสาขาของประเทศมักจะเริ่มจากส่วนกลางไปสู่ชนบทอันเป็นลักษณะการบริหารที่มาจากส่วนกลาง เมื่อเป็นเช่นนี้ ปัญหาบางประการในท้องถิ่นจึงไม่อาจแก้ไขให้ลุล่วงไปได้ จึงจำเป็นต้องลดช่องว่างระหว่างชนบทกับหน่วยราชการในส่วนกลาง ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการศึกษาปัญหาหรือให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดทำโครงการที่จะช่วยแก้ปัญหา หรือช่วยพัฒนาการศึกษาในท้องถิ่น กระทรวงศึกษาธิการ (2527 : 1) กลไกระดับจังหวัดที่จะช่วยสนับสนุนให้การจัดการศึกษาในระดับและประเภทต่าง ๆ มีความสัมพันธ์กันและเป็นกลไกที่จะช่วยให้การวางแผนพัฒนาของจังหวัด สามารถสนองความต้องการของประชาชนได้

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยภายในประเทศ

งานวิจัยที่เกี่ยวกับนักวิชาการศึกษา เท่าที่ค้นพบเป็นงานวิจัยที่เกี่ยวกับการบริหารงานของศึกษาธิการจังหวัดในส่วนที่เกี่ยวกับงานด้านวิชาการ ซึ่งถือว่าเป็นการปฏิบัติงานของสำนักงาน

ศึกษาธิการจังหวัดด้านวิชาการเป็นลักษณะกว้าง ๆ ดังนี้

สถิติ โชติมงคล (2523 : 53) ได้ทำการวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการบริหารงานที่พึงปรารถนาของศึกษาธิการจังหวัดในภาคใต้ ตามทัศนะของศึกษานิเทศก์ ศึกษาธิการอำเภอ และผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ทุกกลุ่มมีความเห็นไม่แตกต่างกัน เกี่ยวกับบทบาทอำนาจหน้าที่ของศึกษาธิการจังหวัดที่ควรปฏิบัติคือ ประารถนาให้ศึกษาธิการจังหวัดเป็นผู้ริเริ่มพิจารณาวางแผนและดำเนินการหรือประสานการดำเนินงานด้านการศึกษา การศาสนาและการวัฒนธรรม จังหวัดให้เจริญก้าวหน้าตามนโยบายของรัฐบาล แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนการศึกษาชาติ อย่างสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงและความต้องการของประชาชนโดยส่วนรวมในจังหวัด

กฤษณ์ ศรีสุภา (2527 : 53) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการของศึกษาธิการจังหวัดตามทัศนะของศึกษาธิการอำเภอ และผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตการศึกษา 11 พบว่า ศึกษาธิการอำเภอเห็นว่า ศึกษาธิการจังหวัดบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับปานกลาง แต่ผู้บริหารโรงเรียนมัศึกษามีความเห็นว่า ศึกษาธิการจังหวัดบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับน้อย และทั้งสองกลุ่มมีความเห็นสอดคล้องกันว่า ศึกษาธิการจังหวัดบริหารงานด้านการวางแผนการศึกษามากกว่าด้านนิเทศและติดตามผลการศึกษาและได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า ศึกษาธิการจังหวัดควรให้ความสนใจการบริหารงานวิชาการเพิ่มขึ้นและควรปรับปรุงบุคลากรของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ให้มีความรู้ความสามารถที่จะปฏิบัติวิชาการได้เป็นอย่างดี และการได้รับการจัดสรรอัตรากำลังเพื่อปฏิบัติงานด้านนี้เพิ่มขึ้น

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2527 : 54) ซึ่งมีนักวิจัยประจำโครงการนี้ 20 คน จากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติและนักวิชาการศึกษาจากสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เข้าร่วมโครงการวิจัยเพื่อพัฒนาการวางแผนการศึกษาระดับจังหวัด ทำการศึกษาเฉพาะกรณีในจังหวัดที่เลือกเป็นกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ จังหวัดพิษณุโลก บุรีรัมย์ ระยอง และนราธิวาส การวิจัยพบว่า สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดมีงานอยู่ 3 ลักษณะ คือ งานบริหารทั่วไป งานการเงินและบัญชี และงานวิชาการ โดยทั่วไปมีอัตรากำลังประมาณ 12 - 18 คน คือ งานบริหารทั่วไป 5 - 8 คน งานการเงินและบัญชี 4 - 7 คน และงานวิชาการ 1 คน ความขนาด

ของจังหวัด เกี่ยวกับการวางแผนนั้นเจ้าหน้าที่ประจำคือนักวิชาการศึกษา ถึงจะมีวุฒิปริญญาตรี และผ่านการอบรมด้านการวางแผนมาแล้ว ยังมีปัญหาในการนำสิ่งที่ได้รับจากการฝึกอบรมไปสู่การปฏิบัติจริง และอีกปัญหาหนึ่ง คือ นักวิชาการศึกษาได้รับมอบหมายให้ทำงานอื่น ๆ นอกเหนือจากการวางแผนเป็นอันมาก ทำให้การทํางานด้านการวางแผนขาดความต่อเนื่อง และทำได้ไม่เต็มที่ พร้อมกันนี้คณะผู้วิจัยได้เสนอแนะว่าควรเพิ่มบุคลากรด้านการวางแผนและด้านอื่น ๆ ให้กับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดให้เพียงพอ รวมทั้งให้มีการจัดฝึกอบรมบุคลากรด้านการวางแผน ให้มีความสามารถปฏิบัติงานได้อย่างจริงจัง

— ธำรง เจลียวฉลาด (2529 : 200) ได้วิจัยเรื่อง ความคาดหวังของผู้บริหารการศึกษา และผู้ว่าราชการจังหวัดที่มีต่อบทบาทของศึกษาธิการจังหวัด กลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่มคือ กลุ่มผู้บริหารการศึกษา ได้แก่ ศึกษาธิการจังหวัด 72 คน ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน 63 คน และผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมศึกษา 300 คน ผู้บริหารโรงเรียนเอกชน 313 คน กับกลุ่มผู้ว่าราชการจังหวัด 72 คน ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มมีความคาดหวังเกี่ยวกับบทบาทการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของหน่วยงาน สถานศึกษา ให้เป็นไปตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ และรายงานผลการปฏิบัติงานของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอและสถานศึกษาในจังหวัดต่อกระทรวงศึกษาธิการในระดับมาก ส่วนบทบาทของศึกษาธิการจังหวัดด้านต่าง ๆ เช่น การคัดเลือกแบบเรียนสำหรับสถานศึกษา การเป็นผู้นำในการวางแผนการใช้งบประมาณ การจัดสรรงบประมาณให้แก่หน่วยงานและสถานศึกษา รวมทั้งการติดตามและประเมินผลการวางแผน/โครงการ และการติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานตามแผนนั้น กลุ่มผู้ว่าราชการจังหวัดให้ความหวังในระดับมาก ส่วนกลุ่มผู้บริหารการศึกษาให้ความคาดหวังน้อย

งานวิจัยต่างประเทศ

— แซนด์เลอร์ (Sandler. 1967 : 169) ได้ทำการวิจัยความเห็นเกี่ยวกับบทบาทจริงกับบทบาทในอุดมคติของศึกษาธิการในรัฐเท็กซัส สหรัฐอเมริกาพบว่า มีความแตกต่างกันระหว่างงานหน้าที่แท้จริงกับบทบาทในอุดมคติ ในเรื่องการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน การบริหารนักเรียน การบริหารการเงิน การบริหารธุรกิจ ตลอดจนสื่อสารสัมพันธ์กับชุมชน ในโรงเรียนขนาด

ใหญ่ มีความเห็นเกี่ยวกับบทบาทที่แท้จริงกับบาทในอุดมคติมีความใกล้เคียงกันมากกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก ในเรื่องการสอน การพัฒนาหลักสูตร การบริหารอาคารสถานที่ นั้น ศึกษาธิการและประธานคณะกรรมการศึกษามีความเห็นแตกต่างกัน

วิลลาร์ด (Willard. 1974 : 4667 - A) ได้ทำการวิจัยทัศนะของคณะกรรมการโรงเรียน และศึกษาธิการ โดยมุ่งวิจัยเฉพาะกลุ่มที่อยู่ต่างจังหวัดในรัฐอิลลินอยส์ (Illinois) เพื่อเปรียบเทียบทัศนะของกลุ่มตัวอย่างทั้งสองในประเด็นของภาระกิจรับผิดชอบ และการวางแผนเตรียมการที่เหมาะสม สำหรับการออกนิเทศ การวิจัยครั้งนี้เพื่อเปรียบเทียบขนาดของกลุ่มโรงเรียน และประสบการณ์ของกลุ่มตัวอย่าง ว่า มีความสัมพันธ์ต่อความความรับผิดชอบและการเตรียมการดำเนินงานหรือไม่ผลการวิจัยพบว่า ศึกษาธิการและคณะกรรมการโรงเรียนต่างมองบทบาทของศึกษาธิการในแนวทางที่สอดคล้องกัน สำหรับตัวแปร ขนาดของโรงเรียน และประสบการณ์ของศึกษาธิการนั้น ส่งผลมากต่อภาระกิจความรับผิดชอบ และการเตรียมการที่เหมาะสม

แอนเดอร์เซน (Andersen. 1982 : 4156 - A) ได้ศึกษาวิจัยถึงการมีส่วนร่วมของศึกษาธิการ ในประเด็นของงานที่ต้องรับผิดชอบ ซึ่งได้แก่ การบริหารงานวิชาการ งานหลักสูตร และการสอน การบริการนักเรียน การบริหารธุรการ การบริหารวัสดุครุภัณฑ์ และความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนแห่งรัฐไอโอวา (Iowa) มีกลุ่มตัวอย่าง 441 คน ส่วนใหญ่แสดงทัศนะว่า ภาระกิจของศึกษาธิการ ที่เกี่ยวข้องกันมากได้แก่ การสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน การบริหารงานทั่วไป โดยเฉพาะการบริหารงานบุคคล

สมมติฐานการศึกษาค้นคว้า

1. ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการ และเจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการ มีความเห็นเกี่ยวกับบทบาทที่เป็นจริงของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดแตกต่างกัน
2. ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการ และเจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการ มีความเห็นเกี่ยวกับบทบาทที่คาดหวังของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดแตกต่างกัน
3. ผู้บริหาร มีความเห็นเกี่ยวกับบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังของนักศึกษาศำนักงานศึกษาธิการจังหวัด แตกต่างกัน

4. เจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการ มีความเห็นเกี่ยวกับบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวัง
แตกต่างกัน

5. เจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการ มีความเห็นเกี่ยวกับบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวัง
ของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด แตกต่างกัน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษากันคว้า

ในการศึกษากันคว้าครั้งนี้ ได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. ตัวอย่างแบบสอบถาม
6. การวิเคราะห์ข้อมูล
7. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษานี้มี 3 ฝ่ายคือ

1.1 ฝ่ายบริหาร ได้แก่ ศึกษาธิการจังหวัด และผู้ช่วยศึกษาธิการจังหวัด
ทั่วประเทศ เมื่อปี 2531 จำนวนทั้งสิ้น 166 คน

1.2 ฝ่ายธุรการ ได้แก่ เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป และเจ้าหน้าที่บริหารงาน
การเงินและบัญชี ในสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด จำนวน 144 คน

1.3 ฝ่ายวิชาการ ได้แก่ นักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ทำหน้าที่
หัวหน้าแผนงานและวิชาการ และหัวหน้าฝ่ายประสานงานและกิจกรรมการศึกษา จำนวน 144 คน
รวมประชากรทั้งสิ้น 454 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษานี้ จำนวน 337 คน แยกเป็นฝ่ายบริหาร 121 คน

ฝ่ายธุรการ 108 คน และฝ่ายวิชาการ 108 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) มีขั้นตอนในการสุ่ม ดังนี้

2.1 กลุ่มตัวอย่างที่เป็นฝ่ายบริหาร

กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ ตารางสัดส่วนของ เกรซี และมอร์แกน (Krejcie and Morgan. 1970 : 680) จากจำนวนประชากรที่เป็นศึกษานิเทศการจังหวัดและผู้ช่วยศึกษานิเทศการจังหวัด จำนวน 166 คน ได้กลุ่มตัวอย่าง 121 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่เป็นฝ่ายธุรการ

กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ ตารางสัดส่วนของ เกรซี และมอร์แกน จากจำนวนประชากรที่เป็นเจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป และเจ้าหน้าที่บริหารการเงินและบัญชี จำนวน 144 คน ได้กลุ่มตัวอย่าง 108 คน

2.3 กลุ่มตัวอย่างที่เป็นฝ่ายวิชาการ

กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ ตารางสัดส่วนของ เกรซี และมอร์แกน จากจำนวนประชากรที่เป็นนักวิชาการศึกษา ที่ทำหน้าที่หัวหน้าฝ่ายแผนงานและวิชาการ และหัวหน้าฝ่ายประสานงานและกิจกรรมการศึกษา จำนวน 144 คน ได้กลุ่มตัวอย่าง 108 คน

รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 337 คน ดังตาราง 1

ตาราง 1 แสดงขนาดของประชากรและกลุ่มตัวอย่างโดยจำแนกตามเขตการศึกษา

เขต การศึกษา	จำนวน จังหวัด	ฝ่ายบริหาร		ฝ่ายธุรการ		ฝ่ายวิชาการ		รวม	
		ประชากร	กลุ่ม ตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่ม ตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่ม ตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่ม ตัวอย่าง
1	5	10	8	10	8	10	8	30	24
2	4	8	7	8	7	8	7	24	21
3	5	13	10	10	8	10	8	33	26
4	5	10	8	10	8	10	8	30	24
5	6	12	9	12	9	12	9	36	27
6	7	14	10	14	10	14	10	42	30
7	8	19	13	16	11	16	11	51	35
8	8	19	13	16	11	16	11	51	35
9	5	14	10	10	8	10	8	34	26
10	7	18	12	14	10	14	10	46	32
11	5	15	11	10	8	10	8	35	27
12	7	14	10	14	10	14	10	42	30
รวม	72	166	121	144	108	144	108	454	337

หมายเหตุ จังหวัดที่มีผู้ช่วยศึกษาธิการจังหวัด 2 คน ได้แก่

เขตการศึกษา 3 ได้แก่ สงขลา นครศรีธรรมราช สุราษฎร์ธานี

เขตการศึกษา 7 ได้แก่ ภูเก็ต นครศรีธรรมราช เพชรบูรณ์

เขตการศึกษา 8 ได้แก่ เชียงใหม่ เชียงราย ลำปาง

เขตการศึกษา 9 ได้แก่ อุตรธานี ขอนแก่น สกลนคร หนองคาย

เขตการศึกษา 10 ได้แก่ อุบลราชธานี กาฬสินธุ์ มหาสารคาม ร้อยเอ็ด

เขตการศึกษา 11 ได้แก่ นครราชสีมา ชัยภูมิ บุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษ

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามซึ่งผู้วิจัยได้ดัดแปลงจากแบบสอบถามของ กฤษณ์ ศรีสุภา และคนอื่น ๆ แล้วนำมาปรับปรุงใหม่ เพื่อใช้ในการสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทที่เป็นจริง และบทบาทที่คาดหวังของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด โดยอาศัยข้อกำหนดเกี่ยวกับลักษณะของงานในหน้าที่นักวิชาการศึกษา ส่วนภูมิภาค ซึ่งสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดไว้ในแนบปฏิบัติ ในเอกสารการปรับปรุงการบริหารและปฏิบัติงานในสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดและสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ เครื่องมือนี้มี 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสวดนาภาพของผู้ตอบแบบสอบถามให้เลือกตอบ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มีสองส่วน ส่วนแรก เป็นการถามเกี่ยวกับบทบาทที่เป็นจริง ส่วนที่สองถามความเห็นเกี่ยวกับบทบาทที่คาดหวัง มีระดับการให้คะแนนในแบบสอบถามแต่ละส่วนมี 5 ระดับ มีคำถามอยู่ 40 ข้อ โดยถามเกี่ยวกับบทบาททั้ง 4 ด้าน

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด ให้ผู้ตอบได้แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการปรับปรุงบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังทั้ง 4 ด้าน

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล เป็นการออกแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่าซึ่งผู้วิจัยได้ปรับปรุงขึ้นจากแบบสอบถามซึ่งเคยมีผู้วิจัยนำมาใช้ในการเก็บข้อมูลมาแล้วเพื่อปรับปรุงให้เข้ากับเนื้อหาตามบทบาทของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ตามขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร หลักเกณฑ์และวิธีการต่าง ๆ ในการสร้างแบบสอบถามและศึกษาเอกสารเกี่ยวกับระเบียบ ข้อกำหนดและแนวทางในการปฏิบัติงานของนักวิชาการการศึกษา รวมทั้งงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบ ทั้ง 4 ด้าน

2. สำหรับแบบสอบถามชนิดปลายเปิด มี 5 ข้อ ให้กลุ่มตัวอย่างแสดงความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงพัฒนานักวิชาการการศึกษา

3. หากคุณภาพเครื่องมือด้านความเที่ยงตรงเชิงทฤษฎี โดยกำหนดแบบสอบถามที่สร้างขึ้น ให้ประธานและกรรมการที่ปรึกษาปริญญาโท และผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน ตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาในแบบสอบถาม เพื่อให้ได้แบบสอบถามที่ถูกต้องและสมบูรณ์ ผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน ได้แก่

3.1 คร.บุญลือ ทองอยู่ ผู้อำนวยการกองแผนงาน สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

3.2 คร.วิเชียร เกตุสิงห์ ผู้อำนวยการกองวิจัยการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานนายกรัฐมนตรี

3.3 คร.อชิปต์ กลิ่นสุนทร เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน กองแผนงาน สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

3.4 คร.ชินภัทร ภูมิรัตน เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน กองวิจัยการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ

3.5 นายสุชุม มูลเมือง นักวิชาการการศึกษา กองแผนงาน สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

4. นำแบบสอบถามที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 45 คน เพื่อหาความเชื่อมั่นรายข้อของแบบสอบถาม โดยวิธีหาค่าความเชื่อมั่นเป็นรายข้อของแบบสอบถาม โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (α -Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.954 มีคำถาม 40 ข้อ และมีคำถามชนิดปลายเปิดอีก 5 ข้อ

วิธีรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการรวบรวมข้อมูลทั้งขั้นตอนต่อไปนี้

1. ขอหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัย ถึงปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดที่มีกลุ่มตัวอย่าง
2. ส่งหนังสือขอความร่วมมือ พร้อมกับแบบสอบถามทางไปรษณีย์ ถึงศึกษาธิการจังหวัดเพื่อให้กลุ่มตัวอย่างในสำนักงานดังกล่าวตอบแบบสอบถาม
3. การเก็บรวบรวมแบบสอบถามซึ่งผ่านการตอบจากกลุ่มตัวอย่างแล้ว โดยผู้วิจัยได้ส่งซองเปล่าติดแสตมป์ จ่าหน้าซองถึงผู้วิจัยที่ส่งไปพร้อมกับแบบสอบถาม ให้ผู้ตอบส่งคืนผู้วิจัย
4. นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์มาวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีการทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

มีขั้นตอนในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. ข้อมูลเกี่ยวกับสถานะภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม นำมาแจกแจงความถี่หาค่าร้อยละ
2. ข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด วิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และหาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เป็นรายชื่อเสนอเป็นการร่างประกอบคำบรรยาย

การให้คะแนนคำตอบในแบบสอบถาม ใช้มาตราส่วนประมาณค่าของลิเคอร์ต (Likert) มีน้ำหนักคะแนน 5 ระดับ ดังนี้

น้อยที่สุด	ให้	1	คะแนน
น้อย	ให้	2	คะแนน
ปานกลาง	ให้	3	คะแนน
มาก	ให้	4	คะแนน
มากที่สุด	ให้	5	คะแนน

3. ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการปรับปรุงบทบาทของนักวิชาการ
ศึกษาทั้ง 4 ด้าน นำมาวิเคราะห์เนื้อหา และหาค่าร้อยละ
4. ทดสอบนัยสำคัญความแตกต่างของตัวแปร 2 กลุ่มตัวอย่าง และ 3 กลุ่มตัวอย่างใช้
สถิติ $t - test$ และ $F - test$ ตามลำดับ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. หาคะแนนเฉลี่ย (Mean) จำนวนจากสูตร (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ.
2528 : 59)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$	แทน	คะแนนเฉลี่ย
$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
N	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง

2. ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของกลุ่มตัวอย่าง
โดยใช้สูตร (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2528 : 6)

$$S.D = \sqrt{\frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ $S.D$	แทน	ความแปรปรวน (ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน)
$\sum X^2$	แทน	ผลรวมของกำลังสอง ของคะแนนแต่ละตัว
$(\sum X)^2$	แทน	กำลังสองของผลรวม ของคะแนนทั้งหมด
N	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง

3. หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ใช้สูตร Alpha Coefficient (ลัวน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2528 : 171)

$$L = \frac{n}{n-1} \left\{ 1 - \frac{\sum s_i^2}{s_t^2} \right\}$$

เมื่อ L แทน ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

n แทน จำนวนข้อของเครื่องมือวัด

s_i^2 แทน คะแนนความแปรปรวนเป็นรายข้อ

s_t^2 แทน คะแนนความแปรปรวนของเครื่องมือทั้งฉบับ

4. ทดสอบนัยสำคัญของความแตกต่าง ของตัวแปรระหว่าง 3 กลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตร (ลัวน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2528 : 95)

$$F = \frac{MS_b}{MS_w}$$

เมื่อ F แทน ค่าแจกแจงของ F

MS_b แทน ความแปรปรวน (Mean Square) ระหว่างกลุ่ม

MS_w แทน ความแปรปรวนภายในกลุ่ม

เมื่อทดสอบ F - test แล้ว ถ้ามีนัยสำคัญทางสถิติ จะทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยวิธีของ Newman Kuels

5. ทดสอบนัยสำคัญของความแตกต่าง ของตัวแปรระหว่าง 2 กลุ่มตัวอย่างที่ไม่เป็น
 ยี่ .ะจากกันใช้สูตร (ลัวัน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2528 : 86)

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{N \sum D^2 - (\sum D)^2}{N - 1}}}$$

เมื่อ t แทนค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณาในการแจกแจงแบบ t
 D แทนความแตกต่างของคะแนนแต่ละคู่
 N แทนจำนวนคู่

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการแปลความหมายการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยจึงกำหนดสัญลักษณ์ต่าง ๆ แทนความหมาย ดังต่อไปนี้

N	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ย
S.D.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
t	แทน	ค่าสถิติที่พิจารณา ใน t - distribution
F	แทน	ค่าสถิติที่พิจารณา ใน F - distribution
SS	แทน	Sum of Square
MS	แทน	Mean Square
df	แทน	Degree of Freedom
**	แทน	นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การแปลความหมายค่าคะแนนเฉลี่ยในตารางข้อมูล เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน จึงกำหนดเกณฑ์ ดังนี้

1.00 - 2.33 หมายความว่า นักวิชาการศึกษาได้ปฏิบัติตามภารกิจตามบทบาทหน้าที่ ที่เป็นจริง หรือ ถูกคาดหวังให้ปฏิบัติในระดับน้อย

2.34 - 3.66 หมายความว่า นักวิชาการศึกษาได้ปฏิบัติการกิจตามบทบาทหน้าที่ที่เป็นจริง หรือ ถูกคาดหวังให้ปฏิบัติในระดับปานกลาง

3.67 - 5.00 หมายความว่า นักวิชาการศึกษาได้ปฏิบัติการกิจตามบทบาทหน้าที่ที่เป็นจริง หรือ ถูกคาดหวังให้ปฏิบัติในระดับมาก

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยจะนำเสนอเป็นลำดับดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถาม มี 3 ฝ่าย ได้แก่ ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการ และเจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการ

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการ และเจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการ เกี่ยวกับการปฏิบัติการกิจตามบทบาทที่เป็นจริง และความคาดหวังให้ปฏิบัติการกิจ

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการ และเจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการ เกี่ยวกับการปฏิบัติการกิจตามบทบาทที่เป็นจริง และความคาดหวังให้ปฏิบัติการกิจ

3.1 วิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการ และเจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการ เกี่ยวกับการปฏิบัติการกิจตามบทบาทที่เป็นจริง และความคาดหวังให้ปฏิบัติการกิจ

3.2 วิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้บริหาร เกี่ยวกับการปฏิบัติการกิจตามบทบาทที่เป็นจริง และความคาดหวังให้ปฏิบัติการกิจ

3.3 วิเคราะห์ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการ เกี่ยวกับการปฏิบัติการกิจตามบทบาทที่เป็นจริง และความคาดหวังให้ปฏิบัติการกิจ

3.4 วิเคราะห์ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการ เกี่ยวกับการปฏิบัติการกิจตามบทบาทที่เป็นจริง และความคาดหวังให้ปฏิบัติการกิจ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม และวิเคราะห์ความเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม ดังนี้

ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตาราง 2 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามกลุ่มต่าง ๆ

กลุ่มตัวอย่าง	จำนวนแบบสอบถาม ส่งไป ตอบส่งคืน		ร้อยละ
1. ผู้บริหาร	121	110	99.90
- ศึกษาธิการจังหวัด	54	46	
- ผู้ช่วยศึกษาธิการจังหวัด	67	64	
2. เจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการ	108	85	78.80
- เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป	54	51	
- เจ้าหน้าที่บริหารการเงิน-บัญชี	54	34	
3. เจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการ	108	108	100
- ทน.ฝ่ายแผนงานและวิชาการ	54	54	
- ทน.ฝ่ายประสานงานและกิจกรรม	54	54	
รวม	337	303	89.91

ข้อมูลจากตาราง 2 แสดงว่ามีผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสิ้น 303 คน คิดเป็นร้อยละ 89.91 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น โดยเจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการตอบแบบสอบถามครบทุกคน ส่วนผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการ ตอบแบบสอบถามร้อยละ 99.90 และ 78.80 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ความเห็นของผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการและเจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการ ที่มีต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทที่เป็นจริง และบทบาทที่คาดหวัง ปรากฏดังตาราง 3 ถึงตาราง 12

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับการปฏิบัติตามบทบาทที่เป็นจริง ทั้ง 4 ด้านของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ตามความเห็นของผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการ และเจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการ

บทบาทนักวิชาการศึกษา	ผู้บริหาร		เจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการ		เจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการ		บุคลากรทุกกลุ่ม	
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D
งานข้อมูลแผนงานและโครงการ	2.72	1.03	2.59	1.03	2.69	1.14	2.67	1.07
งานตรวจติดตามและประเมินผล	2.91	0.97	2.84	0.98	2.94	1.06	2.90	1.01
งานกิจกรรมการศึกษา	2.86	0.93	2.72	1.00	3.10	1.03	2.90	1.00
งานกิจการพิเศษ	2.97	0.97	2.83	1.03	3.15	1.06	3.00	1.03
เฉลี่ย	2.86	0.98	2.74	1.01	2.97	1.09	2.87	1.03

ข้อมูลในตาราง 3 แสดงว่า ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการ และเจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการ เห็นว่า นักวิชาการศึกษาได้ปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ ในระดับปานกลางทุกด้าน โดยได้ปฏิบัติงานกิจการพิเศษมากกว่าด้านอื่นเล็กน้อย รองลงมาเป็นงานตรวจติดตามและประเมินผล งานกิจกรรมการศึกษาและงานข้อมูลแผนงานและโครงการ ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาเป็นรายกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการ เห็นว่า นักวิชาการศึกษาปฏิบัติงานกิจการพิเศษมากกว่างานอื่น ๆ รองลงมาเป็นงานตรวจติดตามและประเมินผล งานกิจกรรมการศึกษา และงานข้อมูลแผนงานและโครงการ และทุกด้านปฏิบัติในระดับปานกลางทั้งสิ้น

เจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการ เห็นว่า นักวิชาการศึกษาปฏิบัติงานตรวจติดตามและประเมินผลมากกว่างานอื่น ๆ รองลงมาเป็นงานกิจการพิเศษ และงานกิจกรรมการศึกษา ส่วนงานข้อมูลแผนงานและโครงการ มีการปฏิบัติน้อยกว่างานอื่น ๆ แต่ก็อยู่ในระดับปานกลางทั้งสิ้น...

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับการปฏิบัติตามบทบาทที่เป็นจริงของ
นักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ตามความเห็นของผู้บริหาร เจ้าหน้าที่
ฝ่ายธุรการ และเจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการ ด้านงานข้อมูลแผนงานและโครงการ เป็นรายชื่อ

บทบาทของนักวิชาการศึกษา	ผู้บริหาร		เจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการ		เจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการ		รวมทุกกลุ่ม	
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D
1. งานข้อมูลแผนงานและโครงการ								
1. จัดทำแผนพัฒนาและแผนปฏิบัติงานของสำนักงาน	3.89	0.68	3.48	0.68	3.93	0.86	3.79	0.77
2. จัดระบบข้อมูลต่าง ๆ เพื่อให้ในการวิเคราะห์ และจัดทำแผนการศึกษา ศาสนา และศิลป วัฒนธรรม	3.38	0.81	3.14	0.83	3.43	0.88	3.33	0.85
3. ร่วมวางแผนตั้ง ยุบ รวมสถานศึกษาในจังหวัด	1.91	0.81	1.84	0.83	2.02	1.06	1.93	0.91
4. ร่วมวิเคราะห์และจัดสรรงบประมาณประจำปี ของจังหวัด	2.65	0.99	2.61	1.16	2.62	1.92	2.63	1.09
5. ศึกษาสภาพเศรษฐกิจและสังคมที่ส่งผลกระทบ ต่อการจัดการศึกษาในท้องถิ่น	2.80	0.89	2.63	0.91	2.77	1.00	2.74	0.94
6. ศึกษาวิเคราะห์ปัญหาการบริหารการศึกษา	2.68	0.88	2.60	0.81	2.61	1.00	2.63	0.91
7. ประสานงานการปรับปรุงหลักสูตรการเรียน การสอนในสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียน	2.32	1.01	2.32	0.93	2.27	1.04	2.31	1.00
8. จัดทำโครงการแนะแนวการศึกษาและอาชีพ ร่วมกับโรงเรียนมัธยมศึกษา	2.38	0.87	2.32	1.08	2.23	0.98	2.31	0.97

ตาราง 4 (ต่อ)

บทบาทของนักวิชาการศึกษา	ผู้บริหาร		เจ้าหน้าที่ ฝ่ายธุรการ		เจ้าหน้าที่ ฝ่ายวิชาการ		รวมบุคลากรทุกกลุ่ม	
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D
9. จัดทำโครงการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา ของจังหวัด	2.53	0.96	2.42	1.08	2.40	0.99	2.45	1.00
10. ส่งเสริมการจัดกิจกรรมของนักเรียนนักศึกษา ทั้งภายในและระหว่างสถานศึกษา	2.65	0.91	2.50	1.00	2.66	1.05	2.61	0.99
รวมเฉลี่ย	2.72	1.03	2.59	1.03	2.69	1.14	2.67	1.07

ข้อมูลในตาราง 4 แสดงว่า ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการ และเจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการ เห็นว่า การปฏิบัติภารกิจด้านงานข้อมูลแผนงานและโครงการนั้น นักวิชาการศึกษาได้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาและแผนปฏิบัติงานของสำนักงานมากเพียงงานเดียว ส่วนการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการวางแผนตั้ง ยุบ รวม สถานศึกษา การจัดทำโครงการแผนงานการศึกษาและอาชีพ รวมทั้งงานประสานการปรับปรุงหลักสูตรการเรียนการสอนในสถานศึกษาปฏิบัติน้อย ส่วนงานด้านอื่น ๆ นั้น มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาความเห็นของกลุ่มตัวอย่างเป็นรายกลุ่ม พบว่า ทั้งผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการและเจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการ เห็นว่า นักวิชาการศึกษาปฏิบัติงานส่วนใหญ่ในระดับปานกลาง มีเพียงการจัดทำแผนพัฒนาและแผนปฏิบัติงานของสำนักงานเท่านั้นที่ปฏิบัติมาก ส่วนงานวางแผนตั้ง ยุบ รวมสถานศึกษา และงานโครงการแผนงานการศึกษาและอาชีพ รวมทั้งงานประสานการปรับปรุงหลักสูตร การเรียนการสอนในสถานศึกษามีการปฏิบัติในระดับน้อย ส่วนด้านอื่น ๆ ปฏิบัติในระดับปานกลาง

..ตาราง 5 ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับการปฏิบัติตามบทบาทที่เป็นจริงของ
นักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ตามความเห็นของผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการ
และเจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการ ด้านงานตรวจติดตามและประเมินผล เป็นรายชื่อ

บทบาทของนักวิชาการศึกษา	ผู้บริหาร		เจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการ		เจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการ		รวมความเห็นบุคลากรทุกกลุ่ม	
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D

2. งานตรวจติดตามและประเมินผล

1. ติดตามและประเมินผลการ

ปฏิบัติงานของสำนักงาน

ศึกษาธิการจังหวัดและสำนัก

งานศึกษาธิการอำเภอ 3.20 0.81 3.09 0.94 3.34 1.01 3.22 0.93

2. จัดทำรายงานผลการปฏิบัติ

งานของสถานศึกษาต่อ

กระทรวงศึกษาธิการ 3.44 0.79 3.12 0.89 3.53 0.89 3.38 0.90

3. ติดตามและรายงานผลการ

ปฏิบัติงานโครงการพิเศษ

ของกระทรวงศึกษาธิการ

และจังหวัด 3.37 0.74 3.21 0.83 3.47 0.88 3.39 0.83

ตาราง 5 (ต่อ)

บทบาทของนักวิชาการศึกษา	ผู้บริหาร		เจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการ		เจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการ		รวมความเห็นข้อ บุคลากรทุกกลุ่ม	
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D
4. ติดตามการใช้จ่ายงบประมาณตามวงเงินงบประมาณประจำปีของหน่วยงานและสถานศึกษา	2.48	0.95	2.64	1.00	2.33	1.03	2.47	1.00
5. ร่วมตรวจสอบมาตรฐานการศึกษาของจังหวัดโดยใช้แบบทดสอบมาตรฐานของกรมวิชาการ	2.78	1.01	2.80	0.92	2.62	0.98	2.72	0.80
6. ติดตามและวิเคราะห์ผลการแก้ปัญหาคุณภาพทางการศึกษา ศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมของจังหวัด	2.68	0.94	2.72	1.04	2.64	0.91	2.68	0.96
7. ติดตามผลการใช้แบบเรียนตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ	2.46	1.00	2.62	0.93	2.42	1.00	2.43	0.98

บทบาทของนักวิชาการการศึกษา	ผู้บริหาร		เจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการ		เจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการ		รวมความเห็นข้อ บุคลากรทุกกลุ่ม	
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D
8. ติดตามวิเคราะห์ผลและ ให้ข้อเสนอแนะการปฏิบัติ งานของหน่วยงานและ สถานศึกษาให้เป็นไปตาม นโยบายและแผนงานของ กระทรวงศึกษาธิการ	2.77	0.94	2.70	0.98	2.79	1.01	2.76	0.97
9. จัดทำเอกสารเผยแพร่ผล การปฏิบัติงานทางการ ศึกษา ศาสนา ศิลปะและ วัฒนธรรมของจังหวัดเมื่อ สิ้นปีงบประมาณ	2.90	0.96	2.64	1.07	2.95	1.04	2.85	1.02
10. จัดประกวดผลงานตาม โครงการ เช่น ประกวด สำนักงานศึกษาธิการ อำเภอ ประกวดวัด ประกวดหมู่บ้านอาสา พัฒนาตนเอง เป็นต้น	2.99	1.01	2.80	1.00	3.13	0.97	2.99	1.00
รวมเฉลี่ย	2.91	0.97	2.80	0.98	2.94	1.06	2.90	1.01

ข้อมูลในตาราง 5 แสดงว่า ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการ และเจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการในภารกิจด้านงานตรวจติดตามและประเมินผล นักวิชาการศึกษานิเทศก์ได้ในระดับปานกลาง โดยปฏิบัติงานติดตามและรายงานผลการปฏิบัติงานโครงการพิเศษมากกว่างานอื่นเล็กน้อย รองลงมาได้แก่ การจัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานของสถานศึกษา และงานติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด/อำเภอ ส่วนงานการใช้จ่ายงบประมาณตามวงเงินงบประมาณของหน่วยงาน/สถานศึกษา งานติดตามผลการใช้หลักสูตรนักวิชาการศึกษานิเทศก์ได้น้อยกว่างานอื่น แต่ก็ยังอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน

เมื่อพิจารณาความเห็นของกลุ่มตัวอย่างเป็นรายกลุ่ม ปรากฏว่าผู้บริหารเห็นว่านักวิชาการศึกษานิเทศก์งานด้านนี้ในระดับปานกลางทุกข้อ โดยปฏิบัติงานที่เกี่ยวกับการรายงานผลการปฏิบัติงานสถานศึกษาได้มากเป็นอันดับแรก รองลงมาเป็นงานติดตามและรายงานผลการปฏิบัติงานโครงการพิเศษ และงานติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดอำเภอ

เจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการและเจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการ เห็นว่า นักวิชาการศึกษานิเทศก์งานติดตามและรายงานผลการปฏิบัติงานโครงการพิเศษได้มากเป็นอันดับแรก รองลงมาเป็นการรายงานผลการปฏิบัติงานของสถานศึกษา และสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด/อำเภอ ส่วนงานอื่น ๆ นั้นปฏิบัติได้ในระดับปานกลาง เป็นที่น่าสังเกตว่า เจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการเห็นว่านักวิชาการศึกษาได้ติดตามการใช้จ่ายงบประมาณประจำวงของหน่วยงานสถานศึกษา ในระดับน้อย เพียงด้านเดียว

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับการปฏิบัติตามบทบาทที่เป็นจริงของ
นักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ตามความเห็นของผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการ
และเจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการ ด้านงานกิจกรรมการศึกษาเป็นรายข้อ

บทบาทของนักวิชาการศึกษา	ผู้บริหาร		เจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการ		เจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการ		รวมความเห็นบุคลากรทุกกลุ่ม	
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D
3. งานกิจกรรมการศึกษา								
1. สนับสนุนให้สถานศึกษาจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมสังคมคุณธรรมและจริยธรรมของเด็ก	2.86	0.84	2.84	0.96	3.01	0.97	2.91	0.92
2. จัดทำเอกสาร จุลสารทางการศึกษาของจังหวัดออกเผยแพร่อย่างน้อยปีละ 3 เรื่อง	2.64	0.88	2.37	1.00	2.87	1.09	2.64	1.01
3. ประสานการจัดตั้งคณะบุคคลของท้องถิ่นเพื่อพัฒนาการศึกษา ศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรมในจังหวัด	2.81	1.00	2.68	0.88	2.92	1.01	2.81	0.97

ตาราง 6 (ต่อ)

บทบาทของนักวิชาการศึกษา	ผู้บริหาร		เจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการ		เจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการ		รวมความเห็นบุคลากรทุกกลุ่ม	
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D
4. ประสานงานและร่วมกิจกรรมโครงการพัฒนาชนบทกับจังหวัด อำเภอลำปาง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	3.49	0.84	3.29	0.84	3.61	0.94	3.47	0.89
5. ประสานงานและเข้าร่วมกิจกรรมเยาวชนสัมพันธ์หรือกิจกรรมเกี่ยวกับเด็กและเยาวชนร่วมกับหน่วยงานอื่น ๆ	2.80	0.89	2.70	0.96	3.07	0.94	2.87	0.89
6. จัดอบรมและประสานการจัดกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์จากกลุ่มพลังต่าง ๆ เช่น ลูกเสือ ยุวกาชาด เนตรนารี	2.71	0.87	2.68	1.06	2.96	1.01	2.79	0.98

ตาราง 6 (ต่อ)

บทบาทของนักวิชาการศึกษา	ผู้บริหาร		เจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการ		เจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการ		รวมความเห็นบุคลากรทุกกลุ่ม	
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D
7. ส่งเสริมโรงเรียนให้เป็น ศูนย์บริการทางวิชาการ สันตนาการและพัฒนา ชุมชนของท้องถิ่น	2.40	0.82	2.37	0.98	2.74	1.02	2.41	0.95
8. ส่งเสริมให้โรงเรียน อนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม และ ทรัพยากรธรรมชาติ	2.70	0.85	2.62	0.97	3.04	1.02	2.80	0.96
9. ส่งเสริมการเผยแพร่ธรรม ของพระธรรมทูต	2.80	0.88	2.61	1.02	3.05	0.95	2.84	0.96
10. พิจารณาคัดเลือกนักเรียน นักศึกษาเข้ารับการ ศึกษาหรือทุนอื่น ๆ	3.34	0.93	3.07	0.98	3.70	0.93	3.39	0.97
รวมเฉลี่ย	2.86	0.93	2.72	1.00	3.10	1.03	2.90	1.00

ข้อมูลในตาราง 6 แสดงว่าผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการ และเจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการ เห็นว่า ในภารกิจด้านงานกิจกรรมการศึกษา นักวิชาการศึกษามีปฏิบัติงานทุกงานในระดับปานกลาง โดยประสานงานและร่วมกิจกรรมโครงการพัฒนาชนบทกับจังหวัด อำเภอ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมากกว่างานอื่น ๆ เล็กน้อย รองลงมาได้แก่งานพิจารณาคัดเลือกนักเรียน นักศึกษาเข้ารับทุนการศึกษาหรือทุนอื่น ๆ และงานสนับสนุนให้สถานศึกษาจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมสังคม คุณธรรมและจริยธรรมของเด็ก ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาความเห็นของกลุ่มตัวอย่างเป็นรายกลุ่ม พบว่าผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการ เห็นว่า นักวิชาการศึกษามีปฏิบัติงานด้านกิจกรรมการศึกษาทุกข้อในระดับปานกลางทั้งสิ้น ส่วนเจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการมีความเห็นว่า นักวิชาการศึกษามีปฏิบัติงานการพิจารณาคัดเลือกนักเรียน นักศึกษาเข้ารับทุนการศึกษา หรือทุนอื่น ๆ ระดับมากเพียงงานเดียว ส่วนงานอื่น ๆ เห็นว่ามีการปฏิบัติในระดับปานกลาง

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับการปฏิบัติความบทบาทที่เป็นจริงของ

นักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ความความเห็นของผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการและ
เจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการ ด้านงานกิจการพิเศษ เป็นรายชื่อ

บทบาทของนักวิชาการศึกษา	ผู้บริหาร		เจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการ		เจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการ		รวมความเห็นบุคลากรทุกกลุ่ม	
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D

4. งานกิจการพิเศษ

1. เข้าร่วมกิจกรรมตาม

โครงการพัฒนาชนบท	3.48	0.76	3.04	0.85	3.71	0.93	3.44	0.89
------------------	------	------	------	------	------	------	------	------

2. ดำเนินกิจกรรมส่งเสริม

ความมั่นคงของชาติ เช่น

ถูกเสือชาวบ้าน าสปช.

อปท. ศูนย์อพยพ หมู่บ้าน

เพื่อความมั่นคง

2.88	0.84	2.78	0.96	3.06	1.05	2.92	0.96
------	------	------	------	------	------	------	------

3. จัดกิจกรรมการแก้ไขปัญห

ยาเสพติดให้โทษในสถาน

ศึกษา

2.58	0.79	2.54	0.92	2.80	0.92	2.64	0.83
------	------	------	------	------	------	------	------

4. ประสานการดำเนินงาน

ในโครงการพระราชดำริ

พระราชปราชญ์

2.40	0.94	2.56	1.05	2.76	1.13	2.61	1.04
------	------	------	------	------	------	------	------

ตาราง 7 (ต่อ)

บทบาทของนักวิชาการศึกษา	ผู้บริหาร		เจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการ		เจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการ		รวมความเห็นบุคลากรทุกกลุ่ม	
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D
5. ร่วมป้องกันและแก้ปัญหา								
การก่อความไม่สงบใน								
สถานศึกษาในจังหวัด	2.50	0.90	2.44	1.02	2.72	1.05	2.56	1.00
6. จัดกิจกรรมด้านการป้องกัน								
อุบัติเหตุ (กบอ.) และ								
สาธารณสุขขั้นพื้นฐาน	2.63	0.97	2.38	0.97	2.74	0.94	2.61	0.97
7. จัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์								
และให้บริการทางการ								
ศึกษา	2.90	0.88	2.70	0.92	3.02	1.06	2.89	0.96
8. จัดทำแผนและรายงานผล								
การปฏิบัติงาน โครงการ								
อพ. ด้านการศึกษาของ								
จังหวัด	3.17	0.98	3.08	0.94	3.18	1.06	3.15	1.00
9. เข้าร่วมกิจกรรมในวัน								
สำคัญของชาติ ศาสนา								
และวันสำคัญเกี่ยวกับ								
พระมหากษัตริย์	3.72	0.86	3.64	0.97	3.91	0.75	3.77	0.86

ตาราง 7 (ต่อ)

บทบาทของนักวิชาการศึกษา	ผู้บริหาร		เจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการ		เจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการ		รวมความเห็นบุคลากรทุกกลุ่ม	
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D

10. สนับสนุนการจัดกิจกรรม

เพื่อเผยแพร่วัฒนธรรมของ

ท้องถิ่น

3.30	0.83	3.14	1.01	3.63	0.82	3.38	0.90
------	------	------	------	------	------	------	------

รวมเฉลี่ย

2.97	0.97	2.84	1.03	3.15	1.06	3.00	1.03
------	------	------	------	------	------	------	------

ข้อมูลในตาราง 7 แสดงว่าผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการ และเจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการ เห็นว่า นักวิชาการศึกษาได้ปฏิบัติภารกิจในด้านงานกิจการพิเศษ ในระดับปานกลาง โดยเข้าร่วมกิจกรรมในวันสำคัญของชาติ ศาสนา และวันสำคัญเกี่ยวกับพระมหากษัตริย์ ในระดับมากเพียงงานเกี่ยว ส่วนงานอื่น ๆ เห็นว่ามีการปฏิบัติในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาความเห็นของกลุ่มตัวอย่างเป็นรายกลุ่มพบว่า ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการ เห็นว่า นักวิชาการศึกษาได้เข้าร่วมกิจกรรมในวันสำคัญของชาติ ศาสนา และวันสำคัญเกี่ยวกับพระมหากษัตริย์ในระดับมาก ส่วนงานอื่น ๆ เห็นว่ามีการปฏิบัติในระดับปานกลาง

เจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการ เห็นว่านักวิชาการศึกษาได้ปฏิบัติงานกิจกรรมพิเศษในระดับปานกลาง โดยปฏิบัติงานร่วมกิจกรรมวันสำคัญของชาติ ศาสนา และวันสำคัญเกี่ยวกับพระมหากษัตริย์มากกว่างานอื่น เล็กน้อย รองลงมาเป็นงานสนับสนุนการจัดกิจกรรมเพื่อเผยแพร่วัฒนธรรมของท้องถิ่น และการเข้าร่วมกิจกรรมตามโครงการพัฒนาชนบท ตามลำดับ

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับบทบาทที่คาดหวัง ทั้ง 4 ด้านของ
นักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ตามความเห็นของผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการ
และเจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการ

บทบาทของนักวิชาการศึกษา	ผู้บริหาร		เจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการ		เจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการ		รวมความเห็นบุคลากรทุกกลุ่ม	
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D
1. งานข้อมูลแผนงานและโครงการ	4.00	0.80	3.77	0.87	3.99	0.84	3.93	0.84
2. งานตรวจ ติดตาม และประเมินผล	4.04	0.69	3.85	0.77	4.07	0.76	4.00	0.74
3. งานกิจกรรมการศึกษา	3.90	0.75	3.67	0.82	3.97	0.73	3.86	0.77
4. งานกิจการพิเศษ	3.91	0.77	3.76	0.82	3.97	0.74	3.89	0.78
รวมเฉลี่ย	3.96	0.76	3.76	0.82	4.00	0.77	3.92	0.79

ข้อมูลในตาราง 8 แสดงว่าผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการ และเจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการ เห็นว่านักวิชาการศึกษาถูกคาดหวังให้ปฏิบัติภารกิจในบทบาทหน้าที่ระดับมากทุกด้าน โดยเฉพาะงานตรวจติดตามและประเมินผลเป็นอันดับแรก รองลงมาเป็นงานข้อมูลแผนงานและโครงการ งานกิจการพิเศษ และงานกิจกรรมการศึกษา ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาความเห็นจากกลุ่มตัวอย่างเป็นรายกลุ่ม พบว่าทั้งสามกลุ่มต่างก็คาดหวังให้นักวิชาการศึกษาปฏิบัติภารกิจด้านการตรวจติดตามและประเมินผลเป็นอันดับแรก รองลงมาเป็นงานข้อมูลแผนงานและโครงการ งานกิจการพิเศษ และงานกิจกรรมการศึกษาเป็นลำดับ สุดท้ายสอดคล้องกัน

ตาราง 9 ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับบทบาทที่คาดหวังของนักวิชาการศึกษา สำนักงาน
ศึกษาธิการจังหวัด ตามความเห็นของผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการ และเจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการ ด้าน
งานข้อมูลแผนงานและโครงการ เป็นรายชื่อ

บทบาทของนักวิชาการศึกษา	ผู้บริหาร		เจ้าหน้าที่ ฝ่ายธุรการ		เจ้าหน้าที่ ฝ่ายวิชาการ		รวมความเห็น บุคลากรทุกกลุ่ม	
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D
<u>1. งานข้อมูลแผนงานและโครงการ</u>								
1. จัดทำแผนพัฒนาและแผนปฏิบัติ								
งานของสำนักงาน	4.55	0.55	4.28	0.64	4.51	0.66	4.46	0.62
2. จัดระบบข้อมูลต่าง ๆ เพื่อ								
ใช้ในการวิเคราะห์และ								
จัดทำแผนการศึกษา								
ศาสนา และศิลปะ								
วัฒนธรรม	4.44	0.69	4.24	0.65	4.38	0.79	4.37	0.72
3. ร่วมวางแผนตั้ง ยุบ รวม								
สถานศึกษาในจังหวัด	3.47	0.90	3.24	0.99	3.49	0.96	3.41	0.95
4. ร่วมวิเคราะห์และจัดสรร								
งบประมาณประจำปีของ								
จังหวัด	4.05	0.71	3.81	0.93	4.11	0.85	4.00	0.83

ตาราง 9 (ต่อ)

บทบาทของนักวิชาการศึกษา	ผู้บริหาร		เจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการ		เจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการ		รวมความเห็นบุคลากรทุกกลุ่ม	
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D
5. ศึกษาสภาพเศรษฐกิจและสังคมที่ส่งผลกระทบต่อ								
การจัดการศึกษาในท้องถิ่น	4.08	0.66	3.91	0.82	3.97	0.75	3.99	0.74
6. ศึกษาวิเคราะห์ปัญหา								
การบริหารการศึกษา	4.00	0.69	3.82	0.72	4.00	0.79	3.95	0.74
7. ประสานงานการปรับปรุงหลักสูตรการเรียนการสอน								
ในสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียน	3.79	0.85	3.60	0.83	3.87	0.81	3.76	0.83
8. จัดทำโครงการ แนะนำ								
การศึกษาและอาชีพร่วมกับโรงเรียนมัธยมศึกษา	3.85	0.76	3.50	0.93	3.75	0.83	3.72	0.85
9. จัดทำโครงการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาของ								
จังหวัด	3.96	0.83	3.76	0.78	3.93	0.76	3.89	0.79

ตาราง 9 (ต่อ)

บทบาทของนักวิชาการศึกษา	ผู้บริหาร		เจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการ		เจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการ		รวมความเห็นบุคลากรทุกกลุ่ม	
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D
10. ส่งเสริมการจัดกิจกรรม ของนักเรียน นักศึกษา ทั้งภายในและระหว่าง สถานศึกษา	3.78	0.77	3.56	0.82	3.88	0.78	3.75	0.79
รวมเฉลี่ย	4.00	0.80	3.77	0.87	3.99	0.84	3.93	0.84

ข้อมูลในตาราง 9 แสดงว่าผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการและเจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการ เห็นว่า ในภารกิจด้านงานข้อมูลแผนงานและโครงการ นักวิชาการศึกษาถูกคาดหวังให้ปฏิบัติในงานในระดับมาก โดยเฉพาะงานจัดทำแผนพัฒนาและแผนปฏิบัติงานของสำนักงานเป็นอันดับแรก รองลงมาได้แก่งานจัดระบบข้อมูลต่าง ๆ เพื่อใช้ในการวิเคราะห์และจัดทำแผนและงานวิเคราะห์และจัดสรรงบประมาณประจำปีของ จังหวัด ส่วนงานร่วมวางแผนตั้ง ยุบ รวมสถานศึกษาในจังหวัด ควรจะได้ปฏิบัติในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาความเห็นของกลุ่มตัวอย่างเป็นรายกลุ่ม พบว่าผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการ เห็นว่า นักวิชาการศึกษาถูกคาดหวังให้ปฏิบัติงานด้านข้อมูลแผนงานและโครงการในระดับมาก มีเพียงงานร่วมวางแผนตั้ง ยุบ รวมสถานศึกษาในจังหวัดที่ควรปฏิบัติระดับปานกลาง

เจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการ เห็นว่า นักวิชาการศึกษาควรจะได้ปฏิบัติงานข้อมูลแผนงานและโครงการในระดับมาก โดยเฉพาะงานจัดทำแผนพัฒนาและแผนปฏิบัติงานของสำนักงานเป็นความสำคัญอันดับแรก รองลงมาได้แก่งานข้อมูลต่าง ๆ เพื่อใช้ในการวิเคราะห์และจัดทำแผนและการศึกษาสภาพเศรษฐกิจ และสังคมที่ส่งผลกระทบต่อการจัดการศึกษาในท้องถิ่น ส่วนงานร่วมวางแผนตั้ง ยุบ รวมสถานศึกษาใน จังหวัด งานประสานงานการปรับปรุงหลักสูตรการเรียนการสอนงานจัดทำโครงการและแนวทางการศึกษา และอาชีพ และงานส่งเสริมการจัดกิจกรรมของนักเรียน นักศึกษา ทั้งในและนอกสถานศึกษา ควรปฏิบัติในระดับกลาง

ตาราง 10 ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับบทบาทที่คาดหวังของนักวิชาการศึกษา

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ตามความเห็นของผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการ และเจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการ
 ด้านงานตรวจติดตามและประเมินผล เป็นรายชื่อ

บทบาทของนักวิชาการศึกษา	ผู้บริหาร		เจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการ		เจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการ		รวมความเห็นบุคลากรทุกกลุ่ม	
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D

2. งานตรวจติดตามและประเมินผล

1. ติดตามและประเมินผล

การปฏิบัติงานของสำนัก

งานศึกษาธิการจังหวัด

และสำนักงานศึกษาธิการ

อำเภอ

4.12 0.63 4.07 0.75 4.28 0.77 4.16 0.72

2. จัดทำรายงานผลการปฏิบัติ

งานของสถานศึกษาต่อ

กระทรวงศึกษาธิการ

4.13 0.67 3.84 0.83 4.11 0.77 4.04 0.76

3. ติดตามและรายงานผล

การปฏิบัติงานโครงการ

พิเศษของกระทรวง

ศึกษาธิการและจังหวัด

4.19 0.69 3.90 0.62 4.26 0.70 4.13 0.69

ตาราง 10 (ต่อ)

บทบาทของนักวิชาการศึกษา	ผู้บริหาร		เจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการ		เจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการ		รวมความเห็นบุคลากรทุกกลุ่ม	
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D
4. ติดตามการใช้จ่ายงบประมาณตามวงเงินงบประมาณประจำปีของหน่วยงานและสถานศึกษา	3.91	0.69	3.65	0.74	3.88	0.83	3.83	0.76
5. ร่วมตรวจสอบมาตรฐานการศึกษาของจังหวัดโดยใช้แบบทดสอบมาตรฐานของกรมวิชาการ	3.98	0.69	3.88	0.73	4.01	0.73	3.96	0.76
6. ติดตามและวิเคราะห์ผลการแก้ปัญหาคุณภาพทางการศึกษา ศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรมของจังหวัด	4.01	0.71	3.91	0.86	4.14	0.65	4.03	0.74
7. ติดตามผลการใช้แบบเรียนตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ	3.97	0.74	3.72	0.79	3.89	0.71	3.87	0.75

ตาราง 10 (ต่อ)

บทบาทของนักวิชาการศึกษา	ผู้บริหาร		เจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการ		เจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการ		รวมความเห็นบุคลากรทุกกลุ่ม	
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D
8. ติดตาม วิเคราะห์ผลและให้ข้อเสนอแนะการปฏิบัติงานของหน่วยงานและสถานศึกษาให้เป็นไปตามนโยบายและแผนงานของกระทรวงศึกษาธิการ	4.11	0.68	3.87	0.81	4.12	0.75	4.05	0.75
9. จัดทำเอกสารเผยแพร่ผลการปฏิบัติงานทางการศึกษา ศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรมของจังหวัดเมื่อสิ้นปีงบประมาณ	4.16	0.61	3.83	0.78	4.14	0.73	4.06	0.72
10. จัดประกวดผลงานตามโครงการ เช่น ประกวด สำนักงานศึกษาธิการอำเภอ ประกวดวัด ประกวดหมู่บ้านอาสาพัฒนาตนเอง เป็นต้น	3.88	0.73	3.82	0.75	3.88	0.80	3.86	0.76
รวมเฉลี่ย	4.05	0.69	3.85	0.77	4.07	0.76	4.00	0.74

ข้อมูลในตาราง 10 แสดงว่าผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการและเจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการเห็นว่า ในภารกิจด้านการตรวจติดตามและประเมินผล นักวิชาการศึกษาดูภาคหวังให้ปฏิบัติภารกิจมากในทุกงาน โดยเฉพาะให้ปฏิบัติงานติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด/อำเภอ มากเป็นอันดับแรก รองลงมาเป็นงานติดตามและรายงานผลการปฏิบัติงานโครงการพิเศษ และงานจัดทำเอกสารเผยแพร่ผลการปฏิบัติงานเมื่อสิ้นปีงบประมาณ ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาความเห็นของกลุ่มตัวอย่างเป็นรายกลุ่ม พบว่าทั้งผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการ และเจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการ ต่างก็คาดหวังให้ นักวิชาการศึกษาปฏิบัติภารกิจในด้านงานตรวจติดตาม และประเมินผลมากในทุกงาน แต่ผู้บริหารเห็นว่านักวิชาการศึกษาวรรจะปฏิบัติงานติดตามและรายงานผลการปฏิบัติงานโครงการพิเศษเป็นอันดับแรก การจัดทำเป็นเอกสารเผยแพร่ผลการปฏิบัติงานเมื่อสิ้นปีงบประมาณ และการรายงานผลการปฏิบัติงานของสถานศึกษา ต่อกระทรวงศึกษาธิการ เป็นอันดับต่อมา

เจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการและเจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการ มีความเห็นพร้อมกันว่า นักวิชาการศึกษาวรรจะได้ปฏิบัติงานติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด/อำเภอให้มาก เป็นอันดับแรก รองลงมาได้แก่การปฏิบัติงานติดตามและรายงานผลการปฏิบัติงานโครงการพิเศษ และงานติดตามและวิเคราะห์ผลการแก้ปัญหาคุณภาพทางการศึกษา ตามลำดับ

ตาราง 11 ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับบทบาทที่คาดหวัง ของนักวิชาการศึกษา
สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ตามความเห็นของผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการ และเจ้าหน้าที่
ฝ่ายวิชาการ ด้านงานกิจกรรมการศึกษา เป็นรายชื่อ

บทบาทของนักวิชาการศึกษา	ผู้บริหาร		เจ้าหน้าที่ ฝ่ายธุรการ		เจ้าหน้าที่ ฝ่ายวิชาการ		รวมความเห็น บุคลากรทุกกลุ่ม	
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D
3. งานกิจกรรมการศึกษา								
1. สนับสนุนให้สถานศึกษาจัด กิจกรรมเพื่อส่งเสริมคุณธรรม และจริยธรรมของเด็ก	3.96	0.71	3.83	0.75	4.08	0.68	3.97	0.72
2. จัดทำเอกสาร จุลสารทาง การศึกษาของจังหวัดออก เผยแพร่อย่างน้อยปีละ 3 เรื่อง	4.02	0.69	3.54	0.90	3.97	0.63	3.87	0.76
3. ประสานการจัดตั้งคณะ บุคคลของท้องถิ่นเพื่อพัฒนา การศึกษา ศาสนา ศิลปและ วัฒนธรรมในจังหวัด	3.91	0.69	3.69	0.81	3.89	0.74	3.83	0.75
4. ประสานงานและร่วมกิจกรรม โครงการพัฒนาชนบทกับจังหวัด อำเภอ และหน่วยงานที่ เกี่ยวข้อง	4.22	0.65	3.87	0.68	4.25	0.74	4.13	0.71

ตาราง 11 (ต่อ)

บทบาทของนักวิชาการศึกษา	ผู้บริหาร		เจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการ		เจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการ		รวมความเห็นบุคลากรทุกกลุ่ม	
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D
5. ประสานงานและเข้าร่วมกิจกรรม เยาวชนสัมพันธ์ หรือกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง กับเด็กและเยาวชนร่วมกับหน่วยงาน อื่น ๆ	3.94	0.66	3.63	0.80	3.69	0.68	3.86	0.72
6. จัดอบรมและประสานการจัด กิจกรรมทำให้ผู้ประโยชน์จาก กลุ่มหลังต่าง ๆ เช่น ลูกเสือ ยุวภาษาชาด เนตรนารี	3.82	0.75	3.61	0.80	3.85	0.74	3.77	0.76
7. ส่งเสริมโรงเรียนให้เป็นศูนย์ บริการทางวิชาการ สันทนาการ และพัฒนาชุมชนของท้องถิ่น	3.72	0.75	3.62	0.87	3.75	0.76	3.70	0.79
8. ส่งเสริมให้โรงเรียนอนุรักษ์ ศิลปวัฒนธรรมและทรัพยากร ธรรมชาติ	3.88	0.82	3.63	0.91	3.99	0.74	3.85	0.83
9. ส่งเสริมการเผยแพร่ธรรมะ ของพระพุทธ	3.72	0.80	3.54	0.88	3.86	0.75	3.72	0.81

ตาราง 11 (ต่อ)

บทบาทของนักวิชาการศึกษา	ผู้บริหาร		เจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการ		เจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการ		รวมความเห็นบุคลากรทุกกลุ่ม	
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D
10. พิจารณาคัดเลือกนักเรียน								
นักศึกษาเข้ารับการศึกษารหัสทุนอื่น ๆ	3.80	0.85	3.80	0.76	4.15	0.76	3.93	0.80
รวมเฉลี่ย	3.90	0.75	3.67	0.82	3.97	0.73	3.86	0.77

ข้อมูลในตาราง 11 แสดงว่าผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการ และเจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการ เห็นว่า ในภารกิจด้านงานกิจกรรมการศึกษา นักวิชาการศึกษา ถูกคาดหวังให้ปฏิบัติงานกิจกรรมมากในทุก ๆ งาน โดยเฉพาะต้องการให้ปฏิบัติงานประสานงานและร่วมโครงการพัฒนาชนบทกับจังหวัด อำเภอ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้มากเป็นอันดับแรก รองลงมาคืองานสนับสนุนให้สถานศึกษาจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมสังคม คุณธรรมและจริยธรรมของเด็ก และงานพิจารณาคัดเลือกนักเรียน นักศึกษาเข้ารับการศึกษารหัสทุนอื่น ๆ ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาความเห็นของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการ ต่างก็คาดหวังให้นักวิชาการศึกษาปฏิบัติงานกิจกรรมการศึกษาในระดับมากทุกงาน

เจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการ เห็นว่า นักวิชาการศึกษา ควรจะได้ปฏิบัติการประสานงานและร่วมกิจกรรมโครงการพัฒนาชนบทกับจังหวัด อำเภอ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง งานสนับสนุนให้สถานศึกษาจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมสังคม คุณธรรมและจริยธรรมของเด็ก และการพิจารณาคัดเลือกนักเรียน

นักศึกษาเข้ารับทุนการศึกษาหรือทุนอื่น ๆ ในระดับมาก ส่วนงานอื่น ๆ เห็นว่า นักวิชาการศึกษา
ควรปฏิบัติในระดับปานกลาง

ตาราง 12 ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับบทบาทที่คาดหวัง ของนักวิชาการศึกษา
สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ตามความเห็นของผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการ และเจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการ
คํานงงานกิจการพิเศษ เป็นรายชื่อ

บทบาทของนักวิชาการศึกษา	ผู้บริหาร		เจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการ		เจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการ		รวมความเห็นบุคลากรทุกกลุ่ม	
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D

4. งานกิจการพิเศษ

1. เข้าร่วมกิจกรรมตามโครงการ

พัฒนาชนบท	4.12	0.69	3.89	0.75	4.21	0.71	4.09	0.72
-----------	------	------	------	------	------	------	------	------

2. คำนึงกิจกรรมส่งเสริมความ

มั่นคงของชาติ เช่น ลูกเสือ

ชาวบ้าน ทสพช. อพป. ศูนย์

อพยพ หมู่บ้านเพื่อความมั่นคง	3.80	0.77	3.61	0.72	3.90	0.71	3.78	0.74
------------------------------	------	------	------	------	------	------	------	------

3. จัดกิจกรรมการแก้ไขปัญห

ยาเสพติดให้โทษในสถานศึกษา	3.84	0.75	3.57	0.80	3.89	0.65	3.78	0.74
---------------------------	------	------	------	------	------	------	------	------

4. ประสานการดำเนินงานใน

โครงการพระราชดำริ

พระราชปวารณ	3.74	0.87	3.62	0.84	3.77	0.82	3.72	0.84
-------------	------	------	------	------	------	------	------	------

ตาราง 12 (ต่อ)

บทบาทของนักวิชาการศึกษา	ผู้บริหาร		เจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการ		เจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการ		รวมความเห็นบุคลากรทุกกลุ่ม	
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D
5. ร่วมป้องกันและแก้ปัญหาการก่อความไม่สงบในสถานศึกษาจังหวัด	3.64	0.77	3.55	0.77	3.75	0.70	3.66	0.75
6. จัดกิจกรรมด้านการป้องกันอุบัติเหตุ (กปอ.) และสาธารณสุขขั้นพื้นฐาน	3.67	0.71	3.38	0.80	3.75	0.65	3.62	0.73
7. จัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์และให้บริการทางการศึกษา	4.13	0.68	3.84	0.86	4.03	0.73	4.02	0.76
8. จัดทำแผนและรายงานผลการปฏิบัติงาน โครงการ อพ.ก้านการศึกษาของจังหวัด	3.83	0.92	3.81	0.86	3.87	0.87	3.84	0.88
9. เข้าร่วมกิจกรรมในวันสำคัญของชาติ ศาสนา และวันสำคัญเกี่ยวกับพระมหากษัตริย์	4.23	0.66	4.25	0.72	4.30	0.66	4.26	0.67
10. สนับสนุนการจัดกิจกรรมเพื่อเผยแพร่วัฒนธรรมของท้องถิ่น	4.04	0.61	4.03	0.69	4.24	0.65	4.11	0.65
รวมเฉลี่ย	3.91	0.77	3.76	0.82	3.97	0.74	3.89	0.78

ข้อมูลในตาราง 12 แสดงว่า ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการ และเจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการ เห็นว่า ในภารกิจด้านกิจการพิเศษ นักวิชาการศึกษาดูถูกคาดหวังให้ปฏิบัติงานด้านนี้ในระดับมาก ทงมี แต่งงานด้านการป้องกันอุบัตินัน (กปอ.) และงานสาธารณสุขพื้นฐานและงานร่วมน้องกันและแก้ปัญหา การก่อความไม่สงบในสถานศึกษา ซึ่งถูกคาดหวังให้นักวิชาการศึกษาปฏิบัติในระดับกลาง

เมื่อพิจารณาความเห็นของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ผู้บริหาร และเจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการ มีคาดหวัง ว่า นักวิชาการศึกษาควรปฏิบัติงานด้านนี้ในระดับมากทุกงาน โดยให้ความสำคัญกับการเข้าร่วมกิจกรรม ในสำคัญของชาติ ศาสนาและวันสำคัญเกี่ยวกับพระมหากษัตริย์เป็นอันดับแรก รองลงมาได้แก่ งาน เข้าร่วมกิจกรรมตามโครงการพัฒนาชนบท และงานจัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์และให้บริการทางการศึกษา ตามลำดับ

เจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการ เห็นว่า นักวิชาการศึกษาควรจะได้ปฏิบัติงานด้านกิจการพิเศษในระดับ มาก ทงมีแต่กิจกรรมด้านการป้องกันอุบัตินัน (กปอ.) และสาธารณสุขพื้นฐาน งานร่วมน้องกันป้องกันและ แก้ปัญหการก่อความไม่สงบในสถานศึกษา งานกิจกรรมส่งเสริมความมั่นคงของชาติ งานกิจกรรมการ แก้ปัญหายาเสพติดให้โทษในสถานศึกษา และการประสานงานการดำเนินโครงการพระราชดำริ พระราชปรรณเก่านั้นที่ควรปฏิบัติในระดับกลาง

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์เปรียบเทียบความถึเห็นของผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการและเจ้าหน้าที่ ฝ่ายวิชาการ เกี่ยวกับการปฏิบัติภารกิจตามบทบาทที่เป็นจริง และบทบาทที่คาดหวัง ผลปรากฏดัง ตารางที่ 13 ถึง ตาราง 28

ตาราง 13 การเปรียบเทียบความเห็นของผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการและเจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการที่มีต่อการปฏิบัติตามแนวทางที่เป็นจริงของนักวิชาการศึกษา ด้านงานข้อมูลแผนงานและโครงการ

แหล่งตัวแปร	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	2	91.73	45.87	1.08
ภายในกลุ่ม	300	12705.56	42.35	
รวม	302	12797.29		

ข้อมูลในตาราง 13 แสดงว่า ความเห็นของผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการ และเจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการที่มีต่อการปฏิบัติตามแนวทางที่เป็นจริงของนักวิชาการศึกษาในงานข้อมูลแผนงานและโครงการ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 14 การเปรียบเทียบความเห็นของผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการ และเจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการ ที่มีต่อการปฏิบัติความบทบาทที่เป็นจริงของนักวิชาการศึกษา ด้านงานตรวจ ติดตาม และประเมินผล

แหล่งข้อมูล	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	2	57.27	28.64	0.58
ภายในกลุ่ม	300	14858.08	49.53	
รวม	302	14915.35		

ข้อมูลในตาราง 14 แสดงว่า ความเห็นของผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการ และเจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการ ที่มีต่อการปฏิบัติบทบาทที่เป็นจริงของนักวิชาการศึกษา ในงานตรวจติดตาม และประเมินผล แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 15 การเปรียบเทียบความเห็นของผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการ และเจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชา ที่มีต่อการปฏิบัติ บทบาทที่เป็นจริงของนักวิชาการศึกษา ด้านงานกิจกรรมการศึกษา

แหล่งตัวแปร	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	2	704.85	352.42	*** 7.56
ภายในกลุ่ม	300	13989.38	46.63	
รวม	302	14694.22		

*** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ข้อมูลในตาราง 15 แสดงว่า ความเห็นของผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการ และเจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการ ที่มีต่อการปฏิบัติบทบาทที่เป็นจริงของนักวิชาการศึกษา ในงานกิจกรรมการศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เพื่อให้ทราบความแตกต่างเป็นรายคู่ จึงใช้การตรวจสอบของ Newman Keuls ตรวจสอบความแตกต่าง ซึ่งปรากฏผลดังตาราง 16

ตาราง 16 ผลการเปรียบเทียบความเห็นของผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการ และเจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการ ที่มีต่อการปฏิบัติบทบาทที่เป็นจริงของนักวิชาการศึกษา ด้านงานกิจกรรมการศึกษา เป็นรายคู่

กลุ่มตัวอย่าง	$\bar{x}$	ฝ่ายธุรการ	ฝ่ายบริหาร	ฝ่ายวิชาการ
		27.2824	28.6091	31.0185
ฝ่ายธุรการ	27.2824	-	1.939	5.461 ^{***}
ฝ่ายบริหาร	28.6091		-	3.522 ^{***}
ฝ่ายวิชาการ	31.0185			-
	r		2	3
	$q .99 (r, 300)$		3.64	4.12
	$q .99 (r, 300)$		2.49	2.82

*** มีนัยสำคัญที่ระดับ .01

ข้อมูลในตาราง 16 แสดงว่าเมื่อเปรียบเทียบความเห็นของผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการ และเจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการ ที่มีต่อการปฏิบัติบทบาทที่เป็นจริงของนักวิชาการศึกษา ในงานกิจกรรม การศึกษาพบว่าเจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการมีความเห็นต่อการปฏิบัติบทบาทที่เป็นจริงสูงกว่า ผู้บริหาร และฝ่ายธุรการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 17 การเปรียบเทียบความเห็นของผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการ และเจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการ
ที่มีต่อการปฏิบัติบทบาทที่เป็นจริงของนักวิชาการศึกษา ด้านงานกิจการพิเศษ

แหล่งตัวแปร	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม:	2	509.95	254.98	6.02 **
ภายในกลุ่ม	300	12702.03	42.34	
รวม	302	13211		

** มีนัยสำคัญทางสถิติ .01

ข้อมูลในตาราง 17 แสดงว่าความเห็นของผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการ และเจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการที่มีต่อการปฏิบัติบทบาทที่เป็นจริงของนักวิชาการศึกษา ในงานกิจการพิเศษ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เพื่อให้ทราบความแตกต่างเป็นรายคู่ จึงใช้การตรวจสอบของ Newman Keuls ตรวจสอบความแตกต่างซึ่งปรากฏผลดังตาราง 18

ตาราง 18 ผลการเปรียบเทียบความเห็นของผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการ และเจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการ ที่มีต่อการปฏิบัติบทบาทที่เป็นจริงของนักวิชาการศึกษา ด้านกิจการพิเศษ

กลุ่มตัวอย่าง	$\bar{X}$	ฝ่ายธุรการ	ฝ่ายบริหาร	ฝ่ายวิชาการ
		28.3647	29.7182	31.5926
ฝ่ายธุรการ	28.3642	-	2.076	4.951 ^{**}
ฝ่ายบริหาร	29.8172		-	2.875 ^{**}
ฝ่ายวิชาการ	31.5926			
	r	2	3	
	$q .99 (r, 300)$	3.64	4.12	
$\sqrt{\frac{MS_w}{n}}$	$q .99 (r, 300)$	2.37	2.69	

^{**} มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ข้อมูลในตาราง 18 เมื่อเปรียบเทียบความเห็นของผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการ และเจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการ ที่มีต่อการปฏิบัติบทบาทที่เป็นจริงของนักวิชาการศึกษา ในงานกิจการพิเศษ พบว่าเจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการมีความเห็นต่อการปฏิบัติบทบาทที่เป็นจริง สูงกว่าฝ่ายบริหารและเจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 19 การเปรียบเทียบความเห็นของผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการ และเจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการ ที่มีคํอบทบาทที่คาดหวัง ของนักวิชาการศึกษา ด้านงานข้อมูลแผนงาน และโครงการ

แหล่งตัวแปร	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	2	295.91	147.96	5.37 ^{***}
ภายในกลุ่ม	300	8272.70	27.58	
รวม	302	8568.61		

*** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ข้อมูลในตาราง 19 แสดงว่า ความคิดเห็นของผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการ และเจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการ ที่มีคํอบทบาทที่คาดหวัง ของนักวิชาการศึกษา ในงานข้อมูลแผนงานและโครงการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เพื่อให้ทราบความแตกต่างเป็นรายคู่ จึงใช้การตรวจสอบของ Newman Keuls ตรวจสอบความแตกต่าง ซึ่งปรากฏผลดังตาราง 20

ตาราง 20 ผลการเปรียบเทียบความเห็นของผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการ และเจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการ
 ต่อบทบาทที่คาดหวังของนักวิชาการศึกษา ในงานด้านข้อมูลแผนงานและโครงการ เป็นรายคู่

กลุ่มตัวอย่าง	$\bar{x}$	ฝ่ายธุรการ	ฝ่ายบริหาร	ฝ่ายวิชาการ
		37.7647	39.9259	40.0000
ฝ่ายธุรการ	37.7647	-	4.108 ^{***}	4.249 ^{***}
ฝ่ายบริหาร	39.9259		-	0.141
ฝ่ายวิชาการ	40.0000			-
	r		2	3
	$q .99 (r, 300)$		3.64	4.12
	$q .99 (r, 300)$		1.62	2.17

*** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ข้อมูลในตาราง 20 แสดงว่า เมื่อเปรียบเทียบความเห็นของผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการ และเจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการ ที่มีต่อบทบาทที่คาดหวังของนักวิชาการศึกษา ในงานข้อมูลแผนงานและโครงการพบว่าเจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการ และฝ่ายบริหารมีความเห็นต่อบทบาทที่คาดหวังสูงกว่าเจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 21 การเปรียบเทียบความเห็นของผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการ และเจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการ ที่มีคํอบทบาทที่คาดหวังของนักวิชาการศึกษา ด้านงานตรวจติดตามและประเมินผล

แหล่งตัวแปร	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	2	272.45	136.22	*** 4.65
ภายในกลุ่ม	300	8791.81	29.31	
รวม	302	9064.26		

*** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ข้อมูลในตาราง 21 แสดงว่า ความเห็นของผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการ และเจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการ ที่มีคํอบทบาทที่คาดหวังของนักวิชาการศึกษา ในงานตรวจ ติดตาม และประเมินผล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เพื่อให้ทราบความแตกต่างเป็นรายคู่ จึงใช้การตรวจสอบของ Newman Keuls ตรวจสอบความแตกต่างซึ่งปรากฏผลดังตาราง 22

ตาราง 22 ผลการเปรียบเทียบความเห็นของผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการ และเจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการ ที่มีคំอบหมายที่คาดหวังของนักวิชาการศึกษา ในงานด้านการตรวจ ติดตามและประเมินผล เป็นรายคู่

กลุ่มตัวอย่าง	$\bar{x}$	ฝ่ายธุรการ 38.5412	ฝ่ายบริหาร 40.5091	ฝ่ายวิชาการ 40.7685
ฝ่ายธุรการ	38.5412	-	3.628 **	4.107 **
ฝ่ายบริหาร	40.5091		-	0.478
ฝ่ายวิชาการ	40.7685			-
		r	2	3
	$q .99 (r, 300)$	3.64	4.12	
	$q .99 (r, 300)$	1.97	2.24	

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ข้อมูลในตาราง 22 แสดงว่า เมื่อเปรียบเทียบความเห็นของผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการและ เจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการ ที่มีคំอบหมายที่คาดหวังของนักวิชาการศึกษา ในงานตรวจ ติดตามและประเมินผลพบว่าฝ่ายบริหารและฝ่ายวิชาการมีความเห็นคំอบหมายที่คาดหวังสูงกว่าเจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 23 การเปรียบเทียบความเห็นของผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการ และเจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการ
ที่มีต่อบทบาทที่คาดหวังของนักวิชาการศึกษา ด้านงานกิจกรรมการศึกษา

แหล่งตัวแปร	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	2	471.11	235.56	7.66**
ภายในกลุ่ม	300	9222.55	30.74	
รวม	302	9693.66		

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ข้อมูลในตาราง 23 แสดงว่า ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการ และเจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการมีความเห็นต่อบทบาทที่คาดหวังของนักวิชาการศึกษา ในงานกิจกรรมการศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เพื่อให้ทราบความแตกต่างเป็นรายคู่ จึงใช้การตรวจสอบของ Newman Keuls ตรวจสอบความแตกต่าง ซึ่งปรากฏผลดังตาราง 24

ตาราง 24 ผลการเปรียบเทียบความเห็นของผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการ และเจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการ ที่มีต่อบทบาทที่คาดหวังของนักวิชาการศึกษา ในด้านงานกิจกรรมการศึกษา เป็นรายคู่

กลุ่มตัวอย่าง	ห	ฝ่ายธุรการ	ฝ่ายบริหาร	ฝ่ายวิชาการ
		36.7294	39.0545	39.7870
ฝ่ายธุรการ	36.7294	-	4.186**	5.504**
ฝ่ายบริหาร	39.0545		-	1.319
ฝ่ายวิชาการ	39.7870			-

	r	2	3
$q .99 (r, 300)$		3.64	4.12
$\sqrt{\frac{MS}{n}}^w$ $q .99 (r, 300)$		2.02	2.29

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ข้อมูลในตาราง 24 แสดงว่า เมื่อเปรียบเทียบความเห็นของผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการ และเจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการ ต่อบทบาทที่คาดหวังของนักวิชาการศึกษา ในงานกิจกรรมการศึกษาพบว่าผู้บริหาร และเจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการมีความเห็นต่อบทบาทที่คาดหวังสูงกว่าเจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 25 การเปรียบเทียบความเห็นของผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการ และเจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการ ที่มีต่อบทบาทที่คาดหวังของนักวิชาการศึกษา ด้านงานกิจการพิเศษ

แหล่งตัวแปร	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	2	229.42	114.71	** 4.37
ภายในกลุ่ม	300	7877.51	26.26	
รวม	302	8106.94		

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ข้อมูลในตาราง 25 แสดงว่า ความเห็นของผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการ และเจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการ ที่มีต่อบทบาทที่คาดหวัง ของนักวิชาการศึกษาในงานกิจการพิเศษมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เพื่อให้ทราบความแตกต่างเป็นรายคู่ จึงใช้การตรวจสอบของ Newman Keuls ตรวจสอบความแตกต่าง ซึ่งปรากฏผลดังตาราง 26

ตาราง 26 ผลการเปรียบเทียบความเห็นของผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการ และเจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการ ที่มีต่อบทบาทที่คาดหวังของนักวิชาการศึกษา ในงานด้านกิจการพิเศษ เป็นรายคู่

กลุ่มตัวอย่าง	$\bar{x}$	ฝ่ายธุรการ 37.6000	ฝ่ายบริหาร 39.1000	ฝ่ายวิชาการ 39.7685
ฝ่ายธุรการ	37.6000	-	2.922 ^{**}	4.224 ^{**}
ฝ่ายบริหาร	39.1000		-	1.302
ฝ่ายวิชาการ	39.7685			-
	r		2	3
	$q .99 \ r, 300$		3.64	4.12
$\sqrt{\frac{MS_w}{n}}$	$q .99 (r, 300)$		1.87	2.12

^{**} มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ข้อมูลในตาราง 26 แสดงว่า เมื่อเปรียบเทียบความเห็นของผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการ และเจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการ ที่มีต่อบทบาทที่คาดหวังของนักวิชาการศึกษา ในงานกิจการพิเศษพบว่า ผู้บริหาร และเจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการมีความเห็นต่อบทบาทที่คาดหวัง ในบทบาทสูงกว่าเจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 27 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความถี่เห็นของผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการ และเจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการ ที่มีต่อการปฏิบัติบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังของนักวิชาการศึกษา ในแต่ละด้านทั้ง 4 ด้าน

บทบาทนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด	บทบาทที่เป็นจริง		บทบาทที่คาดหวัง		t
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	
<u>ผู้บริหาร</u>					
1. งานข้อมูลแผนงานและโครงการ	27.2273	5.8837	40.0000	4.8463	19.6935**
2. งานตรวจ ติดตามและประเมินผล	29.1091	6.6696	40.5091	5.0461	16.8274**
3. งานกิจกรรมการศึกษา	28.6091	6.4183	39.0543	5.6695	16.9606**
4. งานกิจการพิเศษ	29.7182	5.9726	39.1000	5.3774	15.9380**
<u>เจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการ</u>					
1. งานข้อมูลแผนงานและโครงการ	25.9059	6.6145	37.7647	5.7147	13.5834**
2. งานตรวจติดตามและประเมินผล	28.4000	7.5565	38.5412	5.7643	11.3364**
3. งานกิจกรรมการศึกษา	27.2824	7.4793	36.7294	5.9490	10.6077**
4. งานกิจการพิเศษ	28.3647	7.3482	37.6000	5.3723	11.9270**
<u>เจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการ</u>					
1. งานข้อมูลแผนงานและโครงการ	26.9907	7.0093	39.9259	5.2682	16.1370**
2. งานตรวจติดตามและประเมินผล	29.4907	6.9799	40.7685	5.4902	15.3674**
3. งานกิจกรรมการศึกษา	31.0185	6.6977	39.7870	5.0660	14.6854**
4. งานกิจการพิเศษ	31.5926	6.3231	39.7685	4.6375	14.5273**

**

มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ข้อมูลในตาราง 27 แสดงว่า ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการ และเจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการ ต่างก็มีความคาดหวัง ในบทบาทของนักวิชาการศึกษามากกว่าการปฏิบัติที่เป็นจริงในทุกด้าน ๆ และความแตกต่างนี้มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในทุกด้าน

ตาราง 28 แสดงความเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ตอบแบบสอบถามในการปรับปรุงบทบาท นักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด

ลำดับที่	บทบาทที่ควรปรับปรุง	จำนวน แสดงความเห็น	ร้อยละ
	<u>งานข้อมูลแผนงานและโครงการ</u>	269	100
1.	ควรพัฒนาการจัดเก็บข้อมูลให้เป็นระบบ และสามารถนำข้อมูลไปใช้ได้สะดวก	106	39.40
2.	ควรนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้ในการประมวลผล และให้บริการข้อมูล	82	30.48
3.	ควรพัฒนาการวางแผนให้เป็นแผนแบบบูรณาการ และสามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติงานได้อย่างแท้จริง	65	24.18
4.	ควรเน้นบทบาทในการควบคุมการใช้จ่ายงบประมาณให้เป็นไปตามแผนงาน/โครงการ	16	5.94

ตาราง 28 (ต่อ)

ลำดับที่	บทบาทที่ควรปรับปรุง	จำนวน แสดงความเห็น	ร้อยละ
	<u>งานตรวจติดตามและประเมินผล</u>	215	100
1.	ควรกำหนดบทบาทอำนาจหน้าที่ในการตรวจติดตาม และประเมินผลของนักวิชาการศึกษาให้ชัดเจน	81	37.67
2.	ควรแจ้งผลการตรวจติดตามให้กับหน่วยงาน/ สถานศึกษาที่รับการตรวจทราบ เพื่อการปรับปรุง แก้ไขต่อไป	69	32.10
3.	ควรมีการจัดทำเอกสารรายงานผลการตรวจติดตาม		
4.	ควรกำหนดรูปแบบรายการของการตรวจแบบ รายงานให้เป็นแบบเดียวกัน	23	10.70
	<u>งานกิจกรรมการศึกษา</u>	184	100
1.	ควรเพิ่มบทบาทในการเป็นศูนย์บริการ โสตทัศนูปกรณ์ สื่อการเรียนการสอนทุกระดับ การศึกษาในจังหวัด	75	40.76
2.	ควรทำหน้าที่ประสานการใช้ทรัพยากรร่วมกัน ระหว่างหน่วยงาน/สถานศึกษาทุกสังกัดใน จังหวัด	46	25.00
3.	ควรเน้นบทบาทการประชาสัมพันธ์งานการ ศึกษา ศาสนา และศิลปวัฒนธรรมให้มากขึ้น	43	23.37

ตาราง 28 (ต่อ)

ลำดับที่	บทบาทที่ควรปรับปรุง	จำนวน แสดงความเห็น	ร้อยละ
4.	ควรเข้าร่วมกิจกรรมทางวิชาการที่หน่วยงาน/ สถานศึกษาจัดให้มีขึ้นในจังหวัดให้มากขึ้น	20	10.87
	<u>งานกิจการพิเศษ</u>	172	100
1.	ควรมีสำนักรงของผู้ให้บริการและประสานงาน	97	56.40
2.	ควรเน้นบทบาทงานสารวัตรนักเรียน นักศึกษาให้มากขึ้น	66	38.37
3.	ควรเพิ่มบทบาทการป้องกันการคิดสารเสพติด ในสถานศึกษา	9	5.23
	<u>ข้อเสนอแนะอื่น ๆ</u>	287	100
1.	ควรเพิ่มนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการ จังหวัดให้เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน	102	35.30
2.	ควรเสริมความรู้ เพิ่มสมรรถภาพนักวิชาการศึกษา ให้สามารถปฏิบัติงานในแต่ละฝ่ายได้อย่าง มีประสิทธิภาพ	95	32.87
3.	ควรเน้นบทบาททางวิชาการให้มากขึ้น โดยลดบทบาท ทางธุรการ	92	31.82

จากข้อมูลในตาราง 28 แสดงว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่าควรปรับปรุงบทบาทของ นักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ในด้านต่าง ๆ ดังนี้

ในงานข้อมูลแผนงานและโครงการ ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่า นักวิชาการศึกษาคควรพัฒนา การจัดเก็บข้อมูลให้เป็นระบบ และสามารถนำข้อมูลไปใช้ให้สะดวก และควรนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้ในการประมวลผลและให้บริการข้อมูล นอกจากนี้ควรพัฒนาการวางแผนให้เป็นแผนแบบบูรณาการที่สามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติงานได้อย่างแท้จริง

ในงานตรวจติดตามและประเมินผล ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่า นักวิชาการศึกษาคควรจะได้รับ การกำหนดบทบาทอำนาจหน้าที่ในการตรวจติดตามให้ชัดเจน และเมื่อมีการตรวจติดตามและประเมินผล เสร็จแล้ว ควรแจ้งผลการตรวจติดตามให้กับหน่วยงาน/สถานศึกษาที่ได้รับการตรวจทราบเพื่อจะได้นำไป แก้ไขปรับปรุงต่อไป รวมทั้งอยากให้มีการจัดทำเป็นเอกสารรายงานผลเมื่อสิ้นปีงบประมาณด้วย

ในด้านงานกิจกรรมการศึกษา ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่า นักวิชาการศึกษาคควรมีบทบาทใน การเป็นศูนย์บริการสารสนเทศศูนย์ปณณัติ สื่อทางการศึกษา ทำหน้าที่ประสานการใช้ทรัพยากรร่วมกันระหว่าง หน่วยงาน/สถานศึกษา และเน้นบทบาทการประชาสัมพันธ์ด้วย

ในด้านงานกิจการพิเศษ ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่า นักวิชาการศึกษาคควรมีสำนึกของผู้ให้บริการ และประสานงาน และควรเน้นบทบาทงานสำรวจตัวนักเรียน นักศึกษา และการเฝ้าระวังการคิดสารเสพติด ในสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เห็นว่าควรเพิ่มนักวิชาการศึกษาให้เพียงพอ ทั้งยังต้องให้มีการพัฒนานักวิชาการศึกษาที่มีอยู่ให้มีความรู้ ความสามารถ ปฏิบัติงานในหน้าที่ได้อย่าง มีประสิทธิภาพและเห็นว่าควรเน้นบทบาททางวิชาการให้มากขึ้น โดยลดบทบาททางธุรการลงด้วย

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในบทนี้เป็นการสรุปสาระสำคัญของการวิจัยทั้งหมด รวมทั้งผลการวิเคราะห์ การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะซึ่งจะนำไปสู่การปฏิบัติ มีลำดับเนื้อหาดังต่อไปนี้

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้านี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความเห็นของผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการ และเจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการ เกี่ยวกับการปฏิบัติตามบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวัง ของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ในลักษณะงาน 4 งาน คือ งานข้อมูลแผนงาน และโครงการ งานตรวจติดตามและประเมินผล งานกิจกรรมการศึกษาและงานกิจการพิเศษ

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ ผู้บริหาร 121 คน เจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการ จำนวน 108 คน และเจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการ 108 คน รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 337 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า ซึ่งสอบถามความเห็นในการปฏิบัติตามบทบาทที่เป็นจริง และบทบาทที่คาดหวังของนักวิชาการศึกษาใน 4 งาน คือ งานข้อมูลแผนงานและโครงการ งานตรวจติดตามและประเมินผล งานกิจกรรมการศึกษา และงานกิจการพิเศษ ซึ่งมีแบบสอบถาม 40 ข้อ ๑ ละ 2 ส่วน และได้นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ มีค่าความเชื่อมั่น 0.954 และมีแบบสอบถามชนิดปลายเปิดอีก 5 ข้อ ให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการปรับปรุงบทบาทของนักวิชาการศึกษาในแต่ละด้านและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

วิธีดำเนินการศึกษากันทั่ว

ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามถึงกลุ่มตัวอย่างตามจังหวัดต่าง ๆ โดยทางไปรษณีย์ จำนวน 337 ชุด และได้รับแบบสอบถามที่สมบูรณ์กลับคืน 303 ชุด คิดเป็นร้อยละ 89.91 ของกลุ่มตัวอย่าง

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีทางสถิติ ดังนี้

1. หากค่าคะแนนเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติ ตามมรรยาทที่เป็นจริง และบรรพทที่คาดหวังของนักวิชาการการศึกษา ตามทัศนะของผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ ฝ่ายธุรการ และเจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการ ในแต่ละงานเป็นรายข้อ แล้วนำคะแนนเฉลี่ยไปเทียบกับเกณฑ์ ประเมินค่าที่กำหนดไว้
2. เปรียบเทียบความเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตามมรรยาทที่เป็นจริงและบรรพทที่คาดหวังของ นักวิชาการการศึกษา ตามทัศนะของผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการ และเจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการ โดยใช้ การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว แล้วทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีการนิวแมน กูลส์ และใช้อัตราส่วนที่สำคัญสำหรับกลุ่มที่ไม่เป็นอิสระจากกัน
3. หากค่าร้อยละของความถี่เห็นและข้อ เสนอแนะเกี่ยวกับการปรับปรุงบรรพทนักวิชาการ ศึกษา ในแต่ละด้านทั้ง 4 ด้าน โดยรวบรวมความถี่คิดเป็นร้อยละ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตามมรรยาทที่เป็นจริงและบรรพทที่คาดหวัง ของนักวิชาการการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด สุราษฎร์ธานี

1. ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการ และเจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการ มีความเห็นว่า นักวิชาการศึกษาได้ปฏิบัติตามกิจตามมรรยาทที่เป็นจริงในระดับปานกลางทุกงาน โดยได้ปฏิบัติ งานกิจการ พิเศษมากกว่างานอื่นเล็กน้อย รองลงมาเป็นงานตรวจติดตามและประเมินผล งานกิจกรรมการศึกษา และงานข้อมูลแผนงานและโครงการ ตามลำดับ

2. ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการ และเจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการ คาดหวังให้นักวิชาการ ศึกษานโยบายภารกิจในบทบาทหน้าที่ระดับมากทุกด้าน โดยเฉพาะงานตรวจติดตามและประเมินผล เป็นงานที่ควรทำให้มากขึ้นเป็นอันดับแรก รองลงมาเป็นข้อมูลแผนงานและโครงการ งานกิจการพิเศษ และงานกิจกรรมการศึกษา ตามลำดับ

3. เมื่อเปรียบเทียบความเห็นของบุคลากรทั้ง 3 ฝ่ายที่มีต่อการปฏิบัติบทบาทที่เป็นจริงทั้ง 4 ด้าน ของนักวิชาการศึกษา พบว่า

3.1 บุคลากรทั้ง 3 กลุ่ม มีความเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามบทบาทที่เป็นจริงด้าน งานข้อมูลแผนงานและโครงการ และด้านงานตรวจติดตามและประเมินผล ไม่แตกต่างกัน

3.2 ในงานกิจกรรมการศึกษา นั้น เจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการ มีความเห็นต่อการปฏิบัติ บทบาทที่เป็นจริง สูงกว่าผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดย เจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการเห็นว่านักวิชาการศึกษาปฏิบัติบทบาทที่เป็นจริงได้มากกว่าความเห็นอีก 2 กลุ่ม

3.3 ในงานกิจการพิเศษ นั้น เจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการมีความเห็นต่อการปฏิบัติบทบาท ที่เป็นจริงสูงกว่า ผู้บริหาร และเจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยเจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการเห็นว่านักวิชาการศึกษา ปฏิบัติบทบาทด้านนี้มากกว่าความเห็นของ เจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการ และผู้บริหาร

ผลการวิจัยสอดคล้องกับสมมุติฐานข้อที่ 1

4. เมื่อเปรียบเทียบความเห็นของบุคคลทั้ง 3 กลุ่มที่มีต่อบทบาทที่คาดหวังของนักวิชาการ ศึกษาพบความแตกต่างในความคาดหวังของบุคคลทั้ง 3 กลุ่ม ดังนี้

4.1 ในงานข้อมูลแผนงานและโครงการ เจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการมีความคาดหวังใน บทบาทด้านนี้จากนักวิชาการศึกษาน้อยกว่าเจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการและผู้บริหาร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01

4.2 ในงานตรวจติดตามและประเมินผล เจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการมีความคาดหวังใน บทบาทด้านนี้จากนักวิชาการศึกษาน้อยกว่าเจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการและผู้บริหาร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01

4.3 ในงานกิจกรรมการศึกษา เจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการมีความคาดหวังในบทบาทด้านนี้ จากนักวิชาการศึกษาน้อยกว่า ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ

. 01

4.4 ในด้านงานกิจการพิเศษ เจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการมีความคาดหวังในบทบาทด้านนี้ จากนักวิชาการศึกษาน้อยกว่าผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับสมมุติฐาน ข้อที่ 2

5. เมื่อเปรียบเทียบความเห็นของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่มที่มีต่อบทบาทที่เป็นจริง และ บทบาทที่คาดหวัง พบว่า ความคาดหวังในบทบาทของนักวิชาการศึกษามีมากกว่า การปฏิบัติตามบทบาท ที่เป็นจริงในทุก ๆ ด้าน และความแตกต่างนี้มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกด้าน

ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับสมมุติฐาน ข้อที่ 3

6. บุคลากรทั้ง 3 ฝ่าย ให้ความสำคัญและสนใจในการปรับปรุงบทบาทและเสริมสมรรถภาพใน การปฏิบัติงานของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ไว้อย่างกว้างขวาง

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การปฏิบัติบทบาทของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดในสายคาของ ผู้ร่วมงานทั้ง 3 กลุ่ม คือ ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการ และเจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการ นั้น พบว่า นักวิชาการศึกษาปฏิบัติภารกิจตามบทบาทที่เป็นจริงได้ในระดับปานกลาง เท่านั้น และทุกกลุ่ม คาดหวังว่านักวิชาการศึกษาควรจะได้ปฏิบัติตามนั้น ๆ ในระดับมาก

2. บุคลากรทั้ง 3 กลุ่ม มีความเห็นในเรื่อง บทบาทที่เป็นจริงของนักวิชาการศึกษา แตกต่างกันในบางด้าน โดยเฉพาะการปฏิบัติตามบทบาทด้านกิจการพิเศษ และด้านกิจกรรมการศึกษา : เจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการมีความเห็นสูงกว่ากลุ่มเจ้าหน้าที่ฝ่ายบริหารและธุรการ ส่วนงานข้อมูล แผนงานและโครงการ และด้านงานตรวจติดตามผลทั้ง 3 กลุ่มมีความเห็นไม่ต่างกัน

3. บุคลากรทั้ง 3 กลุ่มมีความคาดหวังในบทบาท ทั้ง 4 ด้าน แตกต่างกันอย่าง กว้างขวางทุก ๆ ด้าน และพบว่า เจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการ มีความคาดหวังในบทบาทนักวิชาการศึกษา

น้อยกว่ากลุ่มอื่น ๆ

4. บุคลากรทุกฝ่าย มีความคาดหวังในบทบาทของนักวิชาการศึกษา สูงกว่าบทบาทที่เป็นจริงทุกด้านและความแตกต่างนี้มีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01

การอภิปรายผล

ผลการวิจัยมีประเด็นควรแก่การอภิปรายดังต่อไปนี้

1. ความเห็นของผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการและเจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการ ที่มีต่อการปฏิบัติตามบทบาทที่เป็นจริงของนักวิชาการศึกษา รวมทุก ๆ ด้านว่ามีการปฏิบัติงานในระดับปานกลาง การที่นักวิชาการศึกษา ปฏิบัติบทบาทของตนยังไม่ถึงขั้นมากหรือขั้นน่าพอใจตรงตามความคาดหวังของทุกฝ่ายอาจจะเนื่องมาจาก

1.1 ตำแหน่งนักวิชาการศึกษานี้เป็นตำแหน่งที่จัดตั้งขึ้นมาใหม่ เมื่อปี พ.ศ. 2524 เพื่อทดแทนหน่วยศึกษานิเทศก์กรมสามัญศึกษา ประจำจังหวัดที่ไปสังกัดอยู่ในสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ตั้งแต่ 1 ตุลาคม 2523 เป็นผลให้สำนักงานการศึกษาธิการประจำจังหวัดขาดหน่วยงานและบุคลากรที่จะปฏิบัติงานวิชาการ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2523 : 23) ในระยะแรก ๆ นั้น สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการได้รับอนุมัติจาก ก.พ. ให้บรรจุนักวิชาการศึกษาเข้าปฏิบัติงานจังหวัดละ 1 คน ซึ่งก็ทำงานทุกอย่างที่อยู่ในความรับผิดชอบของตนเองทั้งงานธุรการและวิชาการควบคู่กันไป เนื่องจากขาดแคลนกำลังทางธุรการในฝ่ายวิชาการ (กฤษณ์ ศรีสุภาะ. 2527 : 57) มากกว่าที่จะทำงานวิชาการเพียงอย่างเดียว แม้ว่าจำนวนนักวิชาการแต่ละจังหวัดจะค่อย ๆ มีจำนวนเพิ่มขึ้นเป็น 3 - 5 คน แต่ก็ยังมีปริมาณไม่เพียงพอที่จะทดแทนศึกษานิเทศก์ที่ได้โอนไปจังหวัดละ 10 - 15 คนได้

1.2 ความรับผิดชอบงานด้านวิชาการทั้งหมด ที่ระบุไว้ในรายละเอียดของงานที่อยู่ในความรับผิดชอบของนักวิชาการศึกษานั้นมี 2 ฝ่าย คือ ฝ่ายแผนงานและวิชาการ ซึ่งมีหน้าที่ต้อง

รับผิดชอบในฝ่ายนี้ 2 งานคือ งานข้อมูล แผนงาน และโครงการ และงานตรวจติดตามประเมินผล งานอีกฝ่ายหนึ่งคือฝ่ายประสานงานกิจกรรมการศึกษา ซึ่งมีงานที่ต้องรับผิดชอบ 2 งาน คือ งาน กิจกรรมการศึกษา และงานกิจการพิเศษ การบรรยายงานได้บรรยายงานไว้กว้าง ๆ มีปริมาณงานมากมายทั้งยังขาดแนวปฏิบัติที่ชัดเจนอีกด้วย (ชำเลื่อง วุฒิจันทร์. 2524 : 3) โดยมีได้ระบุชี้ชัดว่างานใดควรเป็นงานหลักและงานรอง งานต่าง ๆ เหล่านี้เมื่อวิเคราะห์ลักษณะงานแล้วจะเห็นว่าจะต้องเกี่ยวข้องกับงานธุรการอยู่มาก เช่น การประมวลข้อมูลสถิติทางการศึกษา การวางแผนจัดทำโครงการ การวิเคราะห์งบประมาณ การรายงาน ฯลฯ เป็นต้น ซึ่งเป็นงานที่ต้องใช้เวลา จัดทำ รวบรวม และประมวลข้อมูล เมื่อขาดอัตรากำลังทางธุรการ นักวิชาการศึกษาก็จะต้องดำเนินการในเรื่องนี้เอง ทำให้ไม่สามารถปฏิบัติภารกิจทางวิชาการได้เต็มที่

งานบางอย่างที่เป็นงานที่มีความยากซับซ้อน เกินกำลังของนักวิชาการศึกษาที่จะทำได้ก็มีอยู่ไม่น้อย เป็นต้นว่า การวิจัยปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคมที่มีผลกระทบต่อท้องถิ่น การตรวจสอบคุณภาพทางการศึกษา การพัฒนาชนบทยากจน การจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคงของชาติ การป้องกันอุบัติเหตุ ฯลฯ งานลักษณะนี้จะต้องอาศัยทีมงานหลายฝ่ายหลายสังกัดจึงจะดำเนินการเป็นกิจลักษณะและเห็นผลงานได้เต็มที่และตรงตามความคาดหวังของทุกฝ่าย

1.3 การรับโอนข้าราชการครูหรือเจ้าหน้าที่จากกรมอื่น ๆ เข้าสู่ตำแหน่งนักวิชาการศึกษาไม่สามารถปฏิบัติงานในตำแหน่งนี้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะส่วนใหญ่จะเป็นบุคคลที่คุ้นเคยกับงานธุรการมากกว่าวิชาการ อีกทั้งคุณวุฒิและประสบการณ์ก็ไม่สู้เหมาะสม (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. 2525 : 2) ยิ่งไปกว่านั้น ผลการวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2527 : 54) ก็ได้ให้ข้อสังเกตว่านักวิชาการศึกษาสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดยังขาดความรู้และประสบการณ์ทางด้าน การวางแผน ขาดสมรรถภาพในการประยุกต์ความรู้จากการฝึกอบรมไปสู่การปฏิบัติ

จากเหตุผลที่ได้กล่าวยาวมาแล้วข้างต้น จึงค่อนข้างสอดคล้องกับการวิจัยที่พบว่าการปฏิบัติบทบาทจริงของนักวิชาการศึกษานั้นอยู่ในระดับปานกลางเท่านั้น

2. เป็นที่น่าสังเกตว่า ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการ เจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการ ต่างก็คาดหวังว่านักวิชาการศึกษาน่าจะต้องปฏิบัติงานทุกด้านให้มากขึ้นจนถึงระดับมาก โดยเฉพาะงานในฝ่ายแผนงานและวิชาการ งานตรวจติดตามผล และงานข้อมูลแผนงานและโครงการซึ่งน่าจะเป็นงานหลักเพราะทุกกลุ่มให้ความสำคัญมากกว่างานในฝ่ายกิจกรรมการศึกษา (งานกิจการพิเศษและกิจกรรมการศึกษา) ซึ่งน่าจะตรงกับเจตนารมณ์ของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการและ ก.พ. ซึ่งกำหนดตำแหน่งนักวิชาการศึกษาชั้นแทนตำแหน่งศึกษานิเทศก์ที่โอนไปอยู่กับสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

เมื่อพิจารณาจากข้อมูล แผนงาน และโครงการ บุคลากรทุกกลุ่ม เห็นว่านักวิชาการศึกษานี้ จะจัดทำแผนพัฒนาและแผนปฏิบัติงานของสำนักงาน จัดระบบข้อมูลต่าง ๆ เพื่อการวิเคราะห์และจำแนก แยก ร่วมวิเคราะห์และจัดสรรงบประมาณประจำปีของจังหวัดในระดับมากอาจเป็นเพราะงานเหล่านี้เป็นงานหลักที่สำคัญมากและเป็นพื้นฐานที่จะทำให้การปฏิบัติงานในด้านอื่นลุล่วงไปด้วยดีและมีประสิทธิภาพด้วย

ส่วนงานตรวจและติดตามประเมินผลนั้นก็ประสงค์ให้ดำเนินงานให้มากขึ้นทุกเรื่อง โดยเฉพาะการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดและสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ การติดตามผลการปฏิบัติงานพิเศษ จัดทำรายงานผลปฏิบัติงานโครงการพิเศษของกระทรวงศึกษาธิการและจังหวัด ติดตามผลการแก้ปัญหาคุณภาพการศึกษา และเสนอแนะการปฏิบัติงานของหน่วยงานและสถานศึกษา งานลักษณะนี้เป็นงานตรวจสอบข้อมูลและเร่งรัดประสิทธิภาพการทำงานของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดและสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ เป็นงานที่จะอำนวยความสะดวกในการตัดสินใจในคำเนิมนการให้แก่ฝ่ายบริหารและฝ่ายปฏิบัติการให้เห็นทิศทางการปฏิบัติงานได้ชัดเจนยิ่งขึ้น บุคลากรทั้ง 3 ฝ่ายจึงประสงค์ที่จะให้นักวิชาการศึกษาได้ทำมากขึ้นเพื่อประสิทธิผลของนักวิชาการศึกษาเองและของสำนักงานด้วย

เมื่อพิจารณาในฝ่ายกิจกรรมการศึกษาก็เช่นกัน บุคลากรคาดหวังให้นักวิชาการศึกษาปฏิบัติงานเบาหน้สูงทุกด้าน โดยเฉพาะการประสานงานและร่วมกิจกรรมโครงการพัฒนาชนบทกับจังหวัด อำเภอ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สนับสนุนให้สถานศึกษาจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมคุณธรรมและจริย

ธรรมของเด็ก พิจารณาคัดเลือกนักเรียน ให้ได้รับทุนการศึกษาหรือทุนอื่น ๆ เป็นต้น งานในลักษณะดังกล่าวเป็นงานกระตุ้นและช่วยเหลือให้กิจกรรมการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมในท้องถิ่นค้ำเน้าไป ด้วยดี ช่วยดูแลให้มีกิจกรรมในด้านนี้เกิดขึ้นและส่งผลต่อสังคมและท้องถิ่นด้วย

ในงานกิจการพิเศษนั้น นักวิชาการศึกษาดูกคาดหวังให้เข้าร่วมกิจกรรมในวันสำคัญของชาติ สนับสนุนกิจกรรมที่มุ่งเผยแพร่วัฒนธรรมของท้องถิ่น เข้าร่วมกิจกรรมตามโครงการพัฒนาชนบทและจัด กิจกรรมประชาสัมพันธ์ และให้บริการทางการศึกษา ความคาดหวังในเรื่องนี้จะสอดคล้องกับบทบาท ในฐานะที่จะต้องช่วยธำรงรักษาศิลปวัฒนธรรมและส่งเสริมกิจกรรมเพื่อพัฒนาสังคม หากนักวิชาการ ศึกษาเพียงแต่สนับสนุนและไม่เข้าร่วมในกิจกรรมดังกล่าวเลยย่อมทำให้โรงเรียนหรือชุมชนเกิดความ รู้สึกขัดแย้งในบทบาทของนักวิชาการศึกษา และอาจแปลความหมายเอาว่า กิจกรรมดังกล่าวอาจจะไม่ จำเป็นต้องปฏิบัติก็ได้

จากภารกิจทั้ง 4 ด้านที่ได้อภิปรายมาแล้วข้างต้น จะเห็นว่า บทบาทที่นักวิชาการศึกษาต้อง ปฏิบัตินั้นกว้างขวางมาก หากวิเคราะห์ด้วยใจเป็นธรรมจะเห็นได้ว่า เป็นการยากมากที่นักวิชาการ ศึกษาจะสามารถปฏิบัติให้ดีและสอดคล้องกับความต้องการของบุคลากรทุกกลุ่มได้ทั้งหมด แต่ในขณะ เดียวกันทุกฝ่ายที่ร่วมงานด้วยก็คาดหวังว่า ภารกิจทั้งหมดจะอยู่ในความรับผิดชอบและเป็นหน้าที่ของ นักวิชาการศึกษาอยู่แล้ว หากปฏิบัติได้มากขึ้นก็จะอำนวยความสะดวกและแบ่งเบาภาระของสำนักงาน ศึกษาธิการจังหวัดไปได้มาก

บุคลากรทั้งสามกลุ่มมีความเห็นในเรื่อง บทบาทที่เป็นจริงของนักวิชาการศึกษาแตกต่างกัน ไป โดยเฉพาะการปฏิบัติตามบทบาทด้านกิจการพิเศษ และงานกิจกรรมการศึกษา โดยเจ้าหน้าที่ ฝ่ายวิชาการจะเห็นว่า นักวิชาการศึกษาได้ดำเนินบทบาทจริงได้มากกว่าความเห็นของผู้บริหาร และเจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการ ที่เป็นเช่นนี้สามารถอธิบายได้ว่า เจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการ ซึ่งเป็น นักวิชาการศึกษาที่ต้องปฏิบัติงานด้านวิชาการในสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดอยู่แล้ว จึงมีความ เข้าใจกับข้อจำกัดในการปฏิบัติบทบาทหน้าที่และปัญหาในการปฏิบัติงานในหลาย ๆ ด้าน ทำให้ ประเมินการทำงานของนักวิชาการศึกษาไม่ถึงกับต่ำมากนัก ส่วนผู้บริหารซึ่งเป็นผู้นำ กับบัญชา โดยตรง และเจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการซึ่งเป็นเพื่อนร่วมงานที่ธรรมชาติของงานแตกต่างกัน ไม่อาจจะ

รับทราบข้อจำกัดต่าง ๆ ของนักวิชาการศึกษาแต่ก็คาดหวังที่จะได้รับการช่วยเหลือแบ่งเบาภาระในการทำงานลงได้บ้าง จึงประเมินว่า การปฏิบัติบทบาทของนักวิชาการศึกษาทำได้ในระดับปานกลางค่อนข้างน้อย

4. บุคลากรทั้ง 3 ฝ่ายต่างมีความคาดหวังในบทบาททั้ง 4 ด้าน ของนักวิชาการศึกษาแตกต่างกันไปทุกด้าน และจะเห็นว่า เจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการจะมีความคาดหวังในบทบาทของนักวิชาการมากกว่ากลุ่มอื่น ๆ ส่วนเจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการจะคาดหวังไว้น้อยกว่ากลุ่มอื่น ๆ ในประเด็นนี้สามารถอภิปรายได้ว่าเจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการส่วนใหญ่ก็มีคุณสมบัติที่แตกต่างไปจากกลุ่มเจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการและผู้บริหาร และลักษณะงานที่เขาก็แตกต่างกัน เพราะคนส่วนใหญ่เน้นงานบริการอำนวยความสะดวก ผลกระทบต่อการทำงานของนักวิชาการศึกษาที่มีต่อเจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการมีน้อยกว่ากลุ่มอื่น ๆ เมื่อพิจารณาตามบทบาทที่เจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการคาดหวังน้อยกว่ากลุ่มอื่น ๆ ปรากฏว่าเป็นบทบาทด้านข้อมูล แผนงานและโครงการ ด้านงานตรวจติดตามและประเมินผล ซึ่งค่อนข้างจะเป็นงานหลักของนักวิชาการศึกษาคือ

เป็นที่น่าสังเกตว่าเจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการมีความคาดหวังในบทบาทด้านกิจกรรมการศึกษาและงานกิจการพิเศษมากกว่ากลุ่มผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการ ทำให้เข้าใจได้ว่า การจัดกิจกรรมการศึกษาหลายด้านยังถูกละเลยหรือยังขาดประสิทธิภาพอยู่มาก เป็นต้นว่า การประสานงานและเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาชุมชน การพิจารณาคัดเลือกนักเรียนเข้ารับทุนการศึกษา การสนับสนุนสถานศึกษาจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมจริยธรรมของเด็ก การส่งเสริมให้โรงเรียนอนุรักษ์วัฒนธรรมและทรัพยากรธรรมชาติ ซึ่งภารกิจเหล่านี้จะตอบสนองการแก้ปัญหาของท้องถิ่นและประเทศชาติได้ดี

ในส่วนกิจการพิเศษก็เช่นเดียวกัน เจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการคาดหวังให้นักวิชาการศึกษาปฏิบัติมากขึ้นและมากกว่าความคาดหวังของกลุ่มอื่นโดยเฉพาะการเข้าร่วมกิจกรรมในวันสำคัญแห่งชาติและกิจกรรมตามโครงการพัฒนาชุมชน การสนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมเผยแพร่วัฒนธรรมท้องถิ่น การจัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์และให้บริการทางการศึกษา ในบทบาทที่ได้กล่าวมานี้ หากนักวิชาการศึกษามีปฏิบัติให้มากขึ้นจะเป็นกำลังใจในการจัดกิจกรรมพิเศษต่าง ๆ ของสถานศึกษา

เพราะเห็นว่านักวิชาการศึกษาเห็นความสำคัญ มีความสนใจอย่างแท้จริงและร่วมเคียงบ่าเคียงไหล่กับโรงเรียนและชุมชน ในกิจการพิเศษเหล่านี้ยังมีส่วนสนับสนุนบทบาทกิจกรรมการศึกษา การทำแผนงานโครงการต่าง ๆ และการประเมินผลหรือติดตามผลโครงการต่าง ๆ อีกด้วย ยิ่งไปกว่านั้นบทบาทในด้านกิจการพิเศษ ยังให้จุดประกายในแง่ของการแก้ปัญหาเศรษฐกิจ สังคมของชนบท เป็นการช่วยแก้ปัญหาด้วยการพัฒนาของคนและสังคม ซึ่งเป็นเป้าหมายสำคัญของการจัดการศึกษานั้นเองและคงได้อธิบายมาแล้วว่า เจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการมีความใกล้ชิดกับงานวิชาการเช่นเดียวกัน จึงคาดหวังภารกิจในด้านต่าง ๆ มากกว่ากลุ่มอื่น ๆ

5. บุคลากรทุกฝ่ายมีความคาดหวังในบทบาทของนักวิชาการศึกษามากกว่าการปฏิบัติบทบาทที่เป็นจริง การวิจัยในลักษณะที่ให้บุคคลกลุ่มอื่นประเมินการปฏิบัติงานและคาดหวังการปฏิบัติงานของกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง ความคาดหวังจะปรากฏว่าสูงกว่าระดับที่ปฏิบัติจริงเสมอ เช่นผลการวิจัยของ เอกชัย เอื้อกิจ (2529 : 62) ที่พบว่า ผู้บริหาร คณาจารย์ และกรรมการสภาคณาจารย์ มีความคาดหวังในบทบาทของสภาคณาจารย์มากกว่าความเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติจริง และสอดคล้องกับความเห็นของ ธรรมรงค์ เกรอก (2531 : 88) ที่พบว่า อนุกรรมการในคณะกรรมการข้าราชการครูสามัญ ประจำจังหวัด และหัวหน้าการการประถมศึกษาอำเภอ คาดหวังว่า คณะกรรมการข้าราชการครูสามัญ ประจำจังหวัด ควรปฏิบัติงานในทุก ๆ ด้านได้มากกว่าบทบาทที่เป็นจริง ทั้งนี้เพราะการปฏิบัติบทบาทที่ปฏิบัติจริงของบุคคลใดบุคคลหนึ่งนั้น จะเป็นผลของปฏิสัมพันธ์อันเกิดจากบุคลิกภาพของบุคคล สภาพแวดล้อม กาลเวลาสถานที่ที่บุคคลนั้น ๆ จะแสดงบทบาทด้วย (ไญลย์ ช่างเรียน. 2526 : 29) ผู้ที่คาดหวังในบทบาทมักจะลืมวิเคราะห์ข้อจำกัดต่าง ๆ ที่บุคคลนั้น ๆ ต้องเผชิญ แต่จะมุ่งไปที่ประสิทธิภาพของผลงานตามขอบเขตหน้าที่ที่ ก.พ. กำหนดไว้ และตามนโยบาย แนวปฏิบัติของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงศึกษาธิการ กำหนดไว้ หากนักวิชาการศึกษาปฏิบัติได้ตามความคาดหวัง ก็จะนำความเจริญก้าวหน้ามาสู่สำนักงานและท้องถิ่นได้อย่างมาก

๕. ข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยสามารถนำไปสู่ข้อเสนอแนะ เพื่อการปฏิบัติได้ดังนี้

- ก. การปฏิบัติบทบาทของนักวิชาการศึกษายังไม่ถึงระดับที่กลุ่มผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการ และแม้แต่ตัวนักวิชาการศึกษาเองพอใจ และต่ำกว่าความคาดหวังในทุก ๆ ด้าน โดยเฉพาะด้านที่เป็นภารกิจหลักของนักวิชาการศึกษา จำเป็นต้องพัฒนาและยกระดับการปฏิบัติบทบาทของนักวิชาการศึกษาให้มากขึ้นได้โดย
 1. เพิ่มอัตรากำลังในสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดให้มากขึ้นให้เพียงพอกับปริมาณของงาน ทั้งยังต้องเพิ่มเจ้าหน้าที่ธุรการและพนักงานพิมพ์ดีดให้กับฝ่ายวิชาการด้วย เพราะการปฏิบัติงานในปัจจุบันนักวิชาการศึกษาที่มีอยู่อย่างจำกัดยังคงต้องปฏิบัติงานวิชาการเชิงธุรการอยู่มาก
 2. ควรมีการสัมมนาหาขอบเขตบทบาทของนักวิชาการศึกษาแต่ละฝ่ายเสียใหม่ ควรจัดรูปแบบงาน เพื่อมิให้ซ้ำซ้อนหรือเกี่ยงงานกันทำได้ จัดทำการพรรณางาน (Job description) โดยกำหนดหลักปฏิบัติ เน้นความร่วมมือกันในกลุ่มนักวิชาการศึกษาทั้งสองฝ่าย
 3. ควรกำหนดเป็นนโยบายให้นักวิชาการศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ในความรับผิดชอบให้มากขึ้น โดยสับเปลี่ยนกันไปให้ทั่วถึงซึ่งจะเกิดประโยชน์ต่อตนเอง ต่อสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด และต่อชุมชนอย่างมาก
 4. นักวิชาการศึกษาควรได้รับทราบความคาดหวังของผู้ร่วมงานทุกฝ่าย เพื่อจะได้ปรับปรุงการทำงาน หรือสร้างความเข้าใจอันดีต่อกันและกันให้มากขึ้น
 5. การบรรจุบุคคลเข้าดำรงตำแหน่งนักวิชาการศึกษา ควรจะต้องเลือกสรรบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถในงานข้อมูลแผนงานและโครงการ และงานตรวจติดตามและประเมินผลเป็นอย่างดี เพื่อช่วยเสริมความเข้มแข็งในงานด้านนี้ได้ นอกจากนี้ยังต้องการสรรหาบุคคลที่มีความรู้ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีในการเก็บข้อมูลที่เป็นระบบและทันสมัยด้วย
 6. ควรมีการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการนักวิชาการศึกษาอยู่เสมอ โดยเน้นการจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศ การติดตามประเมินผล เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
 7. ควรมีการสัมมนาระดับชาติ หรือระดับจังหวัด เพื่อให้มีการแลกเปลี่ยนความรู้ ความ

คิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการปฏิบัติงานทุก ๆ ฝ่ายในสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด เป็นการสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างฝ่ายต่าง ๆ ในสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดให้มากขึ้น

8. เนื่องจากนักวิชาการศึกษาปฏิบัติบทบาทเพียงระดับปานกลางเท่านั้น ในช่วงที่ยังไม่สามารถพัฒนาการปฏิบัติบทบาทให้เป็นไปตามที่คาดหวัง ศึกษาธิการจังหวัดจะต้องร่วมงาน สอนงาน และร่วมปฏิบัติงานกับนักวิชาการศึกษาม่างใกล้เคียง เพื่อเรียนรู้ รับทราบข้อจำกัดในการปฏิบัติงาน รับทราบและร่วมแก้ปัญหที่ตรงจุด เพื่อสร้างขวัญและกำลังใจให้หันมาอุปสรรคร่วมกันได้ด้วยดี

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

1. ควรวิจัยประเมินผลการปฏิบัติงานของนักวิชาการศึกษา รวมทั้งปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ ในการทำงาน เพื่อนำไปแก้ไขและพัฒนางานและองค์กรต่อไป

2. ควรทำการวิจัยเรื่อง ความต้องการพัฒนาสมรรถภาพการปฏิบัติบทบาทนักวิชาการศึกษา ประจำสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด

3. ควรวิจัยเรื่อง คุณสมบัตินักวิชาการศึกษา ประจำสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ที่พึงประสงค์

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กิตติมา ปรีดีติติก. ทฤษฎีองค์การ. กรุงเทพฯ : ธนะการพิมพ์, 2529.
- กฤษณ์ ศรีสุกะ. การบริหารวิชาการของศึกษาธิการจังหวัด ตามทัศนะของศึกษานิเทศก์อำเภอ และผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตการศึกษา 11.
ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2527.
อัครสำเนา.
- คณะกรรมการการการศึกษาแห่งชาติ. สำนักงาน. รายงานผลการวิจัย โครงการวิจัยเพื่อพัฒนา การวางแผนการศึกษาระดับจังหวัด. กรุงเทพฯ : กองการวิจัยการศึกษา สำนักงาน คณะกรรมการการการศึกษาแห่งชาติ, 2527.
- _____ . รายงานผลการวิจัยและสภาพความต้องการด้านระบบข้อมูลการศึกษา ระดับจังหวัด
กรุงเทพฯ : กองวิจัยการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการการศึกษาแห่งชาติ, 2530.
- ชูศรี วงศ์รัตนะ. เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : เจริญผล, 2527.
- ทองชัย สันติวงศ์. องค์การและการบริหาร. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : ไทโยวัฒนาพานิช, 2523.
- ธรรมรงค์ เกรอด. การคาดท้วงบทบาทของอนุกรรมการข้าราชการครูสํานักประจำจังหวัด ในเขต การศึกษา 8. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2531. อัครสำเนา.
- ✓กิตติยา สุวรรณะชญ. สังคมวิทยา. กรุงเทพฯ : ไทโยวัฒนาพานิช, 2527.
- ดิเรก หละเลิศ. บทบาทของศึกษาธิการจังหวัด ตามโครงสร้างใหม่ของสำนักงานศึกษาธิการ จังหวัด. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2529. อัครสำเนา.
- พิพาวดี เมฆสวรรค์. "ตำแหน่งวิชาการ : แนวคิดและความมุ่งหมาย". ข้าราชการ. 32(3) : 7 - 15 : กรกฎาคม 2530.

- วราคม หิสุกะ. มนุษย์กับสังคม. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มิตรสยาม, 2527.
- เมพงษ์ เกษมสิน. การบริหารบุคคลแผนใหม่. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2523.
- โสภา ชูหิกลชัย และอรทัย ชื่นมณุษย์. จิตวิทยาสังคม. โรงพิมพ์สุภา, 2515.
- สรวง กาญจนกร. "การนิเทศและติดตามประเมินผล," ประมวลคำบรรยายและอภิปรายการประชุมสัมมนานักวิชาการศึกษา (ภูมิภาค) ปี 2527. กรุงเทพฯ : กองแผนงานสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2527.
- เอกชัย เอื้อเฟื้อ. บทบาทในการให้คำปรึกษาที่เป็นจริงและที่คาดหวังของสภาคณาจารย์ ตามทัศนะของผู้บริหาร คณาจารย์ และคณะกรรมการสภาคณาจารย์มหาวิทยาลัยในเขตกรุงเทพมหานคร. ปรินต์งานพิมพ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2529. อัดสำเนา.
- Anderson, John Kent. "Superintendent's Involvement in the Execution of Selected Administrative Tasks," Dissertation Abstracts International. 42 (11) : 4656 - A, May, 1982.
- David, Keith. Human Relation at Work. New York : McGraw - Hill Book Co; 1962.
- Ferguson, George A. Statistical Analysis in the Psychology and Education New York : McGraw - Hill Book Co; 1971.
- Harris, Ben M. Supervisory Behavior in Education. New Jersey : Prentice-Hall Inc; Englewood Cliffs, 1963.
- Harton, Paul B. and Chester L. Hunt. Sociology. 5 th ed. New York : McGraw - Hill Book Co; 1980.
- Krech, David Richard S. Crutchfield and Egerton L. Ballachey. Individual in Sociology. New York : Mc - Hill Book Co; 1962.
- Krejcie, Robert v. and Morgan, Daryle W. "Determining Sample Size for Research Activities." Journal for Education and Psychological Measurement. 30 : 607 - 610 November, 1970.
- Sarbin, Theodore R. "Role Theory." in Handbook of Psychology. Addison Wesley Publishing Co; 1975.

ประชุม รอดประเสริฐ. การบริหารโครงการ. กรุงเทพฯ : เนติกุลการพิมพ์, 2529.

ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, สำนักงาน. คู่มือปฏิบัติงานของศึกษาธิการจังหวัด. กรุงเทพฯ :
กองการเจ้าหน้าที่ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2520.

ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, สำนักงาน. บันทึกการอบรมนักวิชาการศึกษาประจำสำนักงานศึกษาธิการ
จังหวัด รุ่นที่ 1. กรุงเทพฯ : กองแผนงาน สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2524
อัดสำเนา.

_____ . คู่มือการปฏิบัติงานตามแนวทาง อำนาจหน้าที่ ตามโครงสร้างใหม่ของสำนักงาน
ศึกษาธิการจังหวัด. กรุงเทพฯ : กองการเจ้าหน้าที่ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ,
2527. อัดสำเนา.

_____ . บทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของนักวิชาการศึกษา ระดับภูมิภาค. กรุงเทพฯ :
กองการเจ้าหน้าที่ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2530.

ปัญญา แก้วกัญ. ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทที่ปฏิบัติจริงและบทบาทที่คาดหวัง ด้านวิชาการของ
ครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา องค์การบริหารส่วนจังหวัดสุพรรณบุรี. ปริญญานิพนธ์
กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2524. อัดสำเนา.

✓ เพญญ์ พูนพิพัฒน์. บทบาทของศึกษานิเทศก์ประจำสำนักงานประถมศึกษาจังหวัด ในภาคเหนือ.
วิทยานิพนธ์ ก.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523. อัดสำเนา.

ปิฎก สาธ. บทบาทของศึกษาธิการจังหวัด. กรุงเทพฯ : กองแผนงาน สำนักงาน
ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2512.

✓ _____ . การบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : ศ.ส. การพิมพ์, 2523.

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. หลักการวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : บริษัทศึกษาพร,
2528.

วิจิตร วรคมางกูร, กาญจนา ศรีภาสสินธุ์ และสุพิชญา อีระกุล. การนิเทศการศึกษา.
พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์หิมาเนศ, 2519.

วิเชียร เกตุสิงห์. สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัย. กรุงเทพฯ : กองการวิจัยการศึกษา
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2524. อัดสำเนา.

Willard, David Thomas. "Perceptions of the Superintendents by Suburban School Board Member and Superintendents. "Dissertation Abstracts International. 34(8) : 4667 - A, February, 1974.

ကာလအတွက်

แบบสอบถาม

เรื่อง บทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด
ตามความเห็นของผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการ และเจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการ ในสำนักงาน
ศึกษาธิการจังหวัด

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ลงใน () หน้าชื่อตำแหน่งของท่าน

- () ศึกษาธิการจังหวัด
- () ผู้ช่วยศึกษาธิการจังหวัด
- () เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป
- () เจ้าหน้าที่บริหารงานการเงินและบัญชี
- () นักวิชาการศึกษา ทำหน้าที่หัวหน้าฝ่ายแผนงานและวิชาการ
- () นักวิชาการศึกษา ทำหน้าที่หัวหน้าฝ่ายประสานงานและกิจกรรมการศึกษา

ตอนที่ 2 แบบสอบถามนี้ ต้องการทราบความเห็นของท่านที่มีต่อการปฏิบัติงานของนักวิชาการศึกษา
สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด มีจำนวน 40 ข้อ ในแต่ละข้อให้ท่านแสดงความคิดเห็นเป็นสองส่วน

ส่วนแรก เป็นความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทที่เป็นจริง

ส่วนที่ 2 เป็นความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทที่คาดหวัง ซึ่งท่านเห็นว่านักวิชาการศึกษา

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดควรจะได้ปฏิบัติ

คำชี้แจง โปรดอ่านคำถามต่อไปนี้และพิจารณาว่า นักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการ
จังหวัดแสดงบทบาทที่เป็นจริงอยู่ในระดับใด และมีความคาดหวังในบทบาทนั้นอยู่ในระดับใด ในแต่ละส่วน
ดังนี้

ส่วนที่ 1 บทบาทที่เป็นจริงมี 5 ระดับ ดังนี้

ถ้าท่านเห็นว่าการปฏิบัติจริงในบทบาทนั้น ๑ น้อยที่สุด	ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องน้อยที่สุด
ถ้าท่านเห็นว่าการปฏิบัติจริงในบทบาทนั้น ๑ น้อย	ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องน้อย
ถ้าท่านเห็นว่าการปฏิบัติจริงในบทบาทนั้น ๑ ปานกลาง	ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องปานกลาง
ถ้าท่านเห็นว่าการปฏิบัติจริงในบทบาทนั้น ๑ มาก	ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องมาก
ถ้าท่านเห็นว่าการปฏิบัติจริงในบทบาทนั้น ๑ มากที่สุด	ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องมากที่สุด

ส่วนที่ 2 บทบาทที่คาดหวังมี 5 ระดับ ดังนี้

ถ้าท่านเห็นว่าเขาคควรจะปฏิบัติในบทบาทนั้น ๑ น้อยที่สุด	ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องน้อยที่สุด
ถ้าท่านเห็นว่าเขาคควรจะปฏิบัติในบทบาทนั้น ๑ น้อย	ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องน้อย
ถ้าท่านเห็นว่าเขาคควรจะปฏิบัติในบทบาทนั้น ๑ ปานกลาง	ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องปานกลาง
ถ้าท่านเห็นว่าเขาคควรจะปฏิบัติในบทบาทนั้น ๑ มาก	ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องมาก
ถ้าท่านเห็นว่าเขาคควรจะปฏิบัติในบทบาทนั้น ๑ มากที่สุด	ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องมากที่สุด

ตัวอย่าง

ข้อ	บทบาทของนักวิชาการศึกษา	บทบาทที่เป็นจริง					บทบาทที่คาดหวัง				
		น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
1.	<u>งานข้อมูลแผนงานและโครงการ</u>										
0	จัดกระทำข้อมูลสถิติทางการศึกษา ศาสนา และศิลปวัฒนธรรมของจังหวัดให้เป็นปัจจุบัน			✓						✓	
00	จัดทำแผนปฏิบัติงานประจำปีของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด				✓						✓

ตัวอย่าง (ต่อ)

ร. บทบาทของนักวิชาการศึกษา	บทบาทที่เป็นจริง					บทบาทที่คาดหวัง				
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
000 วิเคราะห์งบประมาณที่ได้รับจัดสรรประจำปี เพื่อใช้ในการทำแผนพัฒนาการศึกษาประจำปี			/							/

ข้อ 0 แสดงว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่า นักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ปฏิบัติจริงเกี่ยวกับการจัดกระทำข้อมูลสถิติทางการศึกษา ศาสนาและศิลปวัฒนธรรมของจังหวัดให้เป็นปัจจุบัน อยู่ในระดับปานกลาง และผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่า นักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ควรจะปฏิบัติในเรื่องนี้ ระดับมาก

ข้อ 00 แสดงว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่า นักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ปฏิบัติจริงเกี่ยวกับการจัดทำแผนปฏิบัติงานประจำปีของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดอยู่ในระดับมาก และผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่า นักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ควรจะปฏิบัติระดับมากที่สุด

ข้อ 000 แสดงว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่านักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ปฏิบัติจริง เกี่ยวกับการวิเคราะห์งบประมาณที่ได้รับจัดสรรประจำปี เพื่อใช้ในการทำแผนพัฒนา การศึกษาประจำปีอยู่ในระดับปานกลาง และผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่า นักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดควรปฏิบัติระดับมาก

ข้อ	บทบาทของนักวิชาการศึกษา	บทบาทที่เป็นจริง					บทบาทที่คาดหวัง				
		น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
8.	ติดตาม วิเคราะห์ผลและให้ข้อเสนอแนะ การปฏิบัติงานของหน่วยงานและสถานศึกษา ให้เป็น ไปตามนโยบายและแผนงานของกระทรวงศึกษาธิการ										
9.	จัดทำเอกสารเผยแพร่ผลการปฏิบัติงานทางการ การศึกษา ศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรมของจังหวัดเมื่อ สิ้นปีงบประมาณ										
10.	จัดประกวดผลงานตามโครงการ เช่น ประกวดสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ ประกวดวัด ประกวดหมู่บ้านอาสาพัฒนา ตนเอง เป็นต้น										

[illegible]

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามที่ต้องการให้ผู้ตอบได้แสดงความคิดเห็น และให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด

คำชี้แจง โปรดแสดงความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. ท่านต้องการให้มีการปรับปรุงหรือเพิ่มเติมบทบาทของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ในด้านข้อมูลแผนงานและโครงการอย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

2. ท่านต้องการให้มีการปรับปรุงหรือเพิ่มเติมบทบาทของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ในด้านงานตรวจ ติดตามและประเมินผลอย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

3. ท่านต้องการให้มีการปรับปรุงหรือเพิ่มเติมบทบาทของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ในด้านงานกิจกรรมศึกษาอย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

4. นำต้องการให้มีการปรับปรุงหรือเพิ่มเติมบทบาทของนักวิชาการศึกษา สำนักงาน
ศึกษาธิการจังหวัด ในด้านกิจการพิเศษอย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

5. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ (ถ้ามี)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

"ขอขอบคุณที่กรุณาตอบให้ครบทุกข้อ"

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ

นายพิพัฒน์ เกสร์ขำ

เกิดวันที่ 1 ตุลาคม

พุทธศักราช 2489

สถานที่เกิด

56 ทะเมนชัย หมู่ 1 อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์

สถานที่อยู่ปัจจุบัน

บ้านเลขที่ 483/4 ถนนจิระ อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์

ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน

นักวิชาการศึกษา 6 สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดบุรีรัมย์

ล. เมที่ทำงานปัจจุบัน

สำนักงานศึกษาธิการ จังหวัดบุรีรัมย์

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2504

มัธยมปีที่ 3 (ม.3 เกิม) โรงเรียนบ้านทะเมนชัย

พ.ศ. 2507

มัธยมศึกษาปีที่ 3 (ม.ศ.3) โรงเรียนบุรีรัมย์พิทยาคม

อำเภอเมืองบุรีรัมย์

พ.ศ. 2509

ป.กศ.ต้น วิทยาลัยครูนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา

พ.ศ. 2513

พ.ม. ศึกษาด้วยตนเอง

พ.ศ. 2519

กศ.บ. (ประวัติศาสตร์) มศว.ประสานมิตร

พ.ศ. 2533

กศ.ม. (การบริหารการศึกษา) มศว.ประสานมิตร

ประวัติการทำงาน

พ.ศ. 2509

ครูจิตอาสาโรงเรียนบ้านนุ่งช้าง อำเภอลำปลายมาศ
จังหวัดบุรีรัมย์

พ.ศ. 2512

ครูจิตอาสาโรงเรียนบ้านหนองม้า อำเภอเมืองบุรีรัมย์

พ.ศ. 2513

ครูตรีโรงเรียนบ้านตลาดโพธิ์ อำเภอลำปลายมาศ

พ.ศ. 2516

ครูตรีโรงเรียนบ้านหนองหญ้าปล้อง อำเภอลำปลายมาศ

พ.ศ. 2519

อาจารย์ 1 โรงเรียนบ้านตากอง อำเภอละหานทราย

พ.ศ. 2520

ครูใหญ่โรงเรียนบ้านโนนดินแดง อำเภอละหานทราย

พ.ศ. 2522

พ.ศ. 2524

ตำแหน่งปัจจุบัน

อาจารย์ 1 โรงเรียนภัทรบพิตร อำเภอเมืองบุรีรัมย์

นักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดบุรีรัมย์

นักวิชาการศึกษา 6 ตำแหน่งงานศึกษาธิการจังหวัดบุรีรัมย์

บทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด
ตามความเห็นของผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการและฝ่ายวิชาการ
ในสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด

บทคัดย่อ
ของ
พิพัฒน์ เกสร์ชชา

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา
ธันวาคม 2533

การศึกษาคูณน มุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความเห็นของผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการ และเจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการ ทั่วตอบทบทเป็นจริงและบทบาทคาดหวังของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด หวประเทศ

เครื่องมือใช้ในการศึกษาคูณน ได้แก่ แบบสอบถามซึ่งประกอบด้วยคำถาม 40 ข้อ ซึ่งถามเกี่ยวกับบทบาทเป็นจริง และบทบาทคาดหวังทง 4 ด้าน

กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยผู้บริหาร 121 คน เจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการ 108 คน สถิติใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่คะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

T - test F - test และ Newman Keuls Method

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการ และเจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการ เห็นว่า นักวิชาการศึกษาปฏิบัติงานตามบทบาทเป็นจริงอยู่ในระดับปานกลาง และคาดหวังใหนักวิชาการศึกษาปฏิบัติตามบทบาทในระดับมาก

2. ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการ และเจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการ มีความเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามบทบาทเป็นจริงโดยเฉพาะด้านงานข้อมูลแผนงานและโครงการ และงานตรวจติดตามและประเมินผล ไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านงานกิจกรรมการศึกษา และงานกิจการพิเศษ ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการ และเจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการ มีความเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .01

3. บุคลากรทง 3 ฝ่าย มีความเห็นต่อความคาดหวังในบทบาทนักวิชาการศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .01 และทุกฝ่ายต่างก็คาดหวังในบทบาทของนักวิชาการศึกษาในระดับมากที่สุด 4 ด้าน

Actual and Expected Roles of the Academicians of the Office of the
Provincial Superintendent as Perceived by the Administrators and
Academic Officers Working in the Office
of the Provincial Superintendent

AN ABSTRACT

BY

PIPAT PASATCHAR

A dissertation submitted in partial fulfilment of the requirements
for the Master of Education degree in Educational Administration
at Srinakharinwirot University

February 1990

The purpose of this research were to study and to compare the opinion of the administrator business affair officers and academic educators towards actual and expected roles of the academic educators under the offices of the Provincial superintendent in Thailand. The four aspect roles are as the following :- plan and project data follow-up and evaluation Educational activities and special affairs.

The instrument used in this research was questionnaire with 40 items of four aspect roles.

Samples of this study composed of 121 Administrators, 108 business affairs and 108 academic educators. Means, Standard diviation, t - test, F - test and Newman Keuls were used to analysis of data.

The results of this study revealed that :

1. The administrators, Business affair officers and academic educators perceived the actual roles of academic educators at the median level and expected roles at higher level.
2. The three groups of sample perceived significance indifferent towards actual roles in the aspects of plan and project data and follow-up and education. But it was significant different at .01 in the orther aspects.
3. The three groups of samples expected significant different at .01 and expected roles at higher level in all four aspects.